

Библиотека
ХУМОР И САТИРА

Књига 206

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ АФОРИЗАМ
JUŽNOSLAVENSKI AFORIZAM
JUŽNOSLAVANSKI AFORIZEM
ЮЖНОСЛАВЯНСКИ АФОРИЗЪМ
2021

Алма

Београд, 2022

I

ΑΦΟΡΙΣΜΙ

AFORIZMI

**Bosna i Hercegovina / Босна и Херцеговина /
Bosna in Hercegovina**

Србија / Srbija / Сърбия

Hrvatska / Хрватска / Хърватия / Hrvatska

**Црна Гора / Crna Gora / Черна Гора / Crna
Gora**

АЛЕКСАНДАР БАЉАК

Ако историја почиње од тебе, то значи да је кренула од нуле.

Богати су све богатији, сиромашни све сиромашнији.
Свако тера своје.

Вековно ропство нас није сломило. Изборили смо се за продужетке.

Власти је стало само до оних којима није стало до власти.

Дијалогом се све решава, решава, решава...

Добар је само онај афоризам у којем је све истовремено и речено и скривено.

Дошло је задње време! И прво прошло кроз циљ.

Једно филозофско питање: „Је л' знаш ти ко сам ја?“

Јуче није имао ко да га тужи, данас нема ко да му суди, а сутра неће имати ко да га брани.

Како је било, видећемо; како ће бити, видели смо.

Ко је сачувао дете у себи, тај је издржао пробу времена.

Ми не страхујемо од најгорег, него од њега очекујемо спас.

Многи писци су прећутани да би могли још за живота да почивају у миру.

Народ је већ помало уморан од радовања, а тек ће да буде весело!

Нигде нас нема. И зато смо ту где јесмо.

– Ниже ниси могао пасти! / – Шта?! Гледај и учи се!

– Око чега ћемо се сутра клати? / – Људи смо, договорићемо се!

Окрените се полако будућности, ставите руке на зид и раширите ноге!

Отимају с лакоћом која плени.

Памет нас је напустила. Отишла је у свет.

Прави је тренутак да се оснује удружење писаца којима су све књижевне награде неправедно измакле.

Празнина све гута. И тако се шири.

Сада је све јасно: то смо што смо, такви смо какви смо и ту смо где смо.

Све смо прећутали, и томе немамо шта да додамо.

У Србији и старост касни. Многи је нису дочекали.

– Чиме се баве млади у Србији? / – Пакују кофере!

Што мање храбрости имаш, то ти више времена треба да је скупиш.

МИЛОЈКА БАНДУКА ЈОВОВИЋ

Браћа имају своје химне. Једино мајка устаје на обје.

Ваља са Сизифом до горе, одозго како нам буде.

Власт зна само за кајмак. Народ се отима око гребе.

Власт на мудрост не рачуна, уваљује се у фотеље на раз-
влачење.

Доста смо спасавали оне што се љуте. Мораћемо и ми
дићи нос.

Дуго је чекала да постане свекрва и дође до ријечи, кад
промијенила се времена.

Жале се на колективно лудило, а нико не признаје да је
у њему нашао свој пут.

Жена у црним причама води ђавоље коло и још се хвали.

Кад власт падне, сви имају кривину до политичке фотеље.

Кад власт положи камен темељац, годинама запиње за
ноге.

Кад жена уђе у забран, ето ћерања по ђавољем пољу.

Кад зло прекипи, окривљују оног кога је опекло.

Кад народ пукне, најдаље се чује.

Кад политичара лијеви длан засврби, народ и гаће чува.

Кунеш се очињим видом, а глава ти у туђем дупету.

Муж јој једе за тројицу, остале послове врше тројица.

Мучила га је кап по кап, док се чаша не прели.

Највише се аплаудира политичарима школованим од
вечерње до политичке школе.

Поново би она боловала корону, само да је исти такси-
ста вози на инфузију.

Пред Богом исти, пред предсједником колико си дао.

Свјетски једриличари нагрнули на наша једра. Преве-
шће нас жедне преко воде.

Тешко народу коме се лудница и судница сведу на исто.

Ћутање га уби. Ако проговори, убиће га други.

У сваком режиму нитков има исти посао.

Уздигао се у политици. Ушао је као тикван, изашао као
букван.

Учествовао је у прању мозга – све мирише на њега.

Чим подземље засвијетли, на Земљи сијалица прегори.

Шетају око куће. На псу огрлица на газди наногица.

Што се тиче знања, нико га и не тражи. Власт зна све.

ДЕЈАН БОГОЈЕВИЋ

Више од игре – предигра!

Другарице и другови су били блиски. Зато ових година у скупштини имамо нове другарице и другове.

За улазак у ЕУ потребан је што мањи стандард, а што већи степен самосажаљења.

Забио је главу у песак. Права аутоцензура.

Зашиљио је перо и само пробио папир.

„Имам више дела од Андрића“ – рече робијаш.

Имао је дебеле живце. И није имао кичму.

Кич. Како то новокњижевнички звучи.

Ко није прошетао ту девојку, не зна како шкрипи пластика.

Корона је за половину продужила трајање пропаганде.

Не носим наочаре. Желим што мање да видим.

Није могао да се сети стихова док није пропевао.

Ноћобдија је нерадник који ради ноћу.

Од Косова и Метохије остали су нам само Медвеђа, Прешево и Бујановац.

Од липе остао само липов... 'лад.

Одавно етно село није ни етно ни село већ спа.

Он би сигурно добио књижевну награду. Само још да напише књигу.

Показао сам зубе. Онда су приметили да ми све пломбе нису на месту.

Пољопривредна ураниловка: Малина је имала цену, а купина је пропала.

Поскупео је кромпир. Једите чипс!

Признајем суд само својих књижевних критичара.

Просветни радници примају за депарац. Живе од? Они уопште не живе!

Прочитао је књигу од корице до корице. Садржаја није било.

Са брда на брдо димни сигнали преносе пожар.

Са гуза на гуз до пензије. Модел.

Садо мазо – како то стварносно звучи.

Танге. Како жуља та реч.

У двобоју увек победи трећи.

Украјина. Како то амерички звучи.

Фијаско. Роман је добио међународну награду, а наши читаоци прате само домаћу штампу.

МОМИР ВАСИЋ

Боље да ми идемо у Европу, него да они долазе код нас као ономад.

Више се не смејемо к'о луди на брашно, сад плачемо гледајући му цијену.

Да се закува добра чорба, потребно је пар глава крупнијих риба.

Жена ме евакуисала из стана јер је добила дојаву да ми је подметнута секси бомба.

За афоризам дана добио сам батине ноћу.

За глобално загријавање криве су усијане главе.

За све између Србије и Босне крива је Дрина.

Закорачили бисмо ми у Европу, али не иде у каљавим опанцима.

Знамо ми у коме грму лежи зец, али је проглашен ловостај.

Иза сваког успјешног мушкарца је жена, а онај испред кога је жена и не може бити успјешан.

Имали смо фер и поштене изборе, једино што су резултати били лажирани.

Једине сигурне смјене су мјесечеве мијене.

Колико смо стари знамо, а колико имамо година, пока-
заће вријеме.

Нама је као у рају, голи и боси.

Нама је као у римском царству, хљеба и игара, никад
више пекара и коцкарница.

Не знам да ли смо на правом путу кад точак историје
стално гази по нама.

Не мораш читати да би их прочитао.

Неки политичари су превазишли Исуса, не прође мало
а они васкрсну у некој другој партији.

Одувијек је Србима сунце долазило са истока, а мрак са
запада.

Политичари премазани свим бојама, а народ све сами
далтонисти.

Политичке партије су погони за рециклажу сировина.

Постали смо параноични, умислили смо да нас и наша
сјенка прати.

Пред крај живота изгубимо сексуалну моћ да не бисмо
у рају гријешили.

Примили смо лажну дојаву да ће нам бити боље.

Разлика између редовне и животне школе је што се у
животној школи нико не радује задњем часу.

У нашој бари највеће рибе највише муте.

ДУШАН ВИДАКОВИЋ

Ако политичари овако наставе, ускоро ћемо стећи колективни имунитет. На изборе.

Били су приморани да га живог сахране. Желели су да му одају почаст за живота.

Водиће се кампања од врата до врата. Напуштених кућа.

Вртимо се у круг. Тако да редовно наилазимо на порушене мостове које смо оставили за собом.

Голуб мира је глинени голуб. Када се боље осмотри кроз нишан.

Епидемија се брзо шири. Када мора да се шапуће.

Када радници једном изађу на улицу, послодавци ће све учинити да тамо и остану.

Кога је УДБА обрађивала, и Твитера се плаши.

Јавља се толико гласова разума да је какофонија неизбежна.

Конечно сви разумеју шта је глобализација. Захваљујући ковиду 19.

Можда ће се и Србима чинити да је Србија земља великих могућности. Када буду живели у истој држави као српски политичари.

Не би се вратио из рата. Да није отишао из земље

Не питајте како сам стекао први милион. Проблема.

Неки доказују патриотизам животом. А други лоптом.

Нема те звезде коју мрак неће учинити сјајнијом.

Неће баш сви возови да нам прођу. Неки ће и да се сударе са возилима на пружним прелазима.

Није најгоре што је ово један циркус. Него што смо ми на трапезу.

Нисам изгубио главу. Већ је безбедније да је носим у торби него на раменима.

Ноћ је још увек имала крај. Када су стари закључили да не може сванути пре зоре.

Они који чврсто стоје на земљи, први напуштају земљу.

Пребацују нам да ништа не радимо. А кажу да смо ухваћени на делу.

Проблеме решавамо у ходу. По оштрици ножа.

Сачуваћемо војну неутралност. Како бисмо могли да ратујемо са свима.

Суд историје ће нас ослободити услед недостатка доказа. Да смо постојали.

Увели смо важење докумената и без печата. Почели смо од факултетских диплома.

ЖИВКО ВУЈИЋ

Будућност је као ТВ екран. Увијек је испред нас.

Власт је заразна болест која се са гласачког листића преноси на четворогодишњи мандат.

Гласачи су ваши само зато што нису сасвим своји.

Гледам у прошлост – видим садашњост. Гледам у садашњост – не видим будућност!

Да није обувен, он би своме шефу и табанима аплаудирао.

Док је био опозиција, знао је шта све нема. Откад је у власти, не зна шта све има.

Док је високих представника, Срби ће бити ниско представљени.

Док схватиш да су те преварили, њима прође мандат.

Европска унија је очајна што толико одуговлачимо са пријемом.

Живим како знам. А како, то не знам!

Живот је кап коју смрт претвори у море вјечности!

Кад ништа не кажу, кажу све. А кад кажу све, ништа не кажу.

Код нас је немогућа тајна вечера. Ми све што имамо поједемо до подне.

Мали екран: најбржи продор у – свијест!

Мачка ме одмах препознала. Хранимо се из истог контејнера.

Ми смо највеће патриоте. Нико други не би волио овакву државу.

Наше глупости су расуте свуда по земљи, а памет свуда по иностранству.

Није проблем што је вођа слијеп, већ што то народ не види.

Покварена роба траје читав мандат.

Потребан нам је диктатор демократије.

Сва вођина обећања су испуњена. Лажима.

Сваког мјесеца, у сваком погледу, све више назадујемо.
Осим у септембру, пред изборе.

Способним и школованим младим кадровима власт гарантује бољи живот. У иностранству.

Срби и Руси су браћа онолико колико су шљивовица и вотка сестре.

Тешко је рећи да власт не ваља, кад не знамо каква је она која је добра.

У свему смо најбољи. Због тога смо најгори.

БРАНКО ВУКОВИЋ

А када је полиција стала криминалу на пут, правосуђе се одмах вратило три корака уназад.

Афоризам је кратка анамнеза наше болести коју даје сам пацијент.

Градимо друштво једнаких шанси и пропуштених прилика.

Двије нације, двије академије, двије цркве, двије заставе... један Београд.

Демократске промјене су још увијек на чекању, јер амбасада Америке неће да прекине везу.

Драга, немој погрешно да ме схватиш, желим да останемо само брачни другови и ништа више!

Жалили се неки афоризми. Тврде да се осјећају ускраћено.

За власт се боре пар коалиција, неколико странака и понеки човјек.

Застава поносно виори на државним институцијама. Чег се паметан стиди, тиме се застава поноси.

Иза њега остају сабрана дјела, зато што ријеч скупљена могла би да звучи пежоративно.

Кад политичар одлази по туђе мишљење, доноси га цијело. Једино се памет просипа.

Коме ви господине чувате фотељу? Нека, нека, само ви сједите!

Крава муче од среће. Комшији је цркао комшија.

Мали смо ми народ. Играмо се са судбином.

Мијењам историјску дистанцу за географску дистанцу. Незапослени историчар.

Минут је до дванаест. Дошло је наших пет минута!

Мрак не долази преко ноћи.

Не признајемо званичну медицину. Лијечимо се афоризмима.

Непријатељ је и даље будан. Не престајемо да га засмијавамо.

Обавјештавамо цијењене потрошаче да је живот све скупљи јер га нема у довољним количинама.

Од кад сам почео да се задужујем, све више личим на своју мајку. Живим за друге.

Одвојили бисмо ми цркву од државе, али се ђаво још увијек за све пита.

Опозиција продаје маглу на одложено плаћање.

Папирологија је наука која ништа не проучава због недостатка потребне документације.

НАТАША ДИМИТРИЈЕВИЋ

Ако вас убеђују. Не верујте им.

Ако мислите да вас други нису разумели из првог, другог па и трећег пута – грешите. Нисте разумели ви.

Гордост те каткад мази а понекад ти лупи шамар.

Дајте шансу људима да покажу ко нису.

Добро је све што те лечи.

Доброта је мерна јединица интелигенције.

Доброта уме да уједе ако је много експлоатишеш.

Док год себе уздижемо на рачун других, немамо баш чиме да се поносимо.

Жеља може да уједе ако је упорно подгуркујеш ногом.

И корак назад понекад одведе до циља.

Кафу и илузије не испијати са сваким.

Крила вам ломе они што их немају.

Највише се истиче онај који стоји по страни.

Најчешће се страда од горих од себе.

Наравно, не причамо о ономе чега се стидимо.

Не ваља се заваравати. Неспоразум међу људима углавном је намеран.

Не називајте успешним оне који су уз власт.

Не познају ни себе а тврде да познају вас.

Нека нам суде само они који су морално бољи од нас.
Уколико таквих има.

Поштовање према другоме показујете тако што нећете
баш превише причати о себи.

Разум је, без интуиције, само логичка рупа.

Речи вреде онолико, колико вреди човек који их изговара.

Слушајте како говоре о другима. Те су речи упућене и
вама.

Смеш ли да се усудиш? Мало ме плаши баш то што
смам.

То чега се плашиш, то те је већ ујело.

То што чекаш, закуцало је на нека туђа врата.

У жељи да се допаднеш другима, понајмање се допад-
неш себи.

Чврст карактер каткад прикрива чист безобразлук.

Чекање има најтупавију оштрицу.

Што је тон гласнији, став је тиши.

ЗОРАН ДОДЕРОВИЋ

Власт ради за добробит свих грађана, учлањених у владајућу странку.

Возови су нам спори. Брзе пруге никако да стигну.

Данас живим боље него јуче. Сазнао сам то из сутрашњих новина.

Док су тајкуни и политичари ловили у мутном, народ је учио да плива.

Иза успешног народа стоји систем. Испред неуспушног вођа.

Јефтино продајемо идеале. Скупо су нас коштали.

Кад је опозиција килава, народ је тај који мора да повуче.

Кад је чаша до врха пуна, у јавност свашта процури.

Кад ратују сви против свих, треба стати на своју страну.

Кад су све карике подмазане, ланац власти је нераскидив.

Кад сузавац штима за очи, грађанске слободе су за плакање.

Када је згажена реч, треба подићи глас.

Када је народ инфициран вирусом вође, колективни имунитет се тешко стиче.

Књиге гута прашина, а писце мрак.

Ко с ђаволом тикве сади, контроверзни је бизнисмен.

Лажне вести имају бољу прођу од правих. Лепше су
упаковане.

Мислим као сви остали. Дакле, нисам сасвим свој.

Народ је пригрлио вођу, чим је дигао руке од себе.

Народ који нема за шта да се ухвати, пригрли сваку
власт.

Некрунисаном владару не може пасти круна с главе.
Само глава.

Окривљени тренутно није у позицији да се брани. У
опозицији је.

Политичари који не знају ништа да раде, раде нам о
глави.

Рат против корупције неће бити готов док држава не
капитулира.

Свако чудо за три дана, а ово наше за век и векова.

У сламарици је сламка спаса.

Укидањем вредносних судова створен је преки.

Центар политичке моћи више није у глави. Ван памети је.

ЗОРАН ЋУРОВИЋ

Благо климоглавцима. Они немају проблем са окоштавањем врата.

Верујете својим очима? Не наседајте на ту јефтину пропаганду.

Вођа је добио још једно заслужено признање. Победио је на фестивалу монодраме.

Вођа често има осећај нелагодности у ректуму. Или су хемороиди, или су полтрони.

Далеко је сунце. Још је даљи први у месецу.

Данас није политички коректно говорити истину.

Данас сви хоће да етнички почисте испред своје куће.

Домовино, ти си као здравље. Угрожена си са свих страна.

Кад дође пасје време, најбоље прођу цукеле.

Кад се зло пробуди, ником није до спавања.

Кад се светски моћници превише осиле, међународно право занемоћа.

Медиокритети би да буду ауторитети.

Ми смо такав народ да просто зрачимо. А и Гајгеров бројач то показује.

На вођином бриљантном излагању о побољшању животног стандарда ни мува се није чула. Само крчање црева.

Народ нека не брине, вођа је потпуно здрав. Само су му болесне амбиције.

Не нервирајте вођу лажима. Него истином.

Немам никога да ме гура. Али има много оних који би да ме гурну.

Није ми јасно порекло речи *зверство*. Зверства чине људи а не звери.

Од извора два пута. А до избора биће то два аутопута.

Полиција није затекла познатог криминалца на кућној адреси. Па су отишли у просторије странке.

Сви политичари листом обожавају стари стилски намештај. И нове фотеље.

У демократији све је транспарентно. Па тако и кршење људских права.

У шпанској кориди због људи страдају бикови. А у балканској, због волова страдају људи.

Узалуд дувају ветрови промена. Овде су многи у заветрини.

Члан сте Менсе? Шта вам вреди кад нисте члан ни једне странке.

ДРАГИША ЕРАКОВИЋ

Више памти телефон него глава.

Гласачка кутија је бунар жеља.

Демократија и кич су две шине исте пруге.

Драмски заплет је почео од распећа.

Закувало се. Биће папазјанија.

И глупости су нечији ресурси.

Избори су политичке литије.

Ја држим своју реч за себе.

Кад изелице постану избеглице, све ће бити другојачије.

Коцка је давно бачена, а коцкари су и даље за столом.

На крају увек изаберемо своје огледало.

Нема зелених грана на трулом дрвету.

Политичари виде народ као плодну земљу.

Политичари се два пута сахрањују – политички и физички.

После сваког прдежа настаје тајац.

Послушници су уве на површини.

Ратује се за демократију да би један владао.

Афоризми

Само нас незадовољство повезује.

Свака је револуција испевала своје елесије.

Стихоклепци имају песме, али песме немају песнике.

Уходе не могу да се ослободе своје сенке.

МИЛАН ЖИВАНОВИЋ

Ајмо, ајде, сви на брвно.

Ако вам је клуб у кризи, за враћање самопоуздања, за-
кажите утакмицу против Партизана.

Ако имате проблема са затвором, погледајте предиз-
борна обећања.

Богами све иде на лепо. Јебем ти песимизам.

Види ону бринету. – Е ја кулирам.

Гдемократија?

Држава нам се одржава на апаратима. У кладионици.

Живот нам је карантимски!

Збуњују нас пред изборе. Некима прија.

Знам зашто код нас нема гусара. Појели би им заставу.

Игноришу ме, дакле, постојим.

Измислили су каноне, мој Конане.

Имали бисмо ми кечеве, да су нам остали рукави.

Имам ли право на одштету? Приметио сам да ме фар-
бају.

Имамо нови доказ да се Васиона шири. Људи су све ређи.

Искључени смо из игре. Изиграни смо.

Афоризми

Ко каже да нам је железница на издисају. Увезли смо бугарски воз.

Које смо среће. Завалимо се у пласт и налетимо на иглу.

Лако би ми да нам је крива само Дрина.

Мафија је обучена да убиа!

Мењам гусле за атрактивне двојнице.

Министар је патентирао фотељу у ортопедске сврхе. Најбрже зараста.

Млада нам је држава. Зато још пузимо.

Могу ја да блејим. Маказице једва чекају.

Мој проблем је што попу смем да кажем да је боб, а немам телевизију.

Напредовала је у каријери јер има легнимитет.

Народ је неодговоран. Заразили су чак и власт.

Не плашим се више пса. Нема за шта да ме уједе.

Не смеју се они нама само са изборних билборда

Од свих стрипова највише волим стриптиз.

Они се сликају пре избора за билборде. Ми ћемо се сликати после избора.

У лажи су кратке ноге. Али уме да узјаше.

ГОРАН ИВАНКОВИЋ

Вакцинисао сам се. Сад могу безбедно да преносим вирус.

Власт ће се уразумити, тек, кад народ почне да губи разум.

Вођа успева све да контролише. Само себе не може.

Где народ пристаје на све, остаће без свега.

Да су хтели да мисле, они би се бавили научним радом, а не политиком.

За лажно сведочење иде се у затвор. За лажна обећања у политику.

Код нас је здравство бесплатно. Само се лечење плаћа.

Комунизам је морао да пропадне. Водили су га неверници.

Лако је блатити неукаљане. Пробајте оне који нису чисти.

Лако је изаћи из кризе. Одеш одавде.

Лоше нам иде, јер за боље нисмо.

Могао бих и ја да пишем лепо о власти, али имам лош рукопис.

Наше друштво је много напредовало. Не зна где се налази.

Не може више лоповима да се гледа кроз прсте. Мораће да се зажмури.

Не правим проблем што ме прислушкују. Смета ми што ме не слушају.

Не узимајте власт у уста. Лоше је по здравље

Нервирају га паметни. Вређају му интелигенцију.

Нису сви криминалци исти. Они који раде за власт су бизнисмени.

Ништа не препуштамо случају. Пропадамо плански.

Одбио је да иде на детектор лажи. Не уме да лаже.

Оне који дрмају, треба отрести.

Савладали смо срамоту. Више се ничег не стидимо.

Тамо где се магла продаје, тешко да ће сунце огрејати.

Угасите светло! Кварите нам мрак.

Узалуд му испирате мозак. Он је кваран у души.

НЕСКО ИЛИЋ

Бог је најбољи судија. На његове пресуде нико се не жали.
Верују да је народ кварљива роба, па га херметички затварају.

Вођа не носи капу јер зна да чизма главу чува.

Жеђ за демократијом гаси се воденим топовима.

Загади, па владај!

Између поштених и непоштених нема разлике. И једни и други су све стекли са десет прстију.

Корона је затворила најслободнији медиј у Србији. Кафану.

Курчевит народ је на коленима само кад води љубав.

Логично је да комшија више зна о мени него ја, јер се не одваја од прозора.

Могоа бих и ја да скочим с прозора на главу, али ми је испод части да злоупотребљавам прозор.

Можда сам мало дуже остао на власти, али исплатило се.

Нама сване само кад заспимо.

Народ је добро разумео... Оно што су прећутали.

Немамо проблем са једноумљем. Легализовали смо га.
Није им довољно што га слушају, већ га и прислушкују.
Новине које не уједају добре су за брисање прозора.
Од више излаза из кризе изабрали смо непостојећи.
Откад смо своји на своме, нигде нас нема.
Показали су нам своје лице. Али леђа никако да им видимо.
Пронашао сам своје место под сунцем. Завукао сам се у мишју рупу.
Прошао нам је последњи воз. Али нема те силе која нас може спречити да пешице стигнемо тамо где смо наумили.
Сазнање да је вакцина произведена по хитном поступку узнемирило је пацове, па ће одлуку о вакцинисању донети после тестирања на људима.
Све је урадио како је знао и умео... И неуспех није изостао.
Стање буџета може се драстично поправити, ако се уведе порез на глупост.
Стигло је златно доба. Нема нам спаса.
У потрази за чаробним штапом стигао сам до просјачког.
Улазимо у ЕУ један по један. Да нас не приметете.

ГОРАН КЉАЈИЋ

Ако сада започнемо атомски рат, то ће решити велики проблем! Следећег рата неће бити.

Атомска бомба отвара сва врата!

Атомске бомбе су еколошке, пошто после неће више бити никаквих загађивача!

Атомске бомбе, за атомске људе! То је мото атомског доба.

Атомски рат је туристички догађај, јер северни народи неће морати да иду у Италију да би поцрнили!

Атомски рат се препоручује и из економских разлога, јер се све заврши за два радна часа!

Атомски рат ће сва мора претворити в топла, тако да се више неће морати ићи на Карибе!

Атомски рат ће се водити у белим рукавицама!

Воде се озбиљне дискусије да ли је опаснији нуклеарни или атомски рат!

Добра страна нуклеарног рата је што доктори неће бити потребни!

За атомски рат војска може обући свечане униформе, јер неће бити пузања по блату!

Зар да немамо атомски рат, а највећи светски умови се мучили око толико бомби!

Иако није тачно да смо прашина, тачно је да ћемо се после атомског рата сви в њу вратити!

Код атомског рата је најбоље то што нико неће доћи и окупирати вас!

Код атомског рата си барем сигуран да те метак неће погодити!

Најбоља ствар код нуклеарног рата је што после њега нема сведока да је рата уопште било!

Никад није прављено оружје, а да није употребљено!

Нуклеарне бомбе су Сунце које не даје живот!

Нуклеарни рат је једини у коме је боље што си ближе непријатељу!

Нуклеарни ратови нису за мушкарчине, јер кратко трају!

Они који се никад нису тукли у школи, или на улици, одлучиваће у атомском рату!

После атомског рата, биће само једна раса! Црна.

Пошто су летовања скупа, атомски рат треба искористити да човек добро поцрни за кратко време!

У атомском рату нема сарадника окупатора!

У нуклеарном рату влада право другарство: што они Русима, то Руси њима!

ВЛАДИМИР КОЈИЧИН

„Љуби ближњег свога.“ Никако да убедим свастику да прихвати ову Божју заповест.

Ако су Срби небески народ, биће да су Икар и Дедал њихови преци.

Апел приватним факултетима, да престану да штампају дипломе: „Ако наставите овим темпом, ускоро ћете искоренити шумски фонд“ .

Да је Ева поклањала Адаму чарапе, вероватно би биле ребрасте.

Дуго смо били на дну. Чим смо кренули ка врху, почели су да нам доказују примену закона гравитације.

Због велике заступљености младих посланика, Народна скупштина подсећа на Дом за... збринуту децу.

Као друштво смо исувише зелени да бисмо се бавили еколошким проблемима.

„Ко је луд, не буди му друг“. Изузев ако је друг на функцији.

Кратак боравак у фотељи му је угрозио здравље. Добио је дугогодишњи затвор.

Наш велики проблем је корупција. Лако бисмо ми то решили, да не волимо ми-то.

Наш пословни партнер је успешно преварио богату вечеру на коју смо га одвели. А онда је и нас.

Наша политика је дала много озбиљних будала.

Непрестано лажем људе како волим истину.

О њему сви говоре како је јако вредан. Презира.

Откако радим у „Градској чистоћи“, схватам да тамо нису чиста посла.

Подржавам „жуте прслуке“. Само ако су женски.

Покушао сам да се ставим у његове ципеле. Није ишло, немам пара за скупоцене ствари.

Поносно смо раширили крила, како бисмо што лакше прелетели у туђе јато.

Презирем рад на „црно“. Искључиво продајем „бело“.

Припадници екстремне деснице изузетно цене породичне вредности. Од свих чланова фамилије, најдража им је „свастика“.

Режим на режим, зато што водим пасји живот.

Сваког алкохоличара муче текући проблеми.

У земљи крезубих, тешко је држати језик за зубима.

Чим су отели, никоше (м)отели и (х)отели.

Џаба му бројне везе и везице, недостаје му она најважнија. Са мозгом.

Момчило Љ. КОПРИВИЦА

Ако је алкохолизам наследан, живио прадједа.

Ако сте увијек у праву, значи да сте на власти.

Демократија је да свако може рећи оно што председник мисли.

За љубав је важна слатка глупост, а за брак сурова памет.

Закорачили смо у демократију гдје нам се губи сваки траг.

Зашто нас може учинити несрећним оно што немамо.

Из малих амбиција створили смо велике промашаје.

Изабран је за министра полиције јер је од раније познат полицији.

Исправан је само онај који то не мора да доказује.

Историја нам се понавља, зато што историчари само преписују.

Наш пораз сачињен је од свих наших побједа.

Не требају нам посматрачи – код нас је све одавно виђено.

Некада је било лако обећати а сада је лако слагати.

Ово можемо преживјети само мртви хладни.

Афоризми

Од када су ми украли сан, спавам на миру.

Опет смо ушли у рат, јер тешко је живјети од успомена.

Потрошачка корпа није скупа, нарочито ако је празна.

Само онај који није могао ништа украсти, остао је поштен.

Стар човјек не може да се подмлади, али може да се помами.

Стопа инфлације је прешла у корак.

Тежи ми је празан него пун новчаник.

Тек што је дошло наших пет минута, вратише сат.

Човјек има пријатеље и савјест, све док му не затребају.

Џаба Титу што је био бравар када је Јованка држала кључеве.

Што више тонемо, све дубље сагледавамо.

СЕЛИМИР КОСТИЋ

Власник фирме је завршио годину позитивно. Био је позитиван на корону.

Дигао је руку на себе. Није могао ногу.

Жена је згодна, а њен муж је незгодан.

Згадило ми се јаје. Пронашао сам длаку у њему.

Зна за пун месец. За остале мене није чуо.

Како млади виде старе? – Као свиња небо.

Кладионица је престижна школа. Остале школе су за престиж.

Кукавице из мог села нису селице.

Мањина је од крви и меса, а већина је од костију и коже.

Мањина користи алкохол за спољну дезинфекцију, а већина за унутрашњу.

Навијач је унео туп предмет на стадион. Главу.

Наивни сликари нису наивни.

Не зна се ко су родитељи а ко су деца. Остало се зна.

Не питај ме за годину производње. Нисмо на ауто-пијаци.

Нећемо поштено. Не знамо како се то ради.

Нису све бубице за инсектаријум.

Ово је село две културе. Белог лука и празилука.

Отац српске писмености је познат. Мајка није.

Поп зна за прилог. За остале врсте речи није чуо.

Преживљавање није вештина. То је наука.

Преселио се из антропологије у зоологију.

Пушкаш је легенда, а Меси је жива легенда.

Ракија је била из поштене кафане. Следећег дана вратила ми је памет.

Робијаши су окружени пажњом.

Силе нечисте су хигијенски запуштене.

Соло играч. Игра сам против себе.

То отац не може да направи. За бизона нисам сигуран.

У селу има кућа без људи. У граду је обратно.

Челни људи државе су романописци. Поигравају се судбинама људи.

ЖИВКО КУЛИЋ

Ала је неуништив најстарији занат. Вековима цвета, а не мења алат.

Американци су нам велики пријатељи. Ниједном нас нису бомбардовали, а да то није било за наше добро.

Власт има право да лаже кад хоће, а народ само првог априла.

Голе гузе не силазе са екрана. Држе нам лекције, а не знају ни где су шупље.

Гордијев чвор се не предаје тако лако. Има петљу!

Искусна дама једва чека да јој муж оде у лов. Да може на миру да тера кера.

Истина о Рачку је изашла на видело, али јој је западна слобода медија зачепила уста!

Јужнословенски народи су к'о рогови у врећи! Више воле туђе господаре, него своју браћу.

Корупција се с лакоћом провлачи кроз иглене уши. Закони су пуни рупа.

Кратка сукња је рај за очи. Дугачка јој није ни до колена.

Кривична дела се успешно расветљавају. Што не може полиција, може статистика.

Кућни буџет се преполовио. Живљи се из гроба ваде.

Малигни утицај Русије на Балкану је очигледан. Ни грам осиромашеног уранијума није нам донирала.

Менаџерски стрес је неизлечив. Ни пословна пратња не може му помоћи.

НАТО је одбрамбени савез. Многе народе је одбранио од мира, правде и слободе.

Обавезе јужнословенских народа се знају. Вашингтон и Брисел их стално саопштавају.

Паметан се узда у се, а будала у своје кљусе.

Пуна сламарица не може мирно да спава. Наногоца јој је стално за петама!

Раширене ноге не иду главом кроз зид. Сва врата су им отворена.

Силикони су неустрашиви. Све више се бусају у груди.

Фотеља има чаробну моћ. Многима је преко ноћи напунила сламарицу, завршила факултет и одбранила докторат.

Што брачна постеља растави, ни пуна сламарица не састави.

Што је жалба тања, то је коверта дебља.

МИОДРАГ ЛАЗАРЕВИЋ

Ако истина боли, ударите ми две-три лажи.

Вођа гради „Београд на води“, па су му зато потребни
ватерполисти.

Добар је наш пут, али народ више нигде и не иде.

Европска унија чека да Србију прво открије Колумбо.

И мртви гласају, јер се зна да се до врха стиже преко ле-
шева.

Испада да је свака бивша власт лоповска.

Како да се окончају преговори кад је Београд на води, а
Приштина на сувом.

Код нас је најбоља драма „Сан зимске моћи“.

Код њега није сукоб интереса; код њега је сукоб свега.

Комшија ми је шапнуо да има корону, али нека остане
међу нама.

Крива је Дрина, али и људи су криви.

Ми се стално учимо на грешкама јер нам историју пи-
шу губитници.

Наша будућност датира из далеке прошлости.

Наши политичари били би много бољи да имају и неки
занат.

Нашим политичарима све полази од руке. Осим поли-
тике.

Афоризми

Не понавља нам се само историја, понавља нам се и власт.

Некад је био једнопартијски систем, а данас је једностраначки.

Ништа неће бити као некад и сад.

Обрадујем се кад ми стигну рачуни. Ипак неко мисли на мене.

Овде најбоље живе политичари и лопови. И обрнуто.

Они који су желели да промене свет, сад су на оном свету.

Оставите се Европске уније. Гледајте наша посла.

Пет векова за прегово ре! Ма, прође и то.

По селима је све више младих. Док не прође вирус корона.

Рад од куће је идеалан за оне који не раде.

Раније нисмо имали ништа, а сада немамо све.

У кладионици и убодем нешто, али на изборима ништа.

У прошлости смо заборављали шта нам се дешавало у прошлости.

Цела фабрика је роботизована. Радници се жале да им роботи узијају 'леба.

Џаба владавина права кад држава није права.

БРАНКА ЛАЗИЋ

Ако лаж подигне мацолу, њоме ће сама себе гађати.

Ако лопову станеш на пут, може те украсти.

Ако не можеш да ухватиш маглу, онда се ничег не држи
као пијан плота.

Ако си нечија десна рука, немој је држати у цепу.

Ако ти је срећа намењена, она ће и кроз кључаоницу
проћи.

Ако човек ниси, немој ни животиња бити.

Афоризам не прима мито.

Афористичари су добри, ако не испадну смешни.

Енигматика не решава укрштене проблеме.

Згодне прилике, често буду незгодне неприлике.

Идући ка циљу, стижу само они који добро знају где
треба стати.

Из беде се часно стиче.

Једино афоризам може да овековечи и глупост.

Корист од туђе штете је дупла штета.

На путу у бесмртност, најтеже је померити тачку.

Најпре залута онај што хода туђим ногама.

Не треба стално стезати каиш, треба га некад извући!

Није живот петопарац да га одмах потрошимо.

Оно чега се будала сети, и паметног замисли.

Оштре речи секу језик.

Пре него што би да летиш, провери имаш ли крила.

Причао је шта је он хтео, онда га снашло оно што су они хтели.

Седа коса је антологија мудрости.

Старост рачуна на вас, рачунајте и ви на њу.

Стрпљење злата вреди, али не знам што га плаћају живцима.

Судбина је непогрешиви стрелац, ако јој се поставиш као мета.

У твојој сенци биће они који немају сунце у себи.

Успех је кад на крају сваког посла имаш себе.

Учи да чујеш и да о томе мислиш, оно што од тога прећутиш, зове се мудрост.

Човек који мисли да нема мана, у великој је невољи.

БОШКО ЛОМОВИЋ

Бићу и ја у свету познато име – ако ме погоди метеор.

Власт стимулише рађање. Делотворније је стимулисати оно што рађању претходи.

До пензије ме штитио посланички имунитет. Сад ме може ко хоће.

Док не уђох у власт – ничега, кад сиђох с власти – свачега.

Један дан у месецу пензионери насрћу на банке. Осталих дана су на удару контејнери.

Кад ме душа боли, напишем песму. Кад напишем афоризам, боли ме глава.

Кад сам царнуо у осињак, нападе су ме аждаје.

Кад у Београду изградимо метро, и поштен свет ће моћи у подземље.

Како се ослободити диктатора? Има више начина, а један је – и једини.

Ко се још може да похвали таквом историјом! Свака стопа – споменик.

Кочничари нам помажу да не стигнемо брзо до краја.

Кријемо прљав веш. Не морају сви да знају каква нам је столица.

Нису нас превели жедне преко воде. Напили су нас.

О покојнику све најгоре. Нема ме у тестаменту.

Обезубио сам једући слатка обећања.

Откада и љубав водимо онлајн, свега се нагледасмо.

Победили смо у свих седам офанзива. Нису успели да нас стигну.

Пред изборе тврде да се и ја питам. После ме питају ко ме шиша.

Прекидам са афоризмима. Дошли су по мене.

Престао сам да слушам своје срце. Треба и доктор да заради плату.

Признајем, афоризам јесте мој, али се односи на претходну власт.

Све је више с ума сишавших. Баш су нам се били на главу попели.

Стоноги и комарцу су откинули по једну ногу. Сви су пред законом једнаки.

Тапшање по рамену ме је довело до – ортопеда.

У читуљама ме нема. Мора да сам у клубу пензионера. Отићи ћу да видим.

БОЈАН ЉУБЕНОВИЋ

Ви сте патриота? На одређено или за стално?

Грешите ако мислите да сте све наше будале већ видели и чули. Имамо нову, јесењу колекцију!

Да није политичар, био би криминалац. Али, повукло га лоше друштво...

Данас за ручак нисмо имали ништа. Ја сам двапут сипао.

Желите да будете као ми? Покушајте, не треба ту много памети.

Жуља вас неправда? Имамо већи број!

Један се оженио по трећи пут па родбини објашњава: – Ова жена ми је бустер!

Кад су ме питали да будем на изборној листи, рекао сам да морам да размислим. Онда су они рекли да такве не примају.

Колико ниско треба да паднеш да би на изборној листи био високо?

Напољу је толико хладно да председник не излази из телевизора.

Неки новинари раде у служби истине, а неки само у Служби...

Он је омиљен у народу. То сви његови телохранитељи кажу.

Опет сам преспавао устанак. Није ми звонио сат.

Продајем панцирни прслук. Други власник.

Сахране не заказујемо путем телефона. Покојник мора да дође лично!

Свађају се два бескућника: – Јел ти то нешто на моју адресу?

Сваког јутра купујете хлеб? Само се ви луксузирајте!

Синоћ су један хорор филм прекинули да би емитовали вести. Тај део био је најбољи.

Срећа што су Срби пре двеста година били неписмени. Уместо да подигну устанак против Турака само би потписали петицију...

То је старо кумство. Још од прошлог притвора.

Уместо да стекнемо имунитет крда стекли смо карактер...

Фотографисали се један криминалац и један политичар. Криминалац се после правдао да није знао с ким се слика.

СЛАВИЦА МАКСИЋ

Ако два Владимира воде рат, погрешно је име или радња?

Ако не узмете ствар у своје руке, узеће је неко други.

Влада се прави док не падне.

Власт пуца по шавовима, а опозиција у себи. Муниципалитет је код ловаца.

Даме, узмите веће да би вам било таман.

Данас није од јуче, то је мало сутра.

Данашњи змајеви бљују ватру, али немају крила.

Историја не познаје договоре који трају. Све се мења.

Кад си млад, ништа ти не ваља и све ти је потаман.

Код демократије је циљ да не влада мањина, а не да влада већина.

Купи више – плати мање, нема везе што ти не треба.

Немам избора, али имам критеријуме.

Неузвраћена љубав је биљка без корена.

Није проблем његова глупост него твоја памет.

Ових дана дружите се на сопствену одговорност. Као и увек, уосталом.

Пијаца је боље место за дебате од скупштине: пуно заинтересованих учесника који заступају своје ставове.

Политичари су најбољи кад долазе и кад одлазе са власти. Оно између није за коментар.

Политички избори су лов у мутном.

Потрошачка корпа је мера преживљавања која вређа савременог човека.

Похвала подстиче, а критика изоштрава ваше мисли.
Живела критика!

Сви траже шта им треба: леви промене, десни стабилност.

Сиротињи се неуспех не опрашта него подразумева.

Слободни радикали су најопаснији са медицинске тачке гледишта.

Србија иде само напред, ни лево ни десно.

Србија се умножава: у Неготинску Крајину су стигли Кинези, у Војводину Вијетнамци, на југу можемо очекивати неке нове снаге.

Успешни верују да знају, док су неуспешни сумњичави у сваком погледу.

Што смо старији, приходи су нам све мањи, а одржавање живота скупље.

ДИНКО МАРИН

Аутистичног цара догурати до дувара и одмах ће знати колико је сати.

Бог чува британску краљицу – наш председник је и бодигард.

Болоњизовани или мегатрендовани: питање је сад?

Гладан ситом не верује осим ако му се дебељко не обраћа путем ТВ.

Глобус је у радости што се потукоше Ујка Вања и Ујка Сем, срећан је свет што нису рођена браћа!

Зуб за зуб закон вредео је пре појаве професионалних зубара.

Из чијег си ти шињела. мали. Стаљиновог или Черчиловог? Из Гогољевог. чико.

Изборни вашар је прошао. али није повукао свој политички циркус.

Купујте ово, купите оно, набавите... Хоћу. чим купим довољно пара.

Најбољи непријатељ је мртав непријатељ, баш као и домаћи песник.

Не брини. драга, нећу те оставити саму музика док свира. Смирено ћу те одвести код психијатра.

Неутешна је старлета по повратку из Париза – недостаје јој светлост Дизниленда.

Он некажњено лаже, краде и убија: правна држава Србија робија.

Панично тражим веру да је продам за ЛСД вечеру!

Петооктобарска револуција појела је свог Тита уместо деце као што је ред. Ни револуције нису више као што су некад биле...

Пождерала инвазија скакаваца све ове године, ждери и нас. али не метафорично.

Рокерска је туга преголема, пук'о рокенрол, а ОРА више нема.

Синдикати организованог криминала потужили су се тужиоцу за организовани криминал да се он довољно тужака на њих. Јавност ће посумњати на омерту, а не да је поштено плаћен.

Стабилોકратија нема алтернативу и зато редовно диктаторе смењивати само диктаторима...

Тридесет спреми шкуда и видећеш колико има поштенних Јуда.

ЖЕЉКО МАРКОВИЋ

Ако аплаудирате, возе вас аутобусом. Ако нешто кажете, долазе по вас!

Докле ће бити све овако скупо? До наредног поскупљења!

До нас је. Не држимо до себе.

Закупио сам једну фиоку у суду. Тамо годинама стоје моји предмети.

Знање је сила, знање је моћ, ван наших граница.

Из пирамиде власти на све гледају кроз призму својих интереса.

Кад све ставимо на папир, нама не остаје ништа.

Кад се печете на тихој ватри, пишете о ономе што вас тишти.

Какав смо шодер изабрали, ни камен на камену неће остати.

Код нас је истина супротност од онога што видимо.

Купио сам телевизор. На њему су саопштили, да све друго имам.

Лош, лошији, хвали га жута штампа.

Наше уље је јефтиније у иностранству. Водимо рачуна о деци која тамо живе.

Нормално је променити власт, а не државу у којој живимо.

Ово је фаза кад је нула главна.

Посао неће побећи. Зарада зна да изостане.

Постоји једна адреса за све. На њој је погрешан човек.

Пред странцима подвију реп, а нама причају ловачке приче.

Приватна имовина је неутуђива, док неко не баци око на њу.

Треба нам будилник, ето, колико је сати.

Ударају на сва звона, а у ствари лупетају.

У ком правцу ће ићи разговор? Зависи на коју смо ногу устали.

Униформисано мишљење. Оружје седме силе.

У суштини свега је обрт. Неко окреће милионе, а неко пише афоризме.

Форсирамо породичне фирме. То су код нас јавна предузећа.

Црква је одвојена од државе, док председник не почне да попује патријарху.

МИРОСЛАВ МАРКОВИЋ

Вредни људи живе од десет прстију, паметни од два, а срећни од прста судбине.

Гледајући горе, заборавих за шта ми је оно доле.

Данас је светски дан сиромашних. Достојно ћемо га обележити.

Држање руку у џеповима је уносно, посебно ако су џепови туђи.

Жена ми све више личи на физичара а ја на хемичара.
Она тражи круту везу а ја нудим лабав спој!

Живите здраво, да бисте здравији умрли!

Зашто је латински мртав језик? Зато што га користе лекари.

Зашто неки политичари не могу да користе гас-маску?
Зато што се маска ставља на образ.

Имамо све мање динара у џепу. Закључак: динар је ојачао.

Кажу ми да сам динарски тип, а све ми наплаћују у швајцарцима.

Како препознати политичара? Па има жуљеве на лактовима.

Ко има жену, не треба му новчаник.

Ко каже да Срби нису сложни!? Ево, још мало па ћемо сви бити у једној партији.

Који апарат функционише иако је покварен? То може само државни апарат.

Колапс пољопривреде; стоке све мање а потрошња траве расте.

Лажу да је код нас све црно. Ево, економија нам је сива.

Ми не понављамо старе грешке. Правимо нове.

Мотика није више у моди, али будаци су се одржали.

Наши политичари троше пуно папира. Не мислим на папир за писање.

Не радујте се што вас држе као мало воде на длану. Кад тад ће морати да аплаудирају.

Неки функционери све раде по закону. Кривичном.

Одрасли смо уз бајке. И тако читав живот.

Одувек сам желео да лепу, вредну и паметну жену имам у близини. Жеља ми се испунила, баш такву оженио комшија.

Политичари су врхунски алпинисти. Свима су се попели.

Пољубио сам жену у белом, а она ме завила у црно.

Сваки политичар би да се попне на врх. Кома то не успе, враћа се у подземље.

Учествовао је у многим биткама, и из сваке је изнео заставу. Белу!

САВО МАРТИНОВИЋ

Ако ме не разумете, све ми је јасно.

Ако ме разумете, паметнији сте од мене. Ја себе не разумем.

Ако нисте једно за друго, има треће.

Атеиста, а пали сијалицу од сто свећа!

Афоризам није оно што је; афоризам је оно што није.

Власт квари људе. А Један Човек квари власт.

Гладни су сити свега. А сити су гладни свега.

Да се Срби приземље, били би своји на своме.

Драги гледаоци, ово је други дневник. Следе најлажније информације.

ЕУ: Црна Гора може сама кад је с нама.

Јури ли ти муж туђе жене? Не верујем, он не јури ни своју.

Ко има много, и то му је мало.

Ко каже да нам фали ваздух?! А овај загађени?!

Ко нема ништа, хтео би мало. Ко има мало, хтео би много. Ко има много, и то му је мало.

Ко Овде угледа свет, тај се мајци неће поново родити.

Лаж је нешто што не постоји, а има га више но ичега.

На свету највише има ваздуха. А нама ваздух највише фали.

Нама сване само кад се Њима смркне.

Нас ништа не може изненадити. Осим добре вести.

Не дижи белу заставу, црни сине!

Нико не да ни пет пара што ја немам ни динара.

Он каже да ја данас живим боље но икад. Ваљда Он боље зна.

Он се за све пита. А добро би било и да одговара.

Свака велика љубав за последицу има брак.

Срби и Црногорци су један народ. Најмање два.

Србин је паметан и штедљив. Мисли туђом главом, да не би трошио своју.

Ти и ја се за понешто питамо. А Он се за све пита.

Ти си за мене ситна риба, коме један.

Црногорци ће прогледати кад не буду видели ове што гледају.

МИЛЕН МИЛИВОЈЕВИЋ

Ако нам не верујете кад лажемо, никад истину нећете сазнати.

Братоубилачки рат се завршава кад то одговара Великом брату.

Већину грађана не брине ситуација народа.

Довољно је бити Србин, па немати доброг комшију.

Желите да нам видите леђа. Али ми не можемо баш толико да напредујемо.

И кратко памћење може дуго да траје.

Ишли бисмо стопама политичара, али не можемо. Газе нас.

Јесам крив, али се не осећам тако. Него много горе.

Кад дођем на власт, биће великих промена. А највише ћу се променити ја.

Кад је наша садашњост била боља будућност, била је много боља.

Купио сам слушни апарат, али ни то ми не помаже да се дозовем памети.

Лако је неписменима. Они бар не читају новине.

Мала је моја памет да схватим откуд код нас толико тога ван памети.

Моји најстрашнији снови никад се нису остварили. Јава ми је увек била страшнија.

Мртво слово је потрошило највише папира.

Најактуелнијом поделом грађани су се сврстали само у две категорије. Једни су збринути, а други забринути.

Најуспешнији смо кад нам је најтеже. Отуд оволики успеси.

Не само што су нам прошли сви возови, него су отишле и све локомотиве.

Није мој проблем у самом проблему, него што је нерешив.

Ништа не зависи од нас. Ни ми.

Првоме међу једнакима највише сметају једнаки.

Сто пута поновљена лаж трансформише се у истину. А сто пута поновљена истина постаје досадна.

Увек гласам за оне које не познајем. Најбоље их упознам кад дођу на власт.

Узалудно је прислушкивати људе из државног врха. Они су увек спремни да нешто прећуте.

Хигијена у мојој кући је задовољавајућа. А нарочито се чистоћом стално истичу тањери.

ПАНТЕЛИЈА МИЛОСАВЉЕВИЋ

Ако ме држите за будалу, саветујем – не тако високо.

Већини је од повода остао поводац.

Да власт припада народу, схватили су само појединци.

Данашња политичка сцена је доказ да смо се много Богу
замерили.

Добио је главну улогу, глуми председника.

За наталитет није потребно дизање куке и мотике.

Изборили су слободу говора када је ћутање постало му-
дрост.

Испод споменика незнаном јунаку леже кости стварних.

Карикатура постаде уважена личност.

Ко није узео Библију у руке, склон је узимању правде.

Људи живе од знања, свет је преплављен сиромашнима.

Мајмуни у џунгли не клече, народ живи у градовима.

На коленима је тражила срце, најближи орган је спреч-
чио драму.

На конзерви слика рибе, а испред скупштине коњи.

Народ је одушевљен Домановићем, сваки пут изабере
његовог вођу.

Афоризми

Некада се народ клањао златном телету, данас се магарцима посрећило.

Огледало зна кривца, али одбија сарадњу.

Подсмех лажима је позван на партијску одговорност.

Починиоци распећа помажу човечанство.

Поштење је некада било стидљиво, данас пева на сваком ћошку

Принцип је убијен – нема више принципа.

Псеудоелита је кад балвани окупе цепанице да би ложили здрав разум.

Птица у кавезу да глас да живи.

Радницима је сваки дан пролеће – опрашује их ко стигне.

Са комшијама смо имали проблеме, са суседима братску крв.

Све за народ а народ ни за шта.

У хришћанству је милостиња тајна, ктиторска икона то демантује.

Фајзер је најпрофитабилнији шалабајзер.

Шаргарепу нећемо стићи, али јад је загарантован.

ДРАГУТИН МИНИЋ КАРЛО

Ако нас Руси бомбардују, ето нам улазнице за Европску унију.

Арапи нам обезбеђују инвестиције. Пустињу сами правимо.

Волим и ја Америку, мајке ми Русије.

Говорим ја себи: будало, не говори!

За неке је вишак патриотизма као тринаеста плата.

Запад нас гура на Русију. Нема потребе, ми сами хрлимо у тај загрљај.

Злочинац је дошао на место злочина. Примљен је уз дипломатске почести.

И краљевић Марко је орао путеве, деоницу по деоницу.

Код нас се један човек пита, а нико не одговара.

Масовна окупљања су за корону шведски сто.

Ми смо према мајци природи прави Едипи.

Ми смо скроман народ. Нама је довољна једна партија.

Наоружани смо до зуба. Трећепозивци до протезе.

Наша прошлост нас кочи на путу у будућност.

Некад смо прелазили Албанију, а сада не можемо ни
Брњак и Јариње.

Неки таблоиди и телевизије су вакцинисани. Против
истине.

Пажња, приближавамо се Бриселу, останите везани све
до престанка рада ваше националне свести.

Пензионерима се препоручује аутофагија у трајању од
24 часа.

Преживели се сећају, што је неопростив злочин.

Радио не може да емитује слику. Сliku наше пропасти.

Све ређе купујемо књиге. Ми читамо са усана.

Свет се састоји од шачице богатих и песнице сиромашних.

Слобода мишљења и слобода говора разликују се по
последницама.

Срби, Јевреји и Роми су, својевремено, били браћа по
пепелу.

Телевизор искључујем у нужној самоодбрани.

У Београд су нам дошли несврстани. Из оба блока.

У политици имамо много струја, али нама фали она
електрична.

Чим су политичари почели да нам попују, попови су се
латили политике.

ЖЕЉКО Н. МИТРОВИЋ

Истина битија хрве се с постистином збитија!

Кад човек добије слоновске уши – ђаво има да се пуши!

Крај лажи и последња истина: пошто људи више и не знају шта је истинито, нема шансе ни да лажу!?

Моје знање заједница посматра кроз густо грање!

Патимо од вишка некавалитетне историје због вишка квалитетне географије!?!

Пошто нас је до жеђи довела капиталистичка класа, сада по Марсу и Месецу воду тражи – НАСА!

Признајем: ја сам чуцак од економисте – уместо за максимизацију профита, залажем се за максимизацију достојанства у свету!?!

Рedefинисане „три осмице“: осам сати производње, осам сати потрошње и осам сати снова о производњи и потрошњи.

Реформа је сврха без циља!

Савремени човек треба да буде срећан као објекат, а не као субјекат!

Сви би хтели да буду оно што нису, а могли би да буду оно што јесу!

Секс: гоји Его, а чува линију!

Скраћеница за почасни докторат могла би да буде: „др. почас.“ Ако изоставимо једно слово и место њега метнемо апостроф – тада добијамо оно право: „др. 'очас“!

Србија је на путу за европски „афтер парти“. Или можда „афтер шејв“?

Страх од неуспеха је опасан. А страх од успеха – погубан!

У математици постоји *српска школа непокретне тачке*. Контекст је природан: овде се толико тога не помера из одређене тачке!

У термодинамици снага се изводи из топлоте. У социјалној динамици снага се изводи из тоpline.

Уступам срећу; очувана, некоришћена!

Чак су Бог и ђаво у бољој равнотежи него правда и ефикасност!?!

Човек више не иде на капитализам, па капитализам не сметано иде на човека!

Човек је биће за себе ако је битак за другог!

Шта ће грађанима главе, када постоје поглавља?

Што ме више прате, бићу све транспарентнији!

РАДМИЛО МИЋКОВИЋ

Агресија је круна лудила!
Био је вундеркинд. Сада је чудо од човека!
Боље хашка доживотна него српска старосна!
Власт јесте сладуњава, али народ је огорчен!
Времена јесу мутна, али људи су провидни!
Демократија је дисциплинована слобода!
Живот ми се дебело отањио!
За разлику од политичара, паметни телефони постоје!
Знам народ, а где је ту човек?!
И куга мења боју. Ето, код нас преовлађује бела!
Имао па немао. Тај сам!
Кад би вођи одузели телевизију, могао би да се слика!
Ко дигне главу, видеће свог Бога!
Ко иде испред свих, упуцају га с леђа!
Маске побеђују, али не због вируса!
Много је беспослених. Тешко је знати за кога раде!
На првом каналу све је мање народа. Да не квари слику!
На путу смо ка обећаној земљи. Само да не залутамо!

На тржишту знања, диплома ме је скупо коштала!
Наши људождери су човекољупци!
Не правимо ми њега од блата. Ми га само блатимо!
Незнање је само себи казна, али и награда!
Није он са нама чувао овце, мада је дошао од оваца!
Обезбедио сам се од беснила, нема пас за шта да ме уједе!
Образ је као хаљина. Може се прати после сваке мрље,
али не мора!
Опет се пуцало у чело народа, мада се види да народ
има ниско чело!
Пуни сте себе. Зато сте тешки другима!
Равнотежа је божанска мера!
Само опран новац је чист новац!
Само у случају лошег споја, произведену енергију од-
влачи маса!
Смрти моја, затекни ме жива!
Сујета је гордост без покрића!
У сваком простаку дрема силеција!
Узимам просјачки штап и крећем у нове радне победе!
Ускликнимо с љубављу: доле багро!
Шмркови су задње средство против дизања прашине!

ДЕЈАН НИКОЛИЋ КРСМАН

Ако демократија у свету настави да се развија овим темпом, затвори ће бити препуни слободних грађана.

Ако је планирао да влада довека, требало је да се кандидује у прошлом веку.

Док Арапи граде Београд на води, нама вера дозвољава и мрс.

Загрљај те старе даме, ни мајка Русија нам неће опростити.

Катанац је одавно постао симбол борбе за радничка права – он раднике спречава да у творнички круг уђу или да из затворског изађу.

Међу звездама водиљама, на почетку нас увек највише заслепи звезда падалица.

Мудраци су одлучили – између хлеба и игара, народу прво треба узети хлеб.

На опште задовољство дрвосеча, најављена гиљотина прописа реализована је темељном сечом судија..

Народ није волео да га види – слепо га је слушао.

Обећали су да се више неће сагињати... само да не поклекну.

Овај га је баш загузио – то народ не прашта, брзо ће га одгузити.

Од следе послушности, највећу корист извуку они окати.

Одлив мозга у Србији постаје хроничан – политика је област која је највише погођена.

Освојили смо слободу говора – причаш, брате, до миле воље, а на оптуженичкој клупи имаш право и да ћутиш.

Политика је заразна и уносна као свињски грип и корона 19 заједно.

Политика је ријалити – лако те испрља, још лакше опере... народ обоје мазохистички прати и плаћа.

Политичара који је био на молитвеном доручку је лако препознати, он у широком луку заобилази све друге врсте казана.

Савременог политичара лако је препознати, у очи гледа чак и када говори истину.

Сваки пут кад моја жена почне да евоцира прошлост, подсети ме да проверим да ли сам закопчао шлиц.

Славу политичара не може ништа да помути као незахвалан народ.

У затвору се вратио Богу – богатству ће када изађе из њега.

ЈОВО НИКОЛИЋ

Ако нећеш да ти кроје капу, мораћеш да носиш главу у торби.

Ако сте гађали да промашите, погодили сте оно што сте циљали.

Доста смо ишли уназад. Крајње је вријеме да прешалтамо у рикверц.

Идемо стопама славних предака; још мало па ћемо бити тамо одакле су они кренули.

Изгледа да сам напунио батерије. Почео сам да варничим.

Испод мини сукње од заставе патриотизам сијева на сваком кораку.

Кад ставим маску и капуљачу, људи ме препознају по капуту.

Ко жели да види Бога уживо, мораће да му оде на исповијед.

Ко ће научити кинеске знакове. Има их к'о Кинеза.

Можда пас нема за шта да нас уједе, али његове буве имају.

Наћи ћемо излаз из ћорсокака; ако не одлетимо у ваздух, у земљу ћемо пропасти.

Њему је све допуштено. Ето, шта је народ себи допустио.

Они страшно много чине за добро народа. Шта му раде, то је страшно.

Опет сам једнострано прекинуо примирје и, по ко зна који пут, наставио да ратујем са самим собом.

Опрани новац најбрже се суши капањем у цепове перача.

Попадија преварила мужа са другим попом. И над попом има поп, а камоли над попадијом.

Пронашли смо рупу на саксији. Кроз њу вадимо земљу из стања у којем се налази.

Пуна ми је капа свега. Зато не могу да је накривим.

Редовно одржавају менталну хигијену. Зато су чисте психопате.

Рециклирамо отпад. Једемо смеће!

Све смо понијели из куће. Зато је и остала да зврји празна.

Смијем се кад м је најтеже. То ескалира у цјелодневни лудачки осмијех.

Шта вриједи што имамо коња за трку када је магарац оседлан за цокеја.

ДИНКО ОСМАНЧЕВИЋ

Говори правилно свој језик, или рикверц у школу!

Док је муж био на послу, жени је долазио разносач пица, да јој разнесе пицу!

За снимање филма *Изгубљени у свемиру*, изабрали смо Земљу!

Југословени знају да више немају своју државу, а сви остали мисле да сада имају своју.

Кажу да је религија опијум за народ, мада је то више Авганистан.

Како је људски живот пролазан, рече Ханибал Лектор и пусти воду из водокотлића.

Како ли се Енглези праве Енглези?

Код ниских људи, сва висина је отишла у курац!

Љубавница ми увијек кидише на живот!

Ми смо илузионисти, ту смо, а нема нас нигдје.

Највећи проблем у Босни и Херцеговини је што можда и немамо пирамиде, али засигурно имамо фараоне.

Након што смо изгубили доброг калифа ел Пусаха, остали су нам само Изногуди!

Нарцис је љубав свог живота упознао у огледалу.

Нема више оштрих протеста, народ је затупљен.

Нисам антиваксер, ја бих све људе вакцинисао против бјеснила!

Нису људи постали од мајмуна, већ су постали мајмуни.

Очекивали смо подршку од вође, али узалуд, овај је преломио руку у лакту.

Пензионер је подијелио доручак са голубом у парку и обезбиједио ручак!

Представљао се да држи све конце у својим рукама, а био је обична марионета.

Проблем је ако се увијек пењете на исту планину и видите све већи дио своје домовине.

Сатиричару, пуно сереш, дабогда добио затвор, рече ми један политичар.

Свако вјенчање личи једно на друго, само је сваки развод различит.

Сви књижевни путеви воде до рима.

Ташта каже да јој кћерка држи три стуба наше куће, а за мене тврди да сам стуб срама!

У ери глобалног затопљења, охладњела су срца многих.

У свемиру је најгласнија тишина.

ЂОРЂЕ ОТАШЕВИЋ

Адвокат кога сам ангажовао у бракоразводној парници папрено ме је коштао. Убедио нас је да се не разведемо.

Антипушачка кампања нема успеха међу младима. Многи су после дипломирања запалили.

Врло је смирен. Дијагнозу да је импотентан примио је опуштено.

Захваљујући оралном сексу, проститутка је зарадила за скупу операцију бубрега. Здравље на уста улази.

Имате ли у понуди још неки докторат? У насловима ових које ми нудите има слова која тешко читам.

Једва чекам да ми деда подетињи. Онда ће поред пензије примати и дечји додатак.

Кад су га набили на колац, покајао се што се бунио. Дошло му из дупета у главу.

Какав си ти то мазохиста кад ниси ожењен!?

Како се кува супа од лука?! То је лук и вода.

Лопови дуго нису могли да открију како да отворе браву, а онда су провалили.

Морао сам да купим неколико диплома. Просто не знам у чему сам генијалнији.

Не бавим се политиком. Ја сам ситан криминалац.

Није демократија за свакога. Слабији брже умиру.

Нисам знао да имам везу у полицији. Иако је пре мене ухапшено десет демонстраната, тукли су ме преко реда.

Одбранио сам докторску дисертацију. Неки хтео да ми је отме кад сам је купио.

Одушевљена маса носила га је на рукама. Нису ни била потребна погребна кола.

Ортопеди треба слати на специјализацију у Фудбалски савез. Да виде како мајстори намештају.

Покварио ми се телевизор. Срећом, све сам запамтио.

Позвао сам концептуалног уметника да ми среди струју. Он је мајстор за инсталације.

Почела је да користи скупе парфеме. Ту нешто смрди.

Твоја здравица је била заиста врхунска, али ово је сахрана.

Тражи повишицу јер на радном месту спава више од осам сати дневно. Тестира пилуле за спавање.

У малом једнособном стану од недавно живе три генерације. Умрла прабаба.

МИЛАН ПАНТИЋ

Ако купим уџбенике, зафалиће ми за диплому.

Ако нема школе за ministre, не значи да нам требају министри без школе.

Бечка шницла се справља од сировина са Балкана.

Волим да носим одјећу по мјери, зато купујем исто одјело у три различите величине.

Дошао је нови директор, старом ћемо пуно недостајати.

За добро јутро треба лака ноћ.

Забринут сам за свој мобилни телефон, гледам у њега и дан и ноћ.

Заказали су ми преглед, али то није први пут да администрација закаже.

Имају ли бескућници право на кућну његу?

Имали смо ми и паметних политичара, сад су то наши бизнисмени.

Кад жена нађе љубавника, кућна помоћница добро дође мужу.

Камата ме прати у стопу!

Лопови не користе свој, него Ваш, годишњи одмор.

Лопови су поносни људи, они неће никоме да остану дужни.

На нашим згариштима нема пожара.

На утакмицама гдје нема публике, навијају само судије.

Окретањем за спортисткињама, нећете видјети другу страну медаље.

Пењао сам се ка горе и стигао најгоре...

Пољопривредници продају пшеницу да би дошли до парчета хљеба.

Провалници су касно сазнали да све своје са собом носим.

Разговарао сам са сином о његовом будућем занимању. Ма, то њега не занима!

Сеоска имања обрађују дједови, синови не знају међе, а унуци ни дједове!

Сизиф гура луди камен, да не би на њега стао!

Тамо гдје је мушкарац уљез, свекрва и снаха се мрзе на даљину.

Ту сам, ако треба да свједочим, да ништа нисам видио.

У њиви која се не обрађује има свега!

Што прије потрошите плату, дуже ћете је памтити.

Што се вакцине тиче, у једну руку сам за, у другу против.

СТЕФАН ПЕТКОВИЋ

Батина има два краја. А на оба краја сиротињу.

Без муке нема науке. Срби су изгледа вољни да уче читавог живота.

Вук длаку мења, али ћуд никада. Ма, сви су они попут Вука.

Данас је падао град у мом крају. Захваљујући дугогодишњем, добром раду владе, није имао чему да нанесе штету.

Забранили су карикатуре. Забраниће и афоризме, чим науче да читају.

Завртели смо точак среће. Прегазлио нас је.

Зар је важно то што наше дипломате не говоре стране језике, ионако нас нико ништа не пита.

Због повећаног уринирања по новинама све је више жуте штампе.

Из владе вам желе срећнију и лепшу нову годину. Добро је да је не обећавају, можда је и буде.

Из власти поручују да је загађење исто као и претходних година. Значи, без панике, трујемо се већ дуже време.

Изградњом нових путева младима дајемо могућност да што брже оду из ове земље, а изградњом нових фабрика и разлог за то.

Истина највише боли. Углавном оног који је обелодани.

Као млађи мислио сам да сам смрт за жене. Онда су ми рекли да се само праве мртве кад ме виде.

Коначно излазимо на прави пут. Прави или криви, ми срљамо у провалију.

Мислио сам да нико не чита то што пишем. Онда су дошли да ме бију.

Назире се светло на крају тунела. Можда је ипак боље да не видимо где смо.

Нашу борбу против организованог криминала нико неће зауставити. А ни започети.

Незауостављиво напредујемо брзим кораком. Углавном је тако када идеш низбрдо.

Ниво загађености ваздуха јесте висок, али разлога за бригу нема. Давно смо пали довољно ниско.

Није то крађа и продаја беба. То је извоз мозга по убрзаној процедури.

У развијеним државама јасна је разлика између потрошачке корпе и луксуза. У Србији је луксуз наћи ишта у потрошачкој корпи.

БОЖИДАР ПЕШЕВ

„Ал се некад добро јело!“ Сада се ужина, понекад.

Ако се прекрстиш кад угледаш гласачки листић, да ли то значи да добијају два гласа, јер и Бог тог тренутка гласа за њих?

Верујте у боље сутра, оно ће стићи пре Годоа!

Диоген је тражио човека, а Србија фењер да би прогледала.

Жене не варају своје мужеве. Оне то чине због одржавања врхунске форме у сексу.

Жене нису лаке. Оне само бирају док изаберу оног правог и одмах схвате да су погрешиле. И бирање се наставља.

Избори су као брак. Зезнут си већ на почетку.

Изгубили смо памет. Сада можемо на миру да размишљамо.

Јутрос ми је као да ми није ништа, а иначе се добро осећам.

Кад освојиш жену помислиш да си на коњу, јер не видиш прапорце на себи.

Кад псу бациш коску, он маше репом. Кад пензионеру то исто учиниш, он гласа за тебе.

Када погледамо наше препуне домове здравља, схватимо да нам здравље долази кроз лекове.

Кажу да песници спасавају Свет. Ја сам га толико пута спасавао да се чудим како је успео да опстане.

Кључ је у књигама, а књиге су под кључем.

Код нас је спој културе и здравља оно кад магарац учи букву да наче.

Код нас се гради као нигде у окружењу. А тек како се краде!

Ми још увек нисмо стигли до дна. Наше дно је дупло.

Није он крив што је луд. Али, где је нама била памет?

По предању предак Срба је био вук. Па зашто је онда све више оваца у Србији?

Председник је толико паметан да ме је просто срамота да га слушам.

Пробудили су се и покојници, значи, избори су на прагу.

Сишли смо с ума јер патимо од висине.

Срби воле комедије, јер смех лечи њихове трагедије.

Увек сам се питао зашто ме жена највише воли када сам на путу.

ДУШАН ПУАЧА

Бобу сам рекао боб. Попу нисам смео да кажем поп.

Друштвене мреже су премрежиле мозгове многих. Куда даље?

И зуби су огледало душе. Што их је мање, душа је мекша.

Имам континуитет у пуцању. Раније сам пуцао од здравља, сада пуцам по шавовима.

Инсталирао сам видео камеру на вратима. Она је моје треће око.

Ја на ваше одговоре немам питања. Све ми је јасно.

Кад политичар промени одело, исто је као кад вук длаку мења.

Када мушкарац нађе своју бољу половину, постаје четвртина.

Када тајна изгуби тајност, изгуби своју суштину.

Када црв сумње ради прековремено, значи да ради на себи.

Капацитет стомака му је већи од капацитета интелекта. Интелект се не може проширивати.

Комшиница је извршила докапитализацију свога брака. Пронашла је богатог љубавника.

Магла је била толико густа да се ваздух није ни видео.

На испиту сам ћутао као риба. Не пецам се ја на професорске цакле.

Неко је пре мене пронашао рупу на саксији. Сада морам да се усредсредим на топлу воду.

Нисам ја у сукобу са законом, него се закон нешто окомио на мене.

Номади своја вековна огњишта носе у кутији шибица.

Од како сам набавио поводац за језик, много се безбедније осећам.

Полиција се профинила. Донели су ми текст са прислушкивања на ауторизацију.

Седео је за округлим столом, а био је све време на три ћошка.

Ситуација у свету је таква да ђаволак може да бира где ће да полаже мајсторски испит.

Слепи пророци су боље предвиђали будућност. Нису били под утицајем медија.

Толико сам мућкао главом да сам добио мозакшејк.

Успешно сам прошао Сциле и Харибде, али ме заскочила једна сирена.

Успостављамо нови вид културе: култура некултуре.

ГОРАН РАДОСАВЉЕВИЋ

Аплаудирај, или пљуни у шаке!

Боље да те држе на оку него на нишану.

Брачна лука је лука без воде.

Ван себе сам. Решио сам да се одморим.

Више је људи стрвинара од самих стрвинара.

Да би живео од свог рада, мораш да се убијеш од посла.

Дођавола, свака власт је од Бога.

Држала баба банку, па је даде да уђе у коло.

Ђаво нит' оре, нит' копа. Он сади тикве.

Изгубили сте осећај за меру? Ево вам га!

Ловци не умиру. Они одлазе у вечна ловишта.

Људи се деле на мене и остале.

Мудраци су углавном мршави јер су ослобођени речи
које имају тежину.

На изборима увек побеђује мањина.

Намере су вам чисте ако су вам намере да се чисте.

Написао сам дебелу књигу. Можете је купити у свим ве-
ћим књижарама.

Не желим да се вратим себи. Још ми само ја фалим.

Не тапкамо у месту. Немамо сличице.

Нема смисла протраћити живот у потрази за смислом живота.

Нема сумње да је има.

Пређоше са речи на јела.

Речи тешких људи немају тежину.

Све су већи изгледи да ћемо коначно заокружити нашу територију. У кругу двојке.

Све што је лепо има краљ.

Слике су минђуше, јер зидови имају уши.

Срећан сам кад ми плагирају афоризме. То је потврда да их неко чита.

Стиче се стицајем околности.

У вину је истина. Полускривена у акузативу.

У народним кухињама се једе. Кува се на неком другом месту.

У ситна цревца ћу ти објаснити како да успеш у животу – рече полтрон.

Човек умро од смеха... И настаде црни хумор.

Човека промашеног живота свака песма погађа.

МАРИНА РАИЧЕВИЋ

Ако је нормално лагати и красти, нама фале ненормални људи.

„Без коментара“ је најречитији коментар.

Будимо на висини задатка – спустимо их на земљу!

Живот је једначина са једном непознатом. Правда је неједначина са две познате.

За превејане нема зиме.

И казан у паклу је суд.

Има оних који не знају да израчунају површину једног квадрата, а живе у триста.

Када би нам смисао за живот био као смисао за хумор, живот би имао смисла.

Када би се увео порез на немаштину, буџет би био напуњен до врха.

Кажу да су избори празник демократије. Каква нам је демократија – такав нам је празник!

Колективно слепило биће излечено када прогледа сваки појединац.

Људи великог калибра одувек су били на нишану.

Магична кугла показује да нам ни магична крпа не може помоћи.

Највећа сензација је када се ништа сензационално није догодило.

Најлакше је опљачкати оне са плитким џепом.

Најтеже будале могу да се вину високо.

Неко заврће рукаве, неко стеже каиш... Неко ставља чарапу на главу.

Нико се није научен родио, нити је научен умро.

Одбио је да учествује у колективној пљачки. Он је више за самостални рад.

Осипа им се бирачко тело, зато их и сврби.

Под капом небеском сви смо исти, али су нам удељене различите капе.

Политичари у предизборној кампањи или изгубе памћење, или се надају да га је народ изгубио.

Прешли су са речи на недела.

Смех је најбољи лек, али га је све мање на тржишту.

Телевизор је прозор у свет са навученим ролетнама.

Ћутање је злато – зато га је лако наплатити.

У предизборној сезони почиње хајка на овце.

Уздај се у се, и у своје кљусе – ако имаш кљусе.

БОЈАН РАЈЕВИЋ

Бајке почињу са *био једном*, а предизборна обећања са *биће једном*.

Бомбардовао нас је цивилизовани непријатељ. Било нам је задовољство.

Данте толико вјерно дочарава пакао да имате утисак да се и сами у њему налазите.

Двојица су се потукли око контејнера, а све у служби својих империја.

Драги међународни партнери, у нашој држави има демократије колико вам је воља!

Загадио би и канализацију да у њу упадне. Такав је то перфекциониста.

Земља тражи вриједне руке и ђубре, а ми јој само половично излазимо у сусрет.

И од обичног пожара се може направити ратни. Треба само позвати Американце да гасе.

Кад ми тонемо, небо је граница.

Купци из продавница износе све мање намирница. Утисак је да их издаје снага.

Ми предсједника не волимо до смрти. Љубав тада тек почиње.

На нашој политичкој позорници, представе се због болести глумаца не отказују, већ изводе.

Не бих да се хвалим, али такав сам какав сам.

Не играјте руски рулет. Није сад згодно.

Некад је за игру жандара и лопова било неопходно двије екипе. Данас је довољна једна.

Ноћни оброци шкоде здрављу. Поготово ако вас поједе мрак.

Окупатор овдје никада није ногом крочио. Носили смо га на раменима.

Основна карактеристика хомосапиенса је говор, али не политички.

Пацијент са психијатрије се вратио нормалном животу, а да то није ни примијетио.

Сабирали смо два и два, али до договора о коначном рјешењу није дошло.

Све љубави су тужне. Зато се мрзимо.

Споменик у природној величини би умањио величину нашег великана.

У комунизму је било боље. Тада је само један баук кружио Европом.

РАДОВАН РИСТОВИЋ

Ако постоји Дивљи запад, зашто нема питомог?

Власт обећава боље сутра. Прогноза за прекосутра је преурањена.

Гледајте ме док причам. Због малог фонда речи користим руке.

Демократија има дубоке корене. Зато стабло још није никло.

Дужници ме обилазе. Као киша око Крагујевца.

Ерогена зона моје жене – Евро-зона!

Жене су оствариле родну равноправност. А папучићи?

Живимо као два брата. Налик Каину и Авељу.

Забрањено је пљувати на улици. Није то скупштина.

Закон је ступио на снагу. А примењиваће се на силу.

Законодавну, правосудну и извршну власт треба спојити. Уштеде ради.

Кад органи власти јачају, моји органи слабе.

Ми смо ин. Жена мини сукњу а ја килт.

Муж и жена из две странке: У брачном кревету и коалиција и сукоб интереса.

На фудбалским утакмицама влада ред. Прво истрчавају судије и играчи, а затим утрчавају гледаоци.

Народ би истеривао правду, али ју је власт већ истерала.

Наше ТВ серије су незаборавне. Зато се репризирају.

Наши путеви имају три траке. Две за одлазак и једну за повратак.

Низак ударац иде право у главу.

Орача све мање, оратора све више!

Певам у два случаја. Кад ми диригент или полицајац покажу палицу.

Песма нас је одржала. Нарочито тужбалица.

Писац који има ошто перо сам се посече.

Политика је једина мултидисциплинарна наука.

Политичари су озбиљни глумци у монокомедијама.

Са комшијом се све ређе виђам, па је однос све бољи и бољи.

Сезонски грип сам прележао на ногама.

Увозимо млеко у праху, јер то наше краве не дају.

Шта је уносније: Не скидати се са телевизије, или се скидати на телевизији?

Што је живот краћи, вечност је дужа.

МИРОСЛАВ СРЕДАНОВИЋ

Балканске земље се успешно споре. Увек ту испадне неки вековни проблем.

Балкански народи су хорски певали о братству и јединству. После распада Југославије сви су постали солисти.

Вешто је плагирао туђи афоризам. Добио је нулту копију.

Демонстранти су се приближили своме циљу. Могу да га каменују.

Демонстрације су успеле. Демонстранти су надјачали уличну буку.

Диктатор ће сићи са власти. Када усвоји своју оставку.

Државник је обећао да ће државу уредити као своју куху. Одмах му треба утрапити метлу.

Друштвене мреже нису чудотворне. Оне једино могу бабу претворити у девојку и шкрабало у авангардног писца.

Због несташице струје доживећемо романтику. Уз трептај свећа мрак ће нам свечано светлוצати.

И поред кризе, у земљи има брашна, шећера, уља... И, дроге.

На Балкану се ретко хапсе крупни криминалци. Могао би неки криминалац да се још и наљути.

Народ не верује у дојаве о подметнутим бомбама. Срби су навикли да им бомбе падају с неба.

Не сметају нам међународне санкције. Ми размену материја обављамо у пробавним органима.

Опозиција ће говорити све најбоље о режиму. Када постане политички мртац.

Опозициони посланик је преступио. Прекорачио је дозвољену критику режима.

Писац се користи псовкама. То му је уметнички доживљај.

Пишу еротске афоризме. И тако се самозадовољавају.

Ратне избеглице су дочекане добродошлицом. Нека се осећају као код своје напуштене куће.

Стварност нам је ћошкаста. Може се сагледати из правог и из тупог угла.

У политичким партијама влада једнакост. Сви деле исто мишљење.

Узалуд су државника прислушкивали. Од државника није имало шта да се чује.

Штампа је поскупела. Ни лажи нису више тако јефтине.

СОЊА СТЕ ЛАЗОВИЋ

Ако неук човек нађе начин да се обогати, исто то богатство нађе начин да му главу скрати.

Бацили и вируси бацили су нас на муке. Будимо спокојни, док нисмо покојни.

Вук длаку мења, а мењао би и ћудљиви народ.

Док је пажљиво послушкивао истину о себи, заболело га је уво.

Докторирао је на системској корупцији. Дискретно ће завршити и средњу школу.

Живот пише романе, људи читају, „Скандале.“

За наша вимена заинтересована су миграциона неимена.

Испред смо древника, дневника или гневника, а никада нисмо испред времена.

Један је облачио, а други свлачио. Онај што је облачио, ведрио је код неких других жена.

Једног дана хранићемо пола Европе. Један дан.

Кад је густо, исплетем ретке афоризме у рукавицама.

Лав превише окупиран ловином, може од лавине да страда.

Ми стојимо постојано у живом блату, спремни за лов у мутном.

Мислио је да мудро ћути, али су му очи убедљиво блејале. Биће алеје и за дилеје.

Мишеви нам коло воде, а мечка игра ли игра уз песму нарикача.

Није загорео ручак загорелој жени, прекипела јој је клин чорба.

О рају машта раја, али никад ништа не учини до краја.
Ринге, ринге раја...

Он јој је дао крила, али не и кључ из златног кавеза. Тешко се бежи од истине.

Отвориле су ми се очи и засузиле од сузавца.

Плаћање рачуна, рачуна, рачуна... Рачуна нам се као смисао живота.

Ратна секира им је упала у мед, зато је и нису закопали.

Свака будала је тупа формирана личност. Изашла из ријалити клупа и калупа.

Тридесет година се свира на нашем Титанику. Срећом, немамо излаз на море.

У култури без граница, ријалити се појављује и на степеништу кућног савета.

Убрзало се време, све је блесак у хипнотисаном оку.

МИЛЕНКО Д. ЋИРОВИЋ ЉУТИЧКИ

Били смо раме уз раме, док није порасто на функцији.

Благо Њему што довијек влада, имао се рашта и борити.

Гледо ил' не гледо у небо – земља те чека.

Да бисмо отворили сва поглавља за улазак у ЕУ, мора-
ћемо затворити пола Србије.

Еквивалент безбједности је број пендрека по леђима
становника.

Какав народ – таки му и свеци.

Како је кренуло са рехабилитацијама учесника у Дру-
гом свјетском рату, окупатор ће имати право на
одштету.

Ко год је с њим имао посла, постао је незапослен.

Лаж нам је постала, често употребљавана, стилска фигура.

Ми смо на европском путу који граде Кинези.

Многи перу руке, а образ под гузицу.

Најзад смо се сложили да је најбоље да се не сложимо.

Наша се земља не окреће око Сунца, већ око Њега.

Наши судови су независни, само су скупи.

Некада је *истина прва гинула у рату* – данас прва гине у миру.

Оно што је некада било *кастиг*, сада се зове „*кастинг*“.

Откад је постао заштићени свједок, покупиле су му услуге.

Пао је с власти на наша леђа.

Перемо руке, а до гуше смо у говнима.

Послије реформе правосуђа, неки закони су се нашли с оне стране закона.

Поцијепану партију крпи коалиција.

Преци Црногораца извршили су истрагу потурица – сада њихови потомци крећу у истрагу предака.

Свака власт је иста – разлика је у опозицији.

Све више говоримо српски на енглеском.

Свирају нам валс, ми играмо казачок.

Седамдесет пет година од ослобођења, од фашизма, не можемо да се договоримо ко су нам ослободиоци.

Џаба гледамо у небо, они су међу нама.

Џаба многи вјерују у Бога када Он не вјерује у њих.

МИЛОРАД Ч. ЋОСИЋ

Ако нисте наши, нека вам помогну ваши.

Актуелну власт увек занима да ли је бивша власт више крала.

Власт зрачи оптимизмом, а народ обневидео од тог зрачења.

Власт је опијена својим успесима а народ се тетурала.

Власт кроји моду и зато народ иде го и бос.

Вратили бисмо се ми сами себи, али смо отишли предалеко,

Докле год народ сумња у своју моћ, биће му овако добро.

Дружим се са псима – међу њима нема цукела.

И безакоње штити – оне који се не придржавају закона.

Ми живимо у изобиљу оскудице.

Ми идемо правим путем у погрешном правцу.

Ми имамо велики суфицит у буџету па се зато и задужујемо.

Ми се хвалимо достојним прецима, али наши потомци неће бити те среће.

Ми смо дубоко подељено друштво које иначе плитко
размишља.

Ми ћемо све обновити. Али прво морамо да порушимо.

Многи би кренули поново да живе, али нема више по-
четка.

Народ је слободан да буде послушан.

Народ је слободан да се заокупи бригадама.

Наши медији су објективни, само необјективно изве-
штавају.

Незрело друштво бере зелене плодове.

Ниско смо пали и у томе смо се високо уздигли.

Размислите, ако клекнете, да ли ћете моћи да устанете.

Решио сам да продужим живот до даљњег јер ми се овај
садашњи не свиђа.

Само повлађујте горима од себе и постаћете гори од
њих.

Стање у држави ће се побољшати када се народу стање
још погорша.

Та ствар је измештена да би била намештена.

Тешка времена неће доћи – она су већ ту.

У нашој земљи лажи су бесплатне, али нас то скупо ко-
шта

АЛЕКСАНДАР ЧОТРИЋ

Ако смо изабрали најбоље међу нама, какви ли смо тек ми?!

Вода у рекама није препоручљива за купање. Једва је добила и дозволу за пиће.

Да не говоримо истим језиком, боље бисмо се разумели.

Добро нам је кренуло, само да нам не оде све.

Док је слушао некролог о себи, покојнику је било толико непријатно, да је у земљу пропао.

За успех у каријери није потребно слушати предавања професора. Довољно је слушати партијског лидера.

Кад је Бог делио памет, ми смо се правили паметни.

Ко мисли својом главом, не мисли на главу.

Колико дуго треба ићи европским путем, да се нигде не стигне?

Лажов је успешно прошао полиграф. Сада може на телевизију.

Медији које финансира држава лажу за све паре.

Ми смо економски тигар – од папира.

Највише се лаже у изборној кампањи. Значи, ми смо стално у изборној кампањи.

Некад је било – кад падне мрак, ето ТВ Дневника. А сада
– емитује се ТВ Дневник, ето мрака!

Немојте према мени поступати људски! Добро сам упо-
знао људе.

Неписмени не могу да читају књиге. Али их то не спре-
чава да их пишу.

Њихова једина веза с факултетом је диплома.

Опет смо изабрали најбоље, од којих нема горих.

Песимисти све виде црно. Оптимисти гледају бело.

Рат је наставак политике другим средствима. Али често
је политика наставак рата истим средствима.

Само један човек који о свему одлучује не може да по-
квари општи утисак о нашој демократији.

Сваки бирач нађе свога купца.

Сваки народ има власт какву заслужује, али чиме смо
ми заслужили овакву опозицију?

Све проблеме решавамо главом. Почев од зида.

Толико сам крив, да ми нико није раван.

Учланио сам се у странку јер желим да радим за грађа-
не. И одмах су ми дали посао.

МИЛЕНКО ШАРАЦ

Влада је донијела још један акт! Једва чекам да видим ту
голоту.

Власт купује вријеме. Ја јој нудим минут ћутања.

Да нам вране нису попиле мозак, друге би нам птице
данас пјевале.

Да се нисмо пробудили, добили бисмо Владу из снова.

Докупите дипломе. Образовање је континуиран процес!

И даље ми злбници унапријед краду мисли. Опет сам
написао нешто што је неко већ раније написао.

Ја сам другоразредни грађанин првог реда.

Ја сам задовољан и када ми упадне мед у кашику.

Јесте да нам је држава мајка, али је многи сисају у про-
дуженом трајању.

Кад су шибали кнудом, Хамсуну је било свеједно!

Код нас најбоље преписују неписмени.

Многи су се удавили чекајући да исплива истина.

На крају су нам неписмени дали вербалну подршку.

Наставићу да плаћам порез. Влада ми је изгласала по-
вјерење.

Наш економски предизборни слоган остаје исти: купуј-мо наше!

Наш оцачар се дрогира. Црно на бијело!

Неписмени најдуже владају. Тешко их је прочитати.

Нисам успио да освојим награду. Жири је раније капи-тулирао!

Ово је права демократска атмосфера. Нико вам не бра-ни да трпите!

Они који лете као меци, обично заврше у туђем дупету.

Партије су у бирачко тијело ушле пуном паром.

Пишем посмртне говоре. Наручите за живота!

Саобраћај је отворен. Живот је у прекиду!?

Сваки наш кандидат има девет живота. Слободно их окружите!

Срели се Де факто и Де јуре. Ни ријечи нису прогово-рили.

У дијалогу глувих изнијето је пуно нечувених аргумената.

Чувајмо људе. Стока је дошла себи.

Џаба је слобода научила да пева, кад је ми пратили на клавиру.

Што се право роди, то вријеме искриви!

SLAVICA AGIĆ

Glagol „nemati“ se kod nas ne menja ni u jednom obliku.

Ko će svima zatvoriti usta. Mnogo je to hrane.

Ko na brdu ak' i malo stoji, odmah bi da zasedne.

Ko nam je kriv što nismo uhvatili maglu na vreme. Sada
kroz nju tumaramo.

Maskirali smo se. Sada možemo među narod.

Moj frižider ne samo da je hladan, nego me i prazno gleda.

Na vrh mi jezika. Ti mi je doručak.

Najjače me žuljaju stare cipele.

Naši gorući problemi njima izgledaju mlako.

Ne bih se ja vraćala na staro, ali novo je nemoguće kupiti.

Nekada smo pucali od zdravlja. Sada od muke.

Ni jedna mu nema mesta, ali se on dobro smestio.

Nije ni čudo što nam je čupavo. Za dlaku smo se provukli.

Nikada ne možemo biti jednaki. I maske nam se razlikuju.

Ogrejalo nas je sunce. Taman toliko da pocrnimo.

Oko nas je mnogo toga namazanog. Jedino nam je hleb suv.

On je čovek od reči. Njome nas je i obmanuo.

On je dobro razbistrio u kojim mutnim vodama će plivati.

Osećam se prazno. Danima nisam jeo.

Ove godine u školama nema ponavljanja, te ni majke znanja.

Pametniji popušta – po svim šavovima.

Polusvet se svetski drži.

Sa ovakvim penzijama jedino možemo glodati repu. To je
naš povratak korenima.

Siromaštvo je možda prazno, ali je zato snažno. Vekovi ga
ne mogu iskoreniti.

Šta glavu gore. Pa gore ne može.

Svaka penzija ima svog gladnog penzionera.

Svi smo u istom mulju, samo različito muljamo.

Taman kada smo zaustili da nešto kažemo – stiže novo obe-
ćanje.

Toliko smo imali razumevanja za sve, da smo izgubili sav
razum.

U naše biće se uvuklo – neće biti.

IVO MIJO ANDRIĆ

Aforizme je pisao za svoju dušu. Bog da mu dušu prosti.

Ako ste zalutali, nemojte nas tražiti.

Bog nam daje mudrost. Ludost je ljudski proizvod.

Čovjek bez doma, isto je što i dom bez čovjeka.

Da sam znao šta me čeka, davno bih otišao.

Dobro došli, dragi hrvatski političari. Vrata Remetinca širom su vam otvorena.

Dok jedni daju sve od sebe, drugi sve to uzimaju.

Grb nam je u kockama. Zastava u boji. A mi smo odavno u crvenom.

Kad je bolest u pitanju, zdravlje je pod upitnikom.

Mnogi su se zapetljali u društvene mreže.

Na početku svega bijaše... ništa.

Ne pitajte one, koji imaju odgovore na sva pitanja.

Nije imao kud, pa je otišao do đavola.

Od ulaska u kapitalizam, prošli smo nekoliko razvojnih f(r)aza.

OK. Kod nas ništa nije u redu.

Političar koji se može jeftino kupiti, može se još jeftinije prodati.

Pristao bih na sve. Kad bi mi sve dali.

Providenje je božje, a provod ljudsko djelo.

Ratovali smo u oba svjetska rata. Treći će se završiti bez nas.

S lakoćom smo prebrodili teškoće. Zato i dalje plutamo.

Sami odlučujemo o vlastitoj sudbini. U skladu s preporukama EU.

Samo bezvoljni rade što im je volja.

Srdačan smo narod, naročito kad ispraćamo goste.

Svjesni smo teškoća. Zato smo u nesvijesti.

Tko traži kruh bez motike, kad-tad će pronaći motiku.

U ekonomske teškoće ušli smo s lakoćom.

U moje aforizme političari mogu ući i bez kovid potvrde.

Vječno smo zahvalni samo onima, koji su otišli u vječnost.

Volim državu kao svoje oči, reče slijepi domoljub.

Za nerodnih godina, hvatamo se za slamku. Za neradnih godina, hvatamo se za glavu.

ALEKSANDAR ANTIĆ

Ako cenzurišu golotinju, kako ćemo saznati голу istinu?

Bezgrešan neka baci prvi kamen. Čim grešan prestane da tuca kamen.

Čim su rekli sniženje, znao sam da hoće da mi ga spuste.

Davaoci su dobrovoljni, ali krv je zla.

Dok nam ne kažu gde zeka pije vodu, igramo se šargarepa i štapova.

Kad će opet pasti seks u ov(r)alnoj kancelariji?

Kad desnica ojača, raste broj drkadžija.

Kako uzburkati javnost kada je okolo mrtvo more?

Koliko god da se kupa, i dalje nema tri čiste.

Lako je teretiti druge.

Mnogi su mi okrenuli leđa. Ali ja nemam toliko noževa.

Mora da ste internet zavisnik. Vi ste pred ekranom kao mali miš.

Ne dozvolite da vas zadnje rupe na svirali izbacuju iz takta.

Ne možeš da pokupiš sav kajmak. Još treba da sisaš i mažu te na hleb.

Ne želim drugima što želim i sebi. Da ne bi došlo do sukoba interesa.

Od kako se čulo da je taster, svi vrše pritisak na njega.

Primoran sam da psujem kao kočijaš kad su svuda oko mene konji.

Prosta većina je pleonazam. Zar većina nije uvek prosta?

Rekoše da je u pitanju obučen kadar, a ono gola govna.

Rijaliti šou je pornić sa prekomplikovanom radnjom.

Sem pasa lotalica u gradu nema žive kučke.

Skandal majstor po pravilu nije visoko kvalifikovan.

Slabo koristim pravo jačega.

Slavna prošlost baca senku na svetlu budućnost.

Šta će biti ako oružari uzmu stvar u svoje ruke?

Svašta progutamo. Zato ostaje gorak ukus.

Sve cure su me oterale. Nije ni čudo što sam stalno u teranju.

To što im ne cvetaju ruže ne znači da im ne raste porodično stablo.

Tolerancija nema alternativu.

Veliki fond reči je stvar privatnih donacija.

DOBRIVOJE ANTONIĆ

Badava su mi oduzeli ideale. Nisu postali njihovi.

Broj mesta u Skupštini treba povećati. Da se psihijatrija rastereti.

Crkva i država su razdvojene. Jedino ih još budžet veže.

Da država propada, ima sedam miliona svedoka. Samo jedan je zaštićeni.

Da li je pravedno da narod Nikole Tesle živi u mraku?

Danas je svaki novorođeni Srbin kandidat za velikomučenika.

Ima stav, odlučan, hrabar, iskren. Takav danas nikome ne treba.

Kad god uzmem vlast u usta, ostane mi gorak ukus.

Kod nas se toliko gradi da neće ostati mesta za spomenik glavnom graditelju.

Na ovim prostorima smenjuju se ljubav, bratstvo, jedinstvo, mržnja, ratovi, progoni... Ne nužno tim redom.

Na ovoj planeti svi, sem nas, žive u kosmosu. Mi živimo u košmaru.

Naša omladina je sve skromnija. Za sreću im je dovoljan jedan kofer i karta u jednom pravcu.

Naša politička scena puna je aviona, kamiona, balona i barona.

Nauka nam se razvija otežano. Čas nema štapa, čas kanapa.

Nekada je vođa bio slep, a danas je slep narod.

Nigde ne žurimo. Čekamo da bude kasno.

Penzioneri od usta odvajaju da bi kupili veknu hleba.

Ponekad naše televizije prikažu i ljude van Beograda. Kao egzotična bića.

Postoje dve škole mišljenja o našoj zbilji. Jedni misle da nam je teško, drugi da nam nije lako.

Pregledao sam sve poslaničke liste. Oni što o nama odlučuju nisu ni na jednoj.

Pritiskaju nas da priznamo Kosovo. Priznajmo, Kosovo je naše.

Sindikati u Srbiji su samostalni i nezavisni. Radnici na njih nemaju nikakav uticaj.

Sleteli smo u moralnu provaliju. Nema tragova kočenja.

Složene su sve kockice naše stvarnosti. Dobili smo lavirint bez izlaza.

Srbima je u džep najlakše ući sa tri prsta.

Urednici javnih servisa su nevidljivi. Sramota ih da se pokažu.

ŽELJKA MARKOVIĆ BAŠANOVIĆ

Čučne problem pa se odmah ne vidi.

Dama u meni posrće, slomila je štiklu.

Gde sujeta cveta, ljubav teško diše.

I bunar želja često zatraži crpnu pumpu.

I čovek sa dva lica ima samo jedan odraz u ogledalu.

I dama je nekad imala štih probu.

Ima ljudi koji kad padnu, naprave korak unapred.

Ima žena kod kojih ako ne uđeš u srce, nećeš ni u jedan drugi organ.

Kad te život zavede, skine te do gole kože.

Koga misli jure, toga je savest već stigla.

Kome život zabiberi, njemu suze posole.

Krv nije voda, svejedno se flašira.

Ljubav se ažurira pažnjom.

Mene sreća uvek prati! Do prve krivine.

Mora da si lepša u prirodi. Slabo idem ja u prirodu.

Najvažniji organ je nos. Ako ne guraš nos u tuđe stvari, spaseni su svi ostali organi.

Nekad sam i ja bila puna sebe a onda sam shvatila da ću da se prelijem.

Neki ljudi nemaju meru, drugi opet nemaju vagu!

Neki ljudi su kao predstave, igraju na više repertoara.

Nevolja je najbolji pedikir, uvek nam je za petama.

Osmehnula mi se sreća, malo je krezuba!

Presaduj život dok još nije pustio korenje.

Roba se kvvari na vrućem, tako i ljudi.

Strpljenje je diploma života.

Svaka žena je savršena, koliko je dobro zamisliš.

Trač nastaje ukrštanjem dokonog mozga i poganog jezika.

U moru želja udaviš se u neispunjenost.

U rukama žene muškarac je najjače oružje.

Veži misli gde ti dželat kaže.

Zreo muškarac ne oduzima ti slobodu nego dah.

Žene su kao Vlade, one se biraju da bi se obarale.

Žene vole muškarce koji ne umeju da broje.... bore, kilogra-
me, godine, cipele...

Životno iskustvo je ono što imaš za mnoge stvari koje više
nemaš!

SENKA ĐEKIĆ

Često smo pod radarom visokih sila. Nikada ih nećemo prešišati.

Da se narod ne spotiče stalno o isti kamen, ne bi političari živeli na visokoj nozi.

Dvosmislena sam. Pišem aforizme.

I političari svakog meseca žive od danas do sutra samo što su njima zvezde naklonjene.

Kažu da je sveštenik. A ne krsti se baš na svakom ćošku.

Koliko je lažnih vernika, pa to je Bogu za plakati.

Laje kao kera a pas nema za šta da je ujede.

Loš glas se daleko čuje. Zato narod izlazi na izbore.

Na putu ka boljem sutra narodu se uvek prepreči neki političar koji je od juče.

Narod je pregoreo po pitanju povećanja plate. Političari su na temu toga vrlo isključivi.

Narod je preozbiljno shvatio da je ćutanje zlato. Zato mora da sluša.

Narod se većito bori za svoje JA umesto za svoje NE!

Narodu je sve pošlo nizbro. Koče ga političari.

Narodu je u praksi da vođe uramljuje pa se čudi što uvek izvisi.

Natalitet opada a svi izigravaju neko mudo.

Ne peglam odnose sa lakom robom.

Od kako sam razmazio ženu, sve češće sam bez prebijene pare.

Oni koji su se uhljebili, ne moraju trbuhom za kruhom.

Političari ne idu trbuhom za kruhom. Oni imaju poseban meni.

Političari su ratnički nastrojeni. Ubijaju nas u pojam.

Političarima niko nije ravan. Svi su zbrda-zdola.

Staće narod na zelenu granu. Al' u panjevima.

U našoj državi je tako. Dok se političari prave Španci, narod izigrava francusku sobaricu.

Ustao sam na levu nogu. Iščašila me žena.

Večito mi je nešto kljucala u glavu, a samo što je još nisam ptičjim mlekom pojo.

Zašto bi narod učio na svojim greškama kada je lakše kriviti druge.

Žena mi je opet mesečarila. Kada sam jutros pogledao u novčanik, pao mi je mrak na oči.

BOŠKO GRGIĆ

Kriminalci su najsigurniji kad im sudije predmete zaključaju i fioku.

Arheolozi iskopali konkurs. Bio je zatrpan partijskim knjižicama.

Crna kuća, Žuta kuća, Bijela kuća! Pa bolje je biti beskućnik!

Država je kao košnica. Radilice rade, trutovi se slade.

Goli otok je bio sinonim onoga sistema, a golotinja ovoga.

I nema hljeba bez motike. Poljoprivrednik okopava, političar potkopava, a narod se ukopava!

Imamo najviše političara po glavi stanovnika i najviše savjetnika po glavi političara!

Izvukao je keca iz rukava. Partijsku knjižicu!

Kad beskičmenjaci čine okosnicu, gmizavci su na vrhu!

Kad lopov ode u politiku, mandat mu dođe kao specijalizacija.

Kod nas svaka partija ima svoj finansijski i televizijski kanal. Jedino im je kanalizacija zajednička.

Lakovjernom narodu lakše je popovati.

Na početku je krao bogu dane, a onda je otišao u politiku i počeo krasti narodu godine.

Nekada smo razmišljali o boljoj budućnosti, danas razmišljamo o boljoj prošlosti.

Odnio sam televizor na detektor laži. Čim je počeo TV dnevnik, poligraf crkao.

Pad sistema. Dno je na vrhu, a vrh na dnu!

Plaćene diplome, plaćene sudije, plaćene ubice, jedino radnici nisu plaćeni!

Poltron se ulizuje, političar oblizuje, a narod oklizuje!

Pustili su mozak na pašu, prijeti nam ekološka katastrofa!

Put do uspjeha zavisi od položaja, ali i od poze!

Stanje je kao u frizeraju. Policija češlja, lopovi friziraju račune, političari šišaju narod!

Stare novine su najbolje za potpalu vatre, a lažne informacije za požar.

Suprotno od pada s konja na magarca je skok iz magareće klupe u lidersku fotelju.

Što vođina slika duže visi na zidu, i bajka duže traje!

Tri u jedan na naš način. Rade nam iza leđa, žive sa naših leđa i natovarili nam se na leđa.

Vođu više volim vidjeti u retrovizoru nego u televizoru.

MIDHAT HRNČIĆ

Bog se pobrinuo da mu u životu ništa ne nedostaje, a on Bogu uporno krađe dane.

Crnim brkovima pokušava maskirati blijeđu pojavu.

Čemu služe transparenti kad nezadovoljna masa već uzvikuje parole?

Dizali su tri i dva prsta, a na kraju im je ostao jedan.

Djed i otac su navodili vodu na svoju vodenicu, a on je pregradio rijeku za svoju elektranu.

I neki homoseksualci mogu biti pederi.

Izvlačiš li nekoga iz blata, ne očekuj da i tebe ne zaprlja.

Kada je prodao dušu, mogao je sebi priuštiti novi automobil i ljetovanje na moru.

Kažu da jezik glavu siječe, a nikome ne treba dozvola za njegovo nošenje.

Kreda ostavlja kratkotrajni trag na odjeći, a ukor neizbrisiv trag u duši đaka.

Kriminalci su nam najvitalniji sloj društva.

Ne brine me kriza. Njemačka je riješila i krizu mojih roditelja.

Ne manjka nama naroda, manjka nam ljudstva.

Ne plašim se bojevih glava. Plašim se praznih, ako su im bojeve povjerene.

Nijedan ten ne prikriva crnilo duše.

Obećali su nam ljepšu budućnost, a mi i dalje živimo u sadašnjosti.

Organi unutrašnjih poslova nam prvo pritiskaju vanjske organe.

Pijanci postaju smrtno opasni kad ispražnjene flaše počnu koristiti za Molotovljeve koktele.

Ponosan je na vilu i ljubavnicu, a obe je stekao narodnim novcem.

Radeći na svome liku, zaboravio je na djelo.

Radio je sve po zakonu, ali se podstakao na jednoj rupi.

Tvrde da su vjernici, a niko nikome ne vjeruje.

Udišući velegradski zrak, brzo izdahnemo.

Uvijek je želio sobu za sebe. Nažalost, samicu je dobio tek u zatvoru.

Velik je i snažan kao bik, a nježna žena mu bez straha nabija rogove.

Vješt sam ja u preživljavanju, ali ja bih i da živim.

Vladu iz sjenke čine veoma mudri ljudi – drže se hlada.

Životarim do predizbornog života.

DANKO IVŠINVIĆ

Ako je politika kurva, zašto onda narod plaća alimentaciju.

Ako si miran kao janje, ošišat će te kao ovcu.

Ako si ovca, nikad nećeš imati svoje stado.

Bi li bilo Tajne večere, da su Židovi imali UDBU?

Bog je stvorio čovjeka na svoju sliku i priliku, ali uz puno umjetničke slobode.

Čim čujem kakav dobar aforizam, odmah znam da u tom grmu leži Lec.

Čitajući između redaka, izgubio sam kosu.

I Sveta Stolica je fotelja.

Istina rijetko izlazi pred javnost, jer je gola.

Jebeš francuski ležaj, ako nemaš na što leći!

Koriste li Kinezi štapiće i kad jedu ražnjiće?

Ljudska prava su kao trava. Ili se gaze, ili se kose.

Mladi nam odlaze. Odlaze nam i Kinezi, a mi se i dalje pravimo Englezi.

Ne politiziraj dok vlak stoji!

Nedavno sam gledao film „Bitka na Sutjesci“ i napokon mogao navijati za koga ja hoću.

Nemam ja ništa protiv silikona, ali domaće je domaće.

Ova drugarska kritika neka ostane među nama. Gospodo!

Prestat ću pisati čim me pročitate.

Psi laju na Mjesec, a narod na kraj mjeseca.

Saborski zastupnici primaju plaće i dodatke na plaće, za odvojen život od naroda.

Samo kardinali mogu birati i biti birani za Papu, što je kardinalna pogreška.

San svake rečenice je postati aforizam.

Svakoј novoizabranoј vladi treba dati 100 dana mira, kako bi se na miru mogla namiriti.

Tko to kaže da je kod nas sve bez veze? Baš je sve s debelom vezom.

U ovoj zemlji sve stoji, i meni najbolje ne stoji.

U početku bijaše riječ, a onda riječ po riječ, pa referat.

Vatikan ima najniži natalitet, ali zato plaća najveće alimentacije.

Veneciju nosim u srcu, a mostove u ustima.

Voljele su me mnoge žene, ali me je samo jedna duševna bolesnica voljela ludo.

Vrag nikad ne spava, jer ga uvijek netko traži, ili s nekim tikve sadi.

SAŠA JOVIČIĆ EKS

Da li je i loša informacija koja stiže do mozga jača od kvaliteta koji stiže u želudac?

Današnji čovek više voli da izgleda nego da jeste.

Dolaze teška vremena. Ipak mislim da će preživeti onaj ko ostane živ.

Fotografisanje samog sebe je danas vrlo popularno. A nekada se govorilo „u jeb’o sliku svoju“.

I ja bolujem od klimatskih promena. Pao mi mrak na oči.

Ili mu je puna kapa ili puna šaka brade. Lice mu se i ne vidi.

Izlaz iz zaslepljenosti je u mraku.

Kada je država na klocnama, tada se raspada na fronce.

Kada je moral na niskim granama, drvo sporo raste.

Kako bi se poboljšao standard naših građana, vlada će učiniti sve da kontejneri ove godine budu znatno puniji u odnosu na prošlu.

Ma kakav strah od letenja. Pogledajte šta radi strah od kašljanja!

Ma kakvi kule i gradovi. Ovo je CIVILIZACIJA.

Meni je kućni budžet već deset godina u recesiji.

Na hartiji ima najviše virusa. Nemoj da bi slučajno neko uzeo knjigu da čita.

Našao sam smisao u čitanju knjiga. A to što sam pročitao preko 1000 knjiga nema nikakvog smisla.

Nekim ljudima nikada nije zima. Lože se na sve.

Nisam sofista, mistik, gnostik, sholastik. Nisam ni kabalista ni talmudista. Ja sam palamudista.

Od kućnih ljubimaca imam akvarijum. Srećom, ne moram da šetam ribe.

Pošto moj komentar *muu* nije imao nikakvog efekta, prešao sam na plan bee.

Psihičko stanje mi je u prvom piku trećeg talasa drugog ciklusa.

Što više starim, sve više pijem na slamku. Eto, kakav mi je doprinos zelenoj agendi.

Toliko slušam o obavezi nošenja maske da ću sebi uši da odsečem.

Vidim čovek nosi kapu, naočare, slušalice, masku...Eto šta sve glava mora da trpi.

Više se ne kaže „glup kao panj“ već „usko specijalizovan“.

Za pišljivu dnevnicu na zapadu moram da grbačim kao konj. A na Balkanu, fino kao čovek, mogu bez žurbe da je zaradim za sedam dana.

NADA KARADŽIĆ

Amerika je izgubila monopol. Vreme joj je da nauči da igra
čoveče ne ljuti se.

Bolje da mi se prelije čaša nego da me ubije kap.

Ceo svet je protiv nas, a i mi nismo ravnodušni.

Do juče mi je sve bilo ravno do mora. Danas već talasam.

Do mira se mora stići makar rat ne prestajao.

Dok muž ženu vara s drugom, ona njega vara s drugom.

Glasanje diže iz mrtvih.

Još samo ovo da pregrmimo i ima da sevamo.

Kad god razmišljam o bliskoj budućnosti, vratim se u dale-
ku prošlost.

Kada žena sanja nove cipele, muškarac je budi da ne kupi
dva para.

Kakav sam sagovornik? Mogu danima da vam pričam.

Kako je nastala rupa u zakonu. Pucali su iz podzemlja.

Lakše je podviti rep nego ispraviti kičmu.

Mi smo jedina država koja nije monarhija, a imamo i kralja i
dvorsku budalu.

Muškarac sanja da imaju žena k'o pas buva. Žena sanja da se reši krpelja.

Naša pamet je van pameti.

Od dojava da su svuda postavljene bombe, mediji su eksplodirali.

Od života na visokoj nozi ostala mi je samo Ahilova peta.

Opozicija nije krala. Nije bila u poziciji.

Pa šta ako se vođa obesi? Skinućemo ga.

Plitkoća je pola zdravlja.

Rat počinje iz čista mira.

Srbi nisu pali s kruške da stanu pod jednu šljivu.

Šta će služiti na pregovorima? Molotovljev koktel.

Sudstvo nam je bolesno. Mora da uzme pravni lek.

Svi smo mi nečiji. Niko od nas nije sav svoj.

Treba steći i uteći.

Vođa je na svim programima. Samo još nije na cetrifugi.

Zaglupljivanje je uspelo. Sad su svi pametni.

Žena je majstor da od jednog dinara napravi dva para cipela.

JOVAN KRAGUJEVIĆ

Ako je investitor previše elokventan, verujte da je insolventan.

Bavljenje kriminalom se više ne isplati, isplativije je baviti se politikom.

Bušio je rupe u zakonu, da ne bi morao da buši rupe na kajišu.

CV kontroverznog biznismena je sudski dosije.

Danas je laž istina sa fleksibilnim sadržajem.

Demokratiju smo razapeli, sad čekamo da vaskrsne.

Dirigenti se menjaju, palica ostaje.

Dok se bogati kupaju u moru, sirotinja se davi u dugovima.

Duh demokratije luta Srbijom, nikako da nađe odgovarajuće biračko telo.

Iako su lađe potonule, njihovi kapetani još plivaju.

Idealan podanik ima srce u petama, dušu u nosu i masku na licu.

Isterali su istinu na čistinu da bi je bacili u prašinu.

Kada su birači prvi put čuli svog poslanika uživo, poželeti su da ga prebiju namrtvo.

Lako je biti prvi kada nema drugih.

Na početku tranzicije narod je zasukao rukave, da bi na kraju ostao kratkih rukava.

Narod koji puzi je mali sve dok ne prohoda.

Narodi plitke pameti zaslužuju duboku državu.

Naši političari nas u Evropu vuku za rukav, dok nas evropski vuku za nos.

Nekada se po mišljenje išlo u komitet, a sada se ide na Internet.

Ono što je u socijalizmu bilo naše, po završetku tranzicije postalo je njihovo.

Plivamo jer istorija nije još povukla vodu.

Političari na otvorena pitanja odgovaraju tek kad za sobom zatvore sva vrata.

Političari, kao Isus, vaskrsavaju ljude, ali samo pred izbore.

Posvađali smo se sa istorijom da bismo se pomirili sa sudbinom.

Teško je preći prag kada živite ispod njega.

Za uspeh u životu nije bitno na kojoj ste strani, već u kojoj ste stranci.

PEKO LALIČIĆ

Baš me je krenulo: Retko me slušaju, a redovno prisluškuju.

Danas su oblacima samo nečiji ljudi.

I kad uprskamo motku, mi smo svoji na svome.

I korona test je potvrdio, negativan sam!

Ispromašivali smo se. Gradili smo svet mimo sveta.

Kad meni pukne film, zaslužuje nominaciju za Oskara.

Korpa za otpatke našem čoveku služi da je zaobiđe.

Lako je zapaliti Balkan. Teško je urazumiti Zapad.

Mislite svojom glavom. Nema vam druge.

Na ovoj vetrometini profitiraju samo jebivetri.

Ne grešite, žene se ne nečkaju. One se hočkaju.

Ne stavljajte svašta ispod sebe. Sebi se to teško prašta.

Nema više: Šio nam ga Đura. Sada nam Zapad sve kroji i
prišiva.

Neopevanih budala je sve više i sve bi na Estradu.

Ništa nije slučajno, pa ni beznadežni slučajevi na visokim
položajima.

Ništa od boljeg sutra. Obećavaju nam ga oni koje je prega-
zilo vreme.

Ovi što ne znaju ni zube da operu, ispiraju nam mozak.
Presipali smo iz šupljeg u prazno. Tako je svet čuo za nas.
Rđu je danas lako skinuti sa svega. Sa vlasti skoro nemoguće.
Sizifu je bilo lako. Nije gurao naš kamen.
Srbi su najtolerantniji narod. Začas za sve nakrive šajkaču.
Srbi su promenili navike: Više ne udara brat na brata. Sada
svako za svoj račun mitinguje.
Sve je više onih koji su pali nisko a odskočili visoko.
Što vođama pada na pamet, zna narodima da se obija o glave.
Tolerantan smo narod. I kriminalcima smo sva širom otvo-
rili vrata.
U svetu medijakog mraka još sija zvezda petokraka.
Vreme potvrđuje: Ponosan smo narod. Zato neretko dobija-
mo po nosu.
Za vatrene govornike nema zime. Greju se na sopstvenoj
vatri.
Zapad puca po šavovima. Dvorske lude mu vuku konce.
Mirođije u svakoj čorbi na kraju zaprže sebi.

SNEŽANA MARKO-MUSINOV

Ako je talenat baza, učenje i rad su filovi.

Bolje da ne valjaju čeoni zalisci, nego srčani.

Častan poraz vredniji je (u etičkom smislu) od nečasne pobe-
bede.

Da bi postao dobar doca, morao je da sažvaće materijala bo-
gaoca.

Današnja deca se razlikuju po tome što neka imaju džepa-
rac, neka alimentaciju.

I tamo gde su usta puna demokratije, život – nije.

I u književnoj bašti trnje bode.

Imam novo iskustvo, i staro nesnalaženje.

Imam strast za balans. Neke vedrim kad oblačim.

Intelektualni kapital nije dobro čuvati samo za sebe.

Jedni tepaju, a drugi, žešći, boga mi „tepaju“.

Jezik što može da ujede... Više nego zubi.

Kad je već ubo temu, potrudio se da žaoka bude najžešća.

Kad porastem, staviću na usta flaster.

Kad se sve uroti protiv, gubimo pozitivan motiv!

Kad zdravorazumsko odgonetanje posustane, problem opstane.

Ko da više, udaljeniju razglednicu piše.

Ko jednom uzjaši, ne bi više da maršira.

Ne podudaraju se svima predikcije sreće: dok jedan duhovno pada, drugi mentalno uzleće.

Ne postavljam šakljiva pitanja, dajem šakljive odgovore, a takvi osokole ili zaboje.

Negativno nam prvo dođe, a pozitivno brzo prođe.

Nemojte život čuvati za kasniju upotrebu. Rok mu je ograničen.

Nisu sve bušotine naftne.

Onaj ko gubi snagu, mora da proveri zdravstvenu vagu.

Politička arena nikad nije bez problema.

Prst je najčešće uperen u tuđi krst.

Sreća nije matematička kategorija, zato s njom ne kalkulišite.

Sve što vam bode oči, testira i nerve.

Tenis je individualni sport broj jedan. Broj jedan su i cifre u profesionalnom belom sportu.

Upakovali su nam šarene laže u šarene papire i dali da biramo. Od prve, shvatili smo od jeda, da se birati ni iz čega ne da.

DRAGAN MITIĆ

A šta ako naši političari nose maske samo iz jednog razloga: da ne treba često na kraćenje noseva.

Čovek bi rekao: glava mu sasvim prazna a već toliko praznih ideja je iz nje ispalo.

Eto ti ga sad. Dok je bario, voleo je kod nje sve, čak i ono negativno; oženio je i sad na njoj mrzi sve, čak i ono pozitivno. Pa se ženi...

Gospodine hekeru, da li mogu da naručim jedan Covid za moj računar? Valjda će onda sva ostala gamad na njemu da se uplaši i negde sakrije.

I nešto čisto logično u rukama političara postane i prljavo i pogrešno.

I stilista bez ukusa i političar bez morale su dobri jedino za snimke gde se sve vidi – one pornografske.

Jeste teško to razumeti, ali ako nisi spreman da se nekada vratiš na početak, nećeš stići do kraja.

Kako misliš to: kakvo je ovo vreme došlo – obavezne maske? Pa vreme karnevala je.

Kako smo mi ljudi nepravedni: bar polovinu svih zvezdi što zasijaju na novo ili se ugase uopšte ne opazimo, samo zato što su na drugoj strani sveta.

Kako to da je naš poslanik zaglavio kad nema skoro ništa, mislim u glavi? Mora da su mu našli nešto u džepovima.

Kažeš, ako se učlanim, biću bliže jaslama; hvala, ne volim da se guram sa govedima u štalama.

Ko kaže da naš poslanik nije dovoljno proračunljiv? Samo ne znam kako to da nije položio matematiku za šesti razred večernje osnovne škole.

Ljudska anatema: da si srećan i da bi uopšte znao, da si bio srećan, moraš sreći da pustiš da ode.

Ne deli ljude na dobre i loše, ali pazi s kim odlaziš zajedno u rat.

Nije važno šta je prodavao, uvek je zahtevao bar nešto, osim kad se ponudio nekoj partiji.

Poslanik iz našeg sela se drži onog svog: uvek protiv svega veštačkog, čak i pameti i inteligencije, a uvek za sve prirodno, iako je to obična glupost.

Stari filozof je upoznavajući samog sebe postajao sve srećniji, a mladi filozof sve nesrećniji.

Stvarno smo različiti: on traži takvu koja nije imala nikog pre njega, a ona želi takvog koji neće imati nijednu posle nje.

Vreme brzo ide! To može biti dobro, samo ako ste ga čvrsto osedlali.

NENAD MITIĆ

Ako vođa nastavi da nas plaši, skrenućemo sa njegovog puta.

Branili smo našu slobodu. Uzeli su sve ostalo.

Čekamo da se rat završi. Da odaberemo stranu.

Do sad nismo imali. Od sad to se zove štednja.

Došli smo do ivice. Neko će morati u maricu.

Istina je teško zamisliva. Znaju je samo oni koji su je izmislili.

Kad nam je najteže, tu su komšije da razglase.

Kinezi nam kupili rude, Rusi benzinske pumpe, Ameri vodu. Kome smo prodali zemlju?!

Mi smo krivi. Bilo nam pravo ili ne.

Ne slušam glas razuma. Nije mi više pouzdan.

Nemcima opao standard. Kuda da ide ovaj svet.

Nismo to ovako zamišljali. Neko se umislio.

On je konzervativac! Na letovanje ne ide bez konzervi mesnog nareska i pašteta.

Oni bi da nas prigrle. I iscede.

Ostali smo tuđi. Na svome.

Ovoliko književnika! To ne mogu da podnesu ni mnogo bogatije države.

Pao nam je standard. Neki ga traže na dnu kontejnera.

Pita me šta slušam. Reko – ženu, i to na najjače.

Pitala me žena za mišljenje. Branio sam se ćutanjem.

Proređivanje stanovništva virusima ide sporo. Vraćaju se dobrim starim ratovima.

Reč mi se otela kontroli. Ko je čuje, nek je zadrži za sebe.

Samo hipnotisana gomila na izborima bira mađioničara.

Sram da bude Ruse što ne daju gas. Ne shvataju opravdanost sankcija.

Sreća mi se osmehnula. Ja, budala, poverovao.

Što rat duže traje, to je kraći spisak pobednika.

Svi zabadaju nos u tuđa posla. To se zove informisanost.

BORIS NAZANSKY

Cijene divljaju, a ni ja nisam više pitom.

Čini mi se da smo na dnu, ali ipak imamo državni vrh.

Da ti pamet stane: najdulje vladaju političari kratke pameti.

Erupcija korupcije ne prestaje, lova teče bez prestanka.

Gorućih problema sve više i više, a nitko ni da se pospe pepelom.

Imate tvrde argumente? Teško da će isplivati na površinu!

Istraga je u šoku!

I vlasnici životinja postaju ugrožena vrsta.

Mjere su donijete ubrzano i odmah su pokazale snažne defekte.

Na sjednici vlade zeleno svjetlo dobio je dugoročni gospodarski klan.

Ne može baš svaka budala doći na vlast. Samo najveće.

Ne nasjedajte na tvrdnje onih koji su nasjeli u meke fotelje!

Nikad ne dobiju po prstima oni koji nastupaju u rukavicama.

Nitko nema pravo uvijek biti u pravu.

Opet pošast cijena!

Ovogodišnji popis stanovništva odgovorit će i na dodatno pitanje: koliko nas nema?

Politička garnitura. Najbolje upotrijebiti do prve prilike.

Pravosuđe se uspavalo – hitno mu treba pošteno s ... buđenje!

Radnja za sva vremena: stezanje remena.

Religije se slažu kao bogovi u vreći.

Sudovanje? Ludovanje!

Sve više suvremenih pisaca tipka u mraku!

Sve za me, otvori se!

Svijeća, čini se, dogorijeva. Možda se upali kakva lampica.

U-laganje u bolju prošlost ometa slaganje bolje budućnosti.

U posljednji trenutak shvatio sam da je zadnji čas!

Uspjelo prebojavanje glasova!

U vinu je istina. Otvorite bocu!

U vlastitoj stranci pošteni političari postaju stranci.

Zbog političara bez stava ostajemo bez sredstava. Strava!

ALEKSANDAR NOVAKOVIĆ

Da ga proteramo? Jes, pa da nam ga vrate!

Demokratija je kad imaš pravo da biraš idiota kojeg si obo-
rio u revoluciji.

Dosadilo vam da ih nosite pa poskidaste maske. A što ne
skinuste njega?

Ja sam uvek bio na stranačkoj crti. Šmrkao sam sa ostalima.

Ko ne pamti kao slon, robovaće za kikiriki.

Kritička inteligencija ili kritična inteligencija?

Mnogo nas je života koštala ta beskrvna revolucija.

Mozda nemamo švedski standard, ali imamo štokholmski
sindrom.

Mrzim vedre ljude i mračnjake, a što manje govorim o mi-
zantropima, to bolje.

Na delu je globalno otopljanje i otupljavanje.

Ne krstim se kad prođem pored crkve. To čuvam za banku

Ne mogu više da pišem o korupciji. Nisam plaćen za to.

Ne može se ubijati tek tako. Prvo morate potpisati ugovor o
zlodelu.

On je niko i ništa. Red je da uzme sve.

On ne opipava puls svog biračkog tela. Mrtvo je.

On o sebi govori sve najgore. Predsednička se ne poriče.

Poslaćemo ih u majčinu. To će biti sasvim pristojno rešenje.

Pretili su mi parama, stanom, kolima. Na kraju sam morao da popustim.

Put do pakla je popločan dobrim namerama? Gadovi, pomagajte!

Srbija ima jaku infarktstrukturu.

Srbija ima ozbiljnu opoziciju. Kraj vica.

Svaka ti se pozlatila. Ali, to je samo pozlata.

To nije Aleja velikana. To je Pandemonijum

U potrazi za izgubljenim bremenom. Marsel Frust

Ubacili su nam „spavača“. Hrče na radnom mestu.

Upropastio nam je živote, pa šta? Bitno je da je on sam sebi oprostio.

Uzalud je bludim.

Verujem u socijalnu nepravdu. Ona je bar lako ostvariva.

„Vidimo se u nekom drugom filmu“. Nekom sa tri X.

ŽIVKO PRODANOVIĆ

A kako ja da radim od kuće. Pita se provalnik.

Bolja budućnost je ono što će biti kada nas više neće biti.

Bolje grob, nego rob. To kažu prodavači nadgrobnih križeva.

Freudov kutak – doktore, pomozite mi. Htio bih sakriti svoje osjećaje, ali ne znam gdje.

I književne nagrade mogu biti ugledne dame sumnjivog morala.

I krvniku godi kad ga se hvali.

I političari bi voljeli da se i na njih odnosi ona misao „Čovjek, kako to gordo zvuči“.

Izbori su pobjeda nade nad iskustvom.

Izborna noć može trajati godinama.

Kada bi došljaci iz Svemira znali koliko je u povijesti Zemlje bilo ratova, sigurno bi zaključili da su ratovi ljudima najdraža zabava.

Kada se tvrdi da je obitelj temelj društva, da li se pritom misli i na mafijašku obitelj?

Ljigavcima su i njihove svetinje ljigave.

Mediji nas sve više bombardiraju lažnim vijestima. Pa je stradalih sve više.

Mi imamo svoj vlastiti put. Iz ničega u ništa.

Molio sam se cijelu večer, a onda mi je On rekao: Nisam ja ambulanta.

Ne kupuj pogled na nebo u vreći.

Ne vjeruj svemu što čuješ o sebi.

Nemojte misliti da su političari pokvareni – neki su tako pokvareni da se to ne može ni zamisliti.

Nije sve tako crno. Kažu bijeli medvjedi.

Nije teško biti uvijek u pravu. To može svaka budala.

Oni koji nikada nisu zgriješili, lete u raj psujući.

Povukao se u sebe. Na unaprijed pripremljene položaje.

Prastari apsurd – krasti od bogatih je grijeh, umirati od gladi nije grijeh.

Što ti vrijedi korumpirani sudac, ako nemaš eure.

Sve si mislim – da je demokracija tako dobra, onda bi je i na nebu bilo.

Tajna njenog uspjeha leži u ležanju.

Tražio je pravdu na sudu, ali se u tom labirintu hodnika mimoišao s njom.

JOVAN RUKAVINA

„Promeni ti se“ život. Na početku života!

„Završio posao“, a sada čeka posao!

Dok ne pročitaš „igru“, vide te. Kada pročitaš – ne vide te
(više)!

Doterao je cara do duvara, a nije car!

Golaće niko neće, i pored atletske građe!

Ivica egzistencije u središtu pažnje!

Kad me mučiš, najbolje pišem!

Kao biće nad provalijom, a misli i beleži. To ti je biti pisac!

Mora da menja krug!

Najmanji problem je spavati, ali najveći sa kime!

Nikako nije mogao da nađe svoje mesto u društvu – koje
nije voleo!

On je stidan, a ona bestidna!

Ona je shvatila sebe, a on nije ništa shvatio!

Oni su barok, a mi smo folk!

Otopljuje oštricu života!

Prava socijalna država. Socijalna davanja izdržavaju sta-
novništvo!

Pristaje na mrvice, a nije golub – na grani?!

Radio je protiv sebe. Radio je za dobrobit društva!

Samo sagledao se. Uz pomoć nje!

Seljak: kako je trećina veća od četvrtine, kada je četiri veće od tri?!

Šira je to igra za ljude sa uzanim pogledima!

Srećan da drugi budu srećni. Glupost!

Šta će kada ga mačke vole, a žene ga ne vole!

Sve ono što je pisao, u životu mu se dogodilo!

Treba da prestane da gleda druge, vreme je da počne da gleda sebe!

Treba da stane iza sebe!

Uništila je život, „gledajući druge“.

Vredan pažnje, a lenj!

Za dobrim konjem se prašina diže. To ne bi ni konj izdržao!

SLOBODAN SIMIĆ

Ako želiš da te u Srbiji svi ostave na miru, bavi se kriminalom.

Bolje je biti član stranke nego član biblioteke. Šta god da uzmeš, ne moraš da vratiš.

Dobio sam posao preko stranke. Radim kao glasač.

Doći će nam glave njena neupotreba.

Doktori polažu zakletvu. Jedni Hipokratu, drugi Rokfeleru.

I pad je let, ako kontrolišeš sve medije.

Ja sam i ratni heroj i ratni zločinac. Ima me za sve političke opcije.

Kad je narod gluv, bira slepog vođu.

Kad si manji od makovog zrna, cena ti je prava sitnica.

Klupko ne može da se odmota ako neko stalno povlači konce.

Ko debelo laže, nikad nije neuhranjen.

Ko ima dijagnozu, lako stekne i sve ostalo.

Ko radi u javnoj kući, ručava u skupštinskom restoranu.

Kod nas su pacijenti najčuvaniji doktori.

Kriminalci u Srbiji zatvorske kazne služe onlajn.

Mnogima je mesto u zatvoru, u kome više nema mesta.

Najzauzetiji je šef mafije. Ima bezbroj državničkih obaveza.

Ne pomerio se s mesta ako se ikada pomerimo s mesta.

Nekada su kraljeve zabavljale dvorske lude. Tada nisu imali opoziciju.

Nemam ni kučeta ni mačeta. A jel se računaju miševi?

Odustao sam od pričanja sa samim sobom. Nemam poverenja.

On je porodičan čovek. Ima četiri ćerke firme.

Oni koji ne znaju ništa ni o čemu, odlučuju sve o svemu.

Onima koji ulaze kroz prozore, sva su vrata otvorena.

Pitanje svih pitanja je zašto niko ne sme ništa da pita.

Spojio sam posao i zadovoljstvo. Dao sam otkaz.

Srpske sudije nisu toliko u pravu, koliko su u ekonomiji.

Svi lažu. To je kod nas jedina istina.

U Srbiji nema smrtne kazne. Ako se ne računa državljanstvo...

Umiljato jagnje dve majke sisa. A agresivno tri.

VLADIMIR STEFANOVIĆ

Budi se istok i zapad, budi se sever i jug... A na koju će stranu oni koji bi još malo da dremnu?

Da nisu blejali, možda bi nešto i obrstili.

Da puzim pred satrapima? Evo, sve trčim!

Dok Bog popuje, popovi žive bogovski.

Gosti su hteli da probaju nacionalne specijalitete. Zato su ih odveli u narodnu kuhinju.

Invazija palanke na grad – to su protivgradne mere!

Isuse, zatvori vrata za sobom. Nisi u štali rođen!

Izbegavam priče o koleginicama koje imaju seks na poslu.
Ne ulazim u njih.

Kad nestane struje, najbolje se vidi ko kome drži sveću.

Koliki je cenzus za ulazak u skupštinski restoran?

Majmuni pojedu bananu, a pošten čovek se oklizne o koru.

Majmunu su trebale hiljade godina da postane čovek, a čoveku da postane majmun – jedan predizborni ciklus.

Menstrualni kalendar nema praznične dane. Ali je crvenih slova na pretek.

Moje komšije slušaju dobru muziku. Hteli oni to ili ne.

Nešto mu je kliknulo pa je počeo da otkucava.

Ničija nije gorela do zore. Svi imaju kratak fitilj.

Od dva zla bira veće. Uvek je bio gramziv.

Odneo vrag šalu. A ostavio poslanike.

On se bavi proučavanjem kovanica u našem jeziku. Sitničarski posao...

One koji nisu potkovani, jaše ko stigne.

Opsednut je svojim kućnim ljubimcem, kerušom. Njemu je život zaista kučka.

Pitagora je verovao da svakim prdežom jedan deo duše izlazi iz nas. Kakav sam ja bezdušnik!

Podigao sam kredit da bih otišao na nudističku plažu. Obrni - okreni, skidanje do gole kože.

Političarima je došlo iz dupeta u glavu. Mozak im se pretvorio u fekalije.

„Računajte na nas!“, povikaše srednji prsti.

Tajkuni zarađuju na račun zapišanog naroda. Važno je da kaplje.

Tvrda voda Venerin breg roni.

U školi je imao dobre ocene samo iz engleskog jezika. Zato su ga proglasili za stranog špijuna.

TOMISLAV SUPEK

Amerikanci su zaslužili da bar jedna slijepa ulica u Kabulu nosi njihovo ime.

Broj doktora ravnatelja i direktora bolnica, zdravstvenih institucija je sve veći, a zdravstvo sve bolesnije.

Cijepimo se za peti soj Covida, da nas zaštiti od prvog soja.

Crno nam se piše, iako se vladini medijski soboslikari trude.

Da bi dokazao da podržava sektor građevinarstva, novi ministar obnove si je kupio par stanova i hotel.

Dilema oko usmjerenja djeteta – škola ili politika.

Dosta ministara gleda na svoje poslove s distance.

Globalno zatopljenje potencira „hladni rat“.

Je li bolje biti – u dobrim rukama ili među dobrim nogama!

Mislimo glavom uz nesebičnu pomoć radija i TV-a.

Na našim muzičkim natjecanjima više se vrednuju glasačke nego glasovne mogućnosti.

Napredak zemlje ide filmskom brzinom, jer u vladi imamo odlične glumce.

Nerješivo: u jednakosti nismo svi isti.

Neuki birači biraju sebi ravne.

O uspjesima ministra malo se zna, jer istraga još nije ništa otkrila.

Pametni telefoni često vlasnike naprave budalama.

Posao sa šeširom ispred crkve nije uspio. Probat ću s čarapom preko glave.

Potresi u braku najčešće epicentar imaju u novčaniku.

Premijer nema jezičnih barijera. Laže na šest jezika.

Sagradio sam kuću s pogledom na budućnost. S terase se vidi Mirogoj (groblje).

Sjedimo očekujući da budemo dobrostojeći.

Stado imamo, sada stečemo imunitet krda.

Štedite vrijeme – čitajte aforizme.

Teško je naći lijek pacijentu kome je istekao rok uporabe.

Tražeci pravni lijek, završio je u apoteci.

U Hrvatskoj se može dobro živjeti i od nedostatka dokaza.

U totalnom smo raspadu; smanjuje nam se broj stanovnika, a i ljudi.

Ustavom smo odvojili crkvu od države. Od stranke na vlasti nismo.

Zašto kradete? Za bolje sutra, gospon sudac.

Znanost još proučava kako su neki doktori znanosti postali doktori.

STEVAN ŠARČEVIĆ

Ako vegani nastave da trebe sve zelenilo, na ovoj planeti života će uskoro nestati!

Bila je jebana strana, ali nikad nije prigovarala zbog toga.

Bile jednom dve cure. Jedna je bila prelepa, a drugu sam kresnuo.

Budi oprezan s poverenjem. Čak je i Sotona nekada bio anđeo.

Demokratija je jedna od najlukavijih prevara u istoriji čovečanstva.

Granica između realnosti i fantastike sve je nestabilnija.

Imperija nastaje kada Romul ubije Rema.

Istina je obično na strani poraženih, a javno mnjenje na strani pobednika.

Kriv je Čarnojević! Trebao nas je odvesti u Švajcarsku!

Legenda kaže da je postojalo doba stratokastera i levisa 501. Vreme slobode.

Najveći deo heroja svetske istorije slobodno možemo nazvati masovnim ubicama.

Ne plaši prošlost, ona se ne vraća. Budućnost užasava.

Ne pouzdajte se mnogo u svetlost. To je fenomen vezan za izgaranje i uništenje.

Nema ni prošlosti, ni budućnosti. Jedini trenutak u kome postojimo je sad.

Niko ne može osporiti anđeosku suštinu Palog Anđela.

Ovaj svet ne pripada tebi. Ovaj svet pripada svima koji njime hodaju.

„Ratni zločin“ je oksimoron. Rat je zločin sam po sebi.

Ratovi dođu i prođu. Ono što ubija je mržnja koju gajimo u pauzama između njih.

Ritam koračnica je vrlo privlačan sve dok ne započne pucnjava.

Sloboda je samo reč. U realnosti ljudskog roda već odavno ne postoji.

U ratu nema nedužnih. To je uteha za one koji nisu mogli da upucaju neprijatelja.

U trenutku kad si zatražio slobodu, dao si sistemu pravo da te se odrekne.

Ubij strah u sebi i sjebaćeš sistem. Pa zar je to tako teško, majku mu?

Vređam i klevećem, dakle, postojim.

NIKOLA ŠIMIĆ TONIN

Bog sudi volju, a ne ono što čovjek prisiljen čini.

Čovjek je ovladao prostorom izgubivši se u burnome svakodnevlju.

Današnji propust, bumerang je budućnosti.

Davno je zapisano: *Sve je zapisano u zvijezdama*, samo što su ti zapisi, hijeroglifi našega doba.

Dužan sam mnogim ljudima, više sam naučio od njih, nego oni od mene.

Guzica je pojela nam dušu.

I današnji ljudi nastaju od zemlje, u tkivu im zemlja u kojoj su rođeni.

I u pitomome čovjeku, pritajena je zvijer.

I zrak zatreperi na bjelini snijega.

Izbori su trošenje naših novaca, da drugome bude dobro, a nama još gore.

Kad se toliko toga u Lijepoj našoj „pere“, fali nam još domoljubna centrifuga.

Kad su u pitanju afere, u hrvatskim medijima svaki dan je Božić.

Kako to da kravljega ludila ima i kod krava koje je oplodio veterinar.

Književnik je komarac na kog vrebaju mnoge ruke.

Kukavičluk je preskup za ugled.

Male lopove vješaju, o velike vješaju se sami.

Matematičkim obrascem gledano, što reći o izborima, puno guzica, malo stolica.

Muškarci su izmicali lijepim ženama, ali dobrim kuharicama ne.

Muški spolni organ antena je srca.

Na Isusovoj odjeći nije bilo niti jednoga jedinoga džepa.

Ne dotiču riječi kad dotiču bičevi.

Prao se ne prao, k' o sveta voda ostao, niti smrdi nit miriše.

Pravi pjesnici nikada ne odrastaju, ostaju djeca, u jeziku svog djetinjstva.

Prolivena voda ne može se pokupiti, a ako se to i učini, prljava je.

Srce je sporije od uma.

Tko govori samo ono što misli, probleme živi.

U politici nisam mogao slijediti zacrtani pravac, jer ne mogu biti klimoglavac.

DALIBORKA ŠIŠMANOVIĆ KEPČIJA

Beograd zaslužuje poštovanje, stariji je od Moskve i Vašingtona.

Današnji lopovi imaju istančan ukus, zato nose firmirana odela, a ne radna.

I vegetarijanci su nastali od homo sapiensa, ali od onih koji su bili loši lovci.

Izreka da je ćutanje zlato može da se svrsta u staro gvožđe.

Kod nas se poštuju godine. Ako je domaća rakija u pitanju.

Ljudi se za čas promene. Pogotovo ako stanu iza govornice.

Moj auto nema slabu tačku. Osim vozača.

Ne žalite se ako ne dobijate platu, ljudi mogu da vam zamere što imate posao.

Ne želim da proživim drugu mladost. Strahujem da se ne zarati ponovo.

Niko nije lud da pomaže svima, pa da ga na kraju razapnu kao spasitelja.

Poklon u novcu je nemaštovit. Pogotovo ako se radi o malim apoenima.

Praznoglavi nisu pošteđeni glavobolje, iako ih već boli uvo za sve.

Predsednička fotelja je naša Sveta stolica.

Prirodne lepote su ugrožene. Narušava ih đubre od čoveka.

Sinoć nisam oka sklopila. Gledam očima od juče.

Smrt napada samo žive. Mrtve je ostavila na miru.

Srbi ne izumiru, samo se sele na nebo.

Starlete su ozbiljna pretnja za Zemlju, jer se plastika sporo razlaže.

Svako mora da se pomiri sa svojom sudbinom, reče dobitnik loto premije.

Svima želim samo dobro. Za sebe zadržim najbolje.

Tiranin ne ide preko leševa. On gazi žive.

Trač je jedini zvuk koji se širi brzinom svetlosti.

U odličnoj sam formi. Redovno trčim pred rudu.

U svetu nas gledaju kao negativce. Tu ulogu smo debelo platili.

Uz Božiju pomoć vlast se neće promeniti. Ostaće bezbožna kao što je bila.

Vesti iz zemlje su krajnje optimistične. Ako ih pratite preko satelitskog programa.

Za stanje u poljoprivredi nije kriva vlada, nego đavo koji niti ore, niti kopa.

DEJAN TOFČEVIĆ

Batina ima dva kraja. Malo.

Bespravno podignuti objekat. Spomenik velikom vođi.

Da li biste želeli da vam poslužimo neki prilog uz šniclu?

Da, prilog *brzo*, mada bolje ide uz glagol.

Ima odskočnu dasku. Ne fali mu ta.

Ima života i pre smrti, ali to crkva još nije dokazala.

Izvozimo pamet, ali čuvamo sirovine. Sad one pametuju.

Kakva je Republika, Trg je odlično ispao.

Kao da predesednik nema pametnijeg posla. Ima, ali pametniji predsednik.

Ne znam da ne znam. U sve ostalo se razumem.

Nije dobro jesti kasno. Bolje je dok si živ.

Nije lako biti ja. I meni jedva polazi za rukom.

Nije sramota nemati. Nemati sramotu je.

Nisam izgubio veru u ljude. Neko mi je ukrao.

Pivo – to nije moja šolja čaja.

Pokvareno meso je popravljeno i vraćeno u prodaju.

Policija bije narod kao stoku. Neće da mu krši ljudska prava.

Političar je kompletan lažov. Ništa mu ne fali.

Postoji čovek bez kojeg bi moj život bio nezamisliv. Ja.

Potresna ispovest... mene, koji sam kliknuo na ovakav naslov.

Radi bolje memorije treba često jesti ribu. Toga se uvek setim kada zaboravim da je kupim.

Sišao je s uma. Krenuo kod nas.

Svi koji su ovde dolazili su odneli lepe utiske. Nama nisu ništa ostavili.

Tajkun je jači od tajfuna. Iza tajfuna ponešto ostane.

Tajna mog lepog izgleda je u genetici. I deda mi je bio nizak, debeo i ćelav.

To je nesrećan slučaj. Desio se nama.

To je slepa ulica. Vodi na birališta.

Uхватili ste me u laži, a otkuda vi tamo?

Uzbudljivo je biti pripadnik kriminalnih klanova. To svakoga ostavlja bez daha.

Više ne osećam leptiriće u stomaku. Svario sam ih.

Zakon je za sve isti. Sudije nisu.

SLAVOMIR VASIĆ

Ako imaš pravo da ćutiš, šta će ti pravo da govoriš.

Bio sam na poligrafu. Poligraf laže.

Čovek je potreban čoveku da bi se sakrio u masi budala.

Ćutim! Drugu priču nemam.

Društvo je u mraku jer reflektori obasjavaju budale.

Duša je u centru pažnje samo dok pati.

Ja obično prepoznam inteligentne ljude. Razmišljaju glupo kao ja.

Jedan posetilac spava u operi, a drugi spava u pozorištu.
Ko je po vama produhovljeniji?

Ko poštuje floskulu da je rad stvorio čoveka, biće rob do kraja života.

Kremaciju sam psihički dobro podneo.

Lako je dići ruku na sebe. Ali je teško taj udarac eskivirati.

Mnogi odlaze kod psihijatra samo da bi legalizovali svoje ludilo.

Moj život je kao ruska babuška. Iz jedne nevolje upadam u drugu.

Možda politika nije perverzija od prostitucije, ali je bezobraznija.

Nagoveštaj rata je kad svi krenu da se kunu u mir.

Ne diži ruku na sebe. Ubićeš pogrešnog čoveka.

Ne računajući budale, svet ima oko milion stanovnika.

Nema obraz, ali je za ovo vreme lice godine.

On je prosečan doktor. Ja sam za njega vrhunski pacijent.

Oni rotiraju na vlasti, a narodu se vrti u glavi.

Osuđeni na smrt zovu sveštenika. Osuđeni na život zovu crkveni sabor.

Pobedio sam sebe. Čekam sledećeg protivnika.

Previše se čuje zveckanje okova. To je tipično za demokratiju kao što je naša.

Retko me muči nesanica. Jednom u 24 sata.

Savremeni Robin Hud. Krade od božje dece pa daje kurvinim sinovima.

Svetlost je bectezinska. Težak je samo mrak.

U ratu pucamo jedni na druge. U miru nišavimo jedni druge.

Uzalud je medicina napredovala kada su pacijenti nazadovali.

Uživam u svom ludilu. To je moj odnos prema psihijatriji.

VLADISLAV VLAHOVIĆ

Bio sam kod komšije na kafi. Saznao sam nešto i o sebi.

Da je svjedok znao šta će da vidi, oslijepio bi se.

Da nam nije graničnih prelaza, ne bi niko ni znao da smo država.

Da smo se sjetili makar prozora, ne bi išli „glavom kroz zid“

Državna imovina za nas je svetinja, jer smo je otimali od crkve.

Gdje god ti kažu „a što ne dođe juče“, džaba ćeš dolaziti i sutra.

Kad bi danas video šta je otkrio, Kolumbo bi sam sebi srušio spomenik.

Kad je policija pohapsila kriminalce, više nije imala kome predati smjenu.

Ko god je ovdje „držao do sebe“, dobio je ono za šta se držao.

Mnogi još vjeruju da je „bog“ iako stalo ponavlja da je ateista.

Od kada živim po ukusu drugih, sam sebi sam se smučio.

Ovdje imaju izbor jedino oni koji nemaju pravo glasa.

Ovdje sam kao pisac imao nekih šansi, ali kao pismen, nikakvih!

Počinitelj je poznat policiji, ali se ne usuđuje da ga uznemirava.

Pokušao sam „usrećiti“ migranta. Molio sam ga da oстане, a ja da emigriram.

Potkoviца mi je donijela sreću. Sad bolje podnosim kad me natovare.

Prijavio sam mjesto boravka, iako me odavno nema nigdje.

Pristao je da bude niko, jer im je trebao takav neko.

Što dublje tonu, vidimo ih sve jasnije.

Svjedok zločina je kažnjen disciplinski. U to vrijeme je trebao biti na svom radnom mjestu.

Toliko volim svoju zemlju da i na oduzetu imovinu redovno plaćam porez.

U policiji su mi rekli da nemam dosije, ali da je malo falilo da i mene nema.

U poređenju s COVID sida je premija. Bar ti nije žao kako si je dobio.

U zemlji gdje se masovno krađu poklopci sa šahti, najlakše je dospjeti u kanalizaciju.

Македонија

Makedonija

Македония

ТОДЕ РИСТО БЛАЖЕВСКИ

Ако не ја најдеш својата среќа на крајот на својот животен пат, не барај ја повеќе, бидејќи таа ти се тргнала и отишла во неповрат.

Алчен мев и ооп, стана твојот убав изглед, за грев.

Вредноста на човекот не се огледува во неговото тело, туку во неговото дело.

Глупав не се раѓа – тоа не треба да ве чуди. Тој тоа го постигнува со долготрајна работа., тој за тоа се стара, се труди...

Да, царува непаметноста, но на крајот победува паметноста.

Денес никој никому не му треба – освен кога ќе му за треба.

Добро е, изгледа ќе не биде. Но што ќе биде додека да не биде ?

Едноставноста во изразувањето на сатиричарит сатира-та му ја краси, а сложеноста ну ја гнаси.

За да се стане глупак доволно е да не се работи ништо-паметно.

За сатиричарите што за сатира немаат слух – нема зима. За нив е сатира сè што ќе чкртнат – ако има рима.

Кај нас има сатирична банда, што прави сатира само за своја лична пропаганда..

Кај Фејзбукот нема лага, бидејќи веднаш сè се мери како на аптекарска вага.

Кога немаш пари мислиш дека немаш ништо, но кога имаш пари, сигурно е дека немаш сè.

Лагата не е убава, ама е корисна.. А користа е убава. За-рем не?

Лажливецот не лаже кога ќе ви каже – дека не умее да лаже.

Не глумирајте се во старост – глупаво е.

Не е сатиричар оној што со сатира критикува ако спрема себе сатира не практикува.

Од сите неубедени, најтешко се убедуваат. – самонеубедените.

Сатиричар е сатиричар и кога не критикува – кога знае да молчи и да не атакува.

Секој нов рај на некој стар – е крај.

Убавината е слатка – ако је кратка.

ЃОРГИ П. ПАНОВ

Бидете секогаш при будна совест. Совеста е најмоќна енергија – ви пришаѓа вам.

Велат утрото е помудро од ноќта! Нормално сте детали се повидливи на Светлина!

Во војна сите средства се дозволени. Во политиката-сите буџетски средства!

Во силна и бурна расправа губтници се и двете страни!

Да не беа празниците, кај нас народот немаше кога да одмори од „загрижените“ политичари!

Доколку не сакате да грешите со вашите одлуки, размислувајте со срцето-не со умот!

Животот никогаш не се губи, се претвора во семе, семето во живот...

За ваква политичка дијагноза веќе не помагаат ниту-правните лекови!

За едни дојде животот, за другите голото преживување!

Кога непријателот е буден ниту водата не смее да спие!

Маките најдобро и' прилегаат на лица без образ.

Мислев дека само мојта жена е нервозна. Кога ја слушнав комшивката, сфатив дека сум бил во заблуда.

Можете да барате многу, но надевајте се единствено на она и коку што давате.

На добродушните непотребни и се добри зборови, за нив делата зборуваат повеќе од се' друго.

Невозможно е кога сте „далекувиди“ да се сопкате од своите принципи, правила и зборови.

Ниеден човек не може да биде добар оратор ако не е добар слушател.

Никој не го сопрел тркалото на времето. Кога го вреќаме часовникот само се враќаме на почетокот кога сме го поместиле – нанапред.

Откога здравството стана политички полигон, здравствените работници му ја спраштија во странство.

Само будалите веруваат во „подобро утре“. Прагматичарите од денес веќе работат на тој план.

Самостојните никогаш не се плашат од осаменеоста.

Секој што ќе направи фактура – да си ја плати, а не да му ја подметнува на друг! Долгот не трпи!

Сите сме обични, само некои се однесуваат необично!

Со испрани пари и пари без покритие најлесно се перат мозоци.

Човекот го прават делата а не зборовите, како што душата секогаш е поважна од телото!

ИВАН РУСЈАКОВ

Беше толку многу сиромав што најмногу се давеше кога од глад му доаѓаше вода на устата!

Во проблематичното друштво ниту сонцето не им свети исто на сите!

Во трките со пречки беше најдобар, нпо само додека самиот се поставуваше како пречка!

Во училиштето за мравки најуспешните ученици се оние кои се стремат да станат штурци!

Денеска е потешко да се најде влакно во јајцето, отколку негова ДНК!

За влегување на мала врата најдобар калауз е големата врска!

За неписмениот воопшто не е важно дали ќе сврти нов лист!

И петелот може да биде цар, но само на буништето!

И сиромашните и богатите имаат џеб без дно, само што на првите им е и дупнат!

Им се качи на глава, само за да го стават на чело!

Како да го чувам асот во ракавот, кога останав со куси ракави?!

Кога проблемите се множат, луѓето се делат!

Лесно е да имате ореол над главата, но само додека ја плачате сметката за струја!

Му пропаднаа сите бродови, па затоа стана гњурец!

На задната страна од медалот најдобро може да се види како е добиен истиот!

На некои најголемиот животен фах е да се кријат во глумчешка дупка!

На обичното море најмалку може да летуваат оние што се дават во морето од долгови!

Најдобриот спасител без плата, и за минималец се фаќа!

Најуспешен диригент на хорот од жаби е штркот!

Ниту најостриот молив не е толку силен колку најтапата гума на цензурата!

Платата повеќе зависи од тоа на што седи задникот, отколку колку мисли главата!

Подобро е писменоста да ја имате во малиот прст, отколку само во палецот!

Поради инфлацијата, денес ниту лудите веќе не смеат на брашното!

Секој си е коњ на својата потковица!

Тесната бурма е првиот доказ за брачните проблеми!

СВЕТО СТАМЕНОВ

Абе, дечки, проблемот не е во мојата глупавост, туку во тоа дека мислите оти сум навистина глуп.

Ако веќе мораш да го работиш она што мораш, најди си време и за она што сакаш да го работиш!

Ако почитувам сечие мислење, не значи и дека секој може со сила да ми го натура.

Во очајната борба за власт по секоја цена, не само што го изгубија умот, туку и душата.

Добра работа е што во животот добиваш и други шанси, но лошата е ако не знаеш да ги искористиш.

Дури и на невремето му треба време, а не пак на времето.

За да мислиш треба да постоиш, ама и за да постоиш треба да мислиш.

За некому да му дадеш совет треба најпрвин да знаеш дали сака, а потоа дали воопшто ќе сфати што сакаш да кажеш.

Историјата можеш да си ја толкуваш како сакаш, ама пред фактите и боговите молчат.

Каде и да сум, со кого и да сум, ЈАС сум, ваков каков што сум.

Кога човек ќе направи грешка и некако може да се поправи, ама кога грешката ќе направи „човек“ тогаш и Господ крева раце.

Многумина имаат сè, ама го немаат своето ЈАС, а јас немам ништо, ама го имам токму најскапоценото – своето ЈАС, па какво и да е.

Молкот понекогаш може да биде многу појасен одговор од стотина празни зборови.

На комшијата не му умре козата, ама затоа си ја умреваме државата.

На толку мала квадратура толку многу идиоти нема никаде во светот како што ние имаме.

Од пушта желба да игра главна улога во туѓите животи падна на аудицијата за епизодна улога во сопствениот живот!

Од човек во нечовек секаде и секогаш, а од нечовек во човек ниту било, ниту пак ќе биде.

Секое чудо – чудо за три дена, а ти чудо над чудата си мое чудо за цел живот.

Тие мене со камен, а јас нив со леб, па кој ќе победи!?

Физички сме во XXI век, а психички, богами, длабоко во предисторијата.

ВАСИЛ ТОЛЕВСКИ

Бермудскиот триаголник е држава. Ние сме и главен град.

Во гробовите се најстабилните граѓани. Останатите сеуште мрдаат.

Гладните се луѓе на иднината. Денес три пати на ден јадат само застарен модел на луѓе!

Го оскубаа народот како кокошка, затоа што народот нема јајца!

Ден Браун своите ангели и демони ги стави во книга. Ние нашете - во политика.

Држиме до традицијата на чување на јазикот. Не го вадиме од уста.

Еден ден и тука ќе владее паметта. Само да ни дојде!

Заради палецот, судбината на земјата ни е во средниот прст!

Заради тоа што се продававме за банка, сега не вредиме ни пет пари.

Изборите треба да се одржуваат по кафеани! Таму се размислува потрезвено.

Изворт на зло за злосторниците е извор на животот!

Ќе се спасиме само ако наместо играње со народот почнат да играат руски рулет.

Магарешките клупи ги заменивме со пратенички. Инаку, содржината во нив остана иста!

Од младост лудост ни остана само лудоста! Младоста отиде во странство.

Политичарите мораат да имаат голема уста. Инаку, каде ќе сместат толку ветувања?!

Проблемите раснат затоа што сме им татковци за пример. Ги негуваме како да се наши деца.

Провалијата е безбедна само за оние што тапкаат во место.

Сè што премолчевме зборува за нас!

Смотаните како сајла не можат да не извлечат.

Срамот не е наш производ. Нам ни е срам да се срамиме.

Тешко е да се сретне чесен човек. А и огледалото ми е сомнително.

Тоа што потонавме до дно, доказ е дека ништо не работиме површно.

Толку шпиони, а никој да ми шепне кога ќе ни биде по добро!

Човек на човека му е волк сè додека не ги убеди овците.
А потоа му станува Лидер!

България

Bugarska

Бугарска

Volgarija

Бугарија

ПЛАМЕН ГЕОРГИЕВ

В пенсионерите бели коси колкото искаш, за разлика от бели пари за черни дни.

Вече по-трудно е да намериш работа, отколкото да я свършиш.

Вземането на пръстови отпечатащи от болните изпревари дори вземането на рушвет.

Говорим си вече само на малки имена, защото правителството ни разгони фамилиите.

Добре е, че поне циганското лято у нас не е на социални помощи!

Докато работим за този дето духа, няма да има нито едно облаче на небето.

Жълт код за наводнения, за горещини, но никога за малки пенсии.

Има хора, които не стига, че ти подливат вода, а накрая те удрят и с мокър парцал по главата.

Как да ме вкарат в правия път, когато той е постоянно в ремонт?!

Каква ти република – у нас цари овчедушие!

Като разтягаме локуми, едва ли ще вържем двата края.

Афоризми

Като ходеше на колене пред силните, си осигури потомството до девето коляно.

Когато двама се карат, третият, който печели, е съдията.

Който търси, винаги намира, и най-вече белята си.

На българина му е съдено да живее зле и той не обжалва това.

На лъжата краката са къси, но тлъсти.

Не му беше за първи път да влиза по втория начин в политиката.

Понякога вятърът на промяната вдига само прах в очите.

Само жаждата за власт не се гаси с вода.

Темида може и да е сляпа, но слухът ѝ долавя всякакъв звън на монети.

Топлофикация ще се връща към фолклора, взима на босия цървулите!

У нас две дини под една мишница трудно се носят, за разлика от две динени кори.

У нас жълтите вестници станаха повече и от китайските ресторанти.

У нас магистрали колкото искаш, а пътища за спасение няма.

Хитреци прогониха тъмнината като ни запалиха чергата.

ВАЛЕНТИН ДИМИТРОВ

Бракът е едно от тайнствата на църквата. После идват тайните квартири.

В богатата страна има благополучие за всички, в бедната - разкош за някои.

Всеки влак си има пътници, но в първа класа местата винаги са заети.

Днес писателят написа три листа – всичките смокинови! Да не се срамува литературата...

Добре е, че ни показват среден пръст. Можеше да бъде и юмрук в зъбите.

Добродетелите са пороци, тръгнали в скучна посока.

Дребните крадци обират къщите, големите – държавата!

Канибалите щяха да се цивилизоват по-рано, ако последен не бяха изяли генерал-губернатора.

Като малък приписваше домашните от съучениците, като голям – дисертацията от колегите.

Качествата се предават по наследство, количествата – със завещание.

Когато се разграби и останалото ни национално богатство, ще си останем само по едни голи европейски ценности.

Маймуната е станала човек, когато е разбрала, че парите не растат по дърветата.

Малолетните не могат да гласуват! Партиите разчитат на малоумните.

Масов стриптийз – голият народ танцува под свирката на политиците на стълба на позора.

Назначиха министър с богат професионален опит. Няколко милиона.

Най-бързата кариерна стълбица е ескалаторът на управляващата партия.

Натрупа състояние от спестявания. Спестяваше истини...

Не е необходимо винаги да бъдеш себе си! Опитвай се понякога да бъдеш умен!

Ние сме народ от параноици – преследва ни сянката на миналото...

Опитните проститутки симулират оргазъм, опитните партии – организация...

От машината на времето работи само един чарк - колелото на историята...

Преди рицарите бяха на кръглата маса, днес – на шведската...

Трябва да знаеш много думи, за да напишеш афоризъм с малко.

Тя готвеше толкова лошо, че и обяда даваше на враговете.

Фойерверките са най-добрата димна завеса.

Членството в партии действа много успокояващо. Разбираш, че не си единственият глупак...

II

**IZ KNJIGA
OD KNIGI
IZ KNJIG
OT KNIGI
IZ KЊIGA**

България

Vugarska

Бугарска

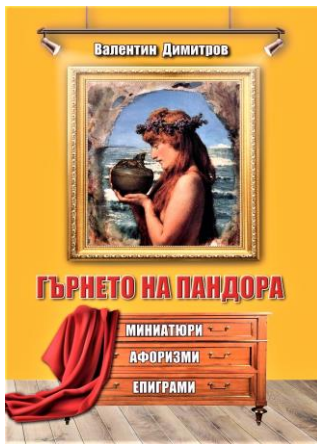
Volgarija

Бугарија

Валентин Димитров

ГЪРНЕТО НА ПАНДОРА

(„Direct Services Ltd.“, София, 2021)

Ако плъховете не напускат потъващия кораб, значи има още нещо за дояждане в трюмовете.

Бракът е епилог на любовния роман. После идва апокрифната литература...

В нашето стадо мършата са овчарите!

Всеки писател започва като графоман, някои така и завършват.

Държавата ни е стабилна – крепи

се на позорния стълб.

Една жена не може да разкрие сърцето си, ако не си свали сутиена.

За тях може да се гласува и с две ръце. С белезници...

Завистта е доказателство за чуждите достойнства и за собственото нищожество.

Зад всяка успешна коалиция стоят по едни постове във властта.

Кавички – смокинови листа на плагиатството.

Колкото и да кукуригат политическите петли, никога няма да съмне, ако сами не се пробудим!

Колкото си по-близо до трибуната, толкова по-силно
трябва да аплодираш.

Мандатността дава възможност и на други да крадат.

Моралът е лицемерие в благородни граници.

На много врати трябва да почукаш, за да минеш през
Триумфалната арка.

Най-много велики личности има в лудниците, най-мно-
го велики народи – на Балканите!

Най-много доброволци има за армията на държавните
чиновници.

Народ, който не буйства, сам си надява усмирителната
риза.

Не всички управляващи са крадци. Има и глупаци.

Нищо толкова не вдига рейтинга, колкото правилните
социолози.

Свободата на словото повиши цената на мълчанието.

Стадо без пършива овца да се счита за нелегитимно!

Съпругата е юридическо лице, любовницата – физиче-
ско.

Търговията с човешки органи е престъпление, с дър-
жавни органи – практика.

У нас стана обратното. Децата на революцията изядоха
нейните плодове.

Македонија
Makedonija
Македония

Васил Толевски

НАЈДОБРОТО ОД ТОЛЕВСКИ

(самоиздание, Скопје, 2021)

Биљана платно белеше. Како да знаеше дека ќе ни треба за државно знаме?!

Во Библијата пишува: Не кради! Ама, каде се чуло и видело министер да чита Библија?!

Во мое име може да гласа било која будала. Разликата нема да се забележи!

Господ задникот ни го стави позади. Политиката – напред!

Денес сретнав неписмен! Ист е како писмениот, само што вози Цип.

Докажавме дека не сме трупци. Потонавме.

Имаме повеќе крадци отколку научници! Тоа е доказ дека крадците учат побрзо од научниците.

Кај нас нема невработени. Тука сите работат едни против други.

Кога политичарите дознаа дека вистината боли, завзедоа одбранбен став. Почнаа да лажат.

На европскиот пат нема ограничување на брзината. Затоа лазиме!

Нашата држава е архитектонско чудо. Нема темели!

Нашиот човек брзо ги решава проблемите. Само што ќе му дадат леб, тој веднаш го јаде!

Не знам дали нашиот Водач е слеп. Само знам дека чита со Брајова азбука.

Невозможно е да го утврдиме точниот бројот на будали. Секој ден се раѓаат.

Никој не може да направи држава како нашата. А ако некој и направи, тоа мора да е некоја

Прв знак дека сте потонале е ако сите околу вас молчат како риби!

Претседателот и премиерот треба да се како еден човек. Зошто народот два пати да пцуе?!

Слугите на режимот станаа наши господари!

Телевизорот е голема работа. Инаку, како во него ќе собере толку будали!?

Црквата ги пропишува постовите. Државата ги спроведува.

Човек без заби е почитуван член на семејството. Помалку јаде!

**Bosna i Hercegovina / Босна и Херцеговина /
Bosna in Hercegovina**

**Црна Гора / Crna Gora / Черна Гора / Črna
Gora**

**Hrvatska / Хрватска / Хърватия / Hrvatska
Србија / Srbija / Сърбия**

Ivo Mijo Andrić

RASPUŠTENE MISLI

(„Digitalne knjige“, Zagreb, 2021)

Da bi došli do radnog mjesta, mnogi su napustili rodno mjesto.

Dobro i zlo slažu se samo u divljem braku.

Ide vrijeme kad više nećemo imati vremena.

Kad me oslovljavaju sa 'druže', osjećam se kao Tito.

Ko ima krov nad glavom, taj ima čvrsto tlo pod nogama.

Ko je na čelu, taj se ne sučeljava s nepravdom.

Kod Hrvata je hvaljen samo Isus. Svi drugi se kude.

Kod nas je zajednički običaj da svako radi na svoju ruku.

Kod nas niko ne šiša ljude bez dlake na jeziku.

Kod nas svaka rupa zakon mijenja!

Kome snaga leži u oružju, taj obično puca od snage.

Krv nije voda, iako nam je mnogi piju.

Lake terete nosimo na plećima, a teške na duši.

Lopove hvata policija. A poštene – depresija.

Mačke su ozbiljna konkurencija našoj sirotinji. Prije nje dođu do kontejnera.

Na određenoj razini, i očaranost prerasta u razočaranost.

Nekad je bilo važno lijepo pisanje. Danas je puno važnije lijepo računanje.

Neke žene su kao boginje. Velike!!!

Nije on sišao s drveta. On je sišao s uma.

Nisam toliko pametan da bih dijelio savjete, niti toliko glup da bih savjete primao.

Nismo mi skrenuli s puta. Mi smo zalutali.

Objektivno gledano, mi smo sve manje subjekti.

Od svih zidova, kod nas se najteže probija zid šutnje.

Opet mi se ostvario životni san. Probudio sam se živ!

Političari su obično bipolarni ljudi. Do pola su prepotentni, a od pola impotentni.

Pronašao je ženu svog života. Sebe još uvijek traži.

Toliko volimo prirodu da joj vraćamo sve što nam je nepotrebno.

U nekim državama su visoke i oštre planine. U drugima su tupi vrhovi.

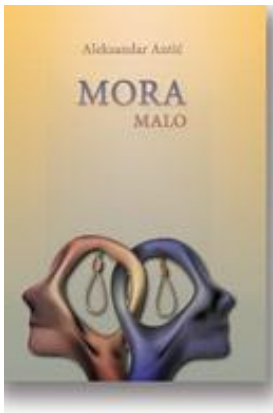
Zapadu ništa nije tako blisko kao istok.

Zlo ne čini čovjeka. Čovjek čini zlo.

Aleksandar Antić

MORA MALO

(„Alma“, Beograd, 2021)

Ako nisi nedodirljiv, bićeš izvaćen.

Bombe su mi teško pale.

Car je go, a mi bismo da ga skinemo.

Država šiša, a mi tražimo mesto pod kapom nebeskom.

Džabe poliraš Stojadina ako ni pauk neće da ga digne.

Evolucija crkve: Kada se Hristov magarac preobrazi u popovu mečku.

Glasači su kao uskršnja jaja. Prvo ih farbaš, onda ih tucaš.

Kad živiš kao bubreg u loju, sve ide kao podmazano.

Kanibalizam u skupštini! Poslanik naručio svinjski jezik.

Kažu da svaka rupa nađe zakrpu. Nažalost, druge zakrpe me šiju.

Na koncu svega nešto će vam prišiti.

Najgori plagijator je vibrator.

Navijači navijaju, ali evolucija kasni.

Navodno ga podvrgavaju strogoj kontroli, a on nije video nadzor.

Ne zanimaju me dobri pastiri. Nisam ja sa njima ovce čuvao.

Nekad su se ratovi vodili zbog žena. Danas se više ložimo na naftu.

Nije htela lubrikant. Ko zna čije je to maslo?

Oni traže zajam, a on pet para ne daje.

Počelo je motivacionim govorom, a završilo se rečima utehe.

Pravda je spora. Zato ne učestvuje u izbornoj trci.

Procvale bi da se kite kitom cveća.

Programske razlike će rešiti poslanički dodatak.

Pukovnik se upokojio.

Radio Mileva nas ubeđuje da ništa nije relativno.

Ruke su mu vezane lancem ishrane

Trubači mnogo duvaju.

U privatnom videu neko gura nos gde mu mesto nije.

Uvek bih menjao Svetu Goru za Venerin breg.

Vladajuća stranka ne ume da pronađe stručne ljude. A ni predsednik nije kadar.

Dobrivoje Antonić

U GOVORIMA DO GUŠE

(„Prometej“, Novi Sad, 2021)

Amerikanci su nam posle rata slali Trumanova jaja. Sad šalju ostatak.

Crna Gora nema kud. Napred more, a iza Srbija.

Da je naša vlada pala posle svake afere, danas bi bila sva u modricama.

Da ne bi demokratije, mi bismo još bili u socijalizmu i ne bi znali šta je diktatura.

Da nema nas Cigana, za Rome se nikada ne bi čulo.

Dijalog može da počne. Brvno je postavljeno.

Dostignuća naše demokratije primenjuju se u svim zemljama diktature.

Imamo samo jedan izvor informacija. I on je zagađen.

Klub je za lekara angažovao ginekologa. Kako fudbaleri igraju, takav im i doktor.

Kod nas je cenzura veoma retka. Samo kad samocenzura zakaže.

Kod nas se pravo na bolji život prenosi sa generacije na generaciju.

Mi smo prirodni fenomen. Sunce nema uticaj na naš mrak.

Mladi pokazuju visok stepen patriotizma. Vole otadžbinu i rado je se sećaju.

Moja generacija se ne snalazi na asfaltu. Mi smo deca kaldrme.

Narodi Jugoslavije decenijama su gradili bratstvo i jedinstvo. Uspeli bi da ih nije sprečio bratoubilački rat.

Neko u svom životu odigra glavnu, a neko sporednu ulogu.

Nepouzdan je. Hoće da kaže istinu.

Od kada se pojavio internet, psihijatrija je rasterećena.

Od svih doktora najuspešniji su psihijatri. Njihovi pacijenti vladaju svetom.

Pravda je spora, ali dostižna. Uglavnom stigne one sa začelja.

Sabrana dela većine književnika biće objavljena u čitulji.

Srušena je gvozdена zavesa. Sačuvana je karnišna.

Tepih ima dvojaku ulogu. Da se jedno đubre sakrije, da drugo može da prošeta.

Vidimo se u čitulji. Ne zamerite ako kasnim.

Živko Prodanović

ZLATNI ZVONIK

(Zagreb, 2021)

A onda su nas pogodili politički promašaji...

Biografija ukratko – uzeo bi on i više, ali više su uzeli oni viši.

Boravak u zatvoru nije mu prošao uzalud. Sada ima odlične političke veze.

Čovjek je čovjeku bumerang.

I političari imaju zaštitnika. Svetog Potemkina.

Kada se napije tetura kao država.

Kada se spoje iskustvo i godine dobije se staro gundalo.

Ljudska bića dijele se na dvije kategorije – u jednoj su ljudi, a u drugoj bića.

Mi pazimo koga kupujemo. Na kraju krajeva mi smo jedna ozbiljna politička stranka.

Najavljuju nam bolju budućnost. Neka samo dođe, preživjeli smo mi i gore stvari.

Najvjerniji pratilac čovjeka su njegovi dugovi. Neće ga napustiti niti kada mu je najteže.

Naša vremena – tko ukrade jedan bicikl taj je lopov. Tko ukrade tvornicu bicikla taj je uspješni poduzetnik.

Ne mogu svi isto – neki suci obogatili su sudsku praksu, neki su se obogatili sudskom praksom.

Ne može svatko biti budala od državnog značaja.

Nisu kurve krive što im posao dobro ide.

Nisu svi političari pokvareni. Ali to se može lako ispraviti.

Odgojila ga je najbolje što je znala. Eto, takve su naše ulice.

On ima zlatne ruke – sve što ukrade pretvori u zlato.

On je nositelj brojnih odlikovanja. Sa sajma antikviteta.

Osveta bijesnog muža – prestao je uzimati viagru.

Paradoks cvijeća – prekrasno cvate i na grobovima najvećih hulja.

Pred njim je velika politička karijera. Čak je i njegov psihijatar siguran u to.

Riječi lete, zapisničar ostaje.

Sami smo si krivi – noćas nismo pazili pa nam je Djed Mraz ukrao čizme.

Suđenje je dugo trajalo. A onda je sudac sve priznao.

Sve više se pitam kada će se poštenim ljudima priznati njihova manjinska prava.

Silvija Šesto

OD FEJSA DO NEBESA

(„Semafor“, Zagreb, 2021)

Ak pucate po šavovima nemojte po ljudima.

Bolje bit ulavljen nego umišljen.

Budimo zajebno u ovome.

Crno nam se piše. Utješno je kaj je većina nepismena.

Dijete u pubertetu, žena u menopauzi, muž u slomu živaca.

Divno je kad možeš istovremeno lupat poreze i gluposti.

Dok čovjek ne bu počel na sebi, uvijek bu netko delal na njemu.

Dok jedni navijaju, drugi prodaju karte.

Dosta je omalolažavanja.

Idite u miru, jedite rupe u siru.

Isplati se potpuno ne stati.

Još tekma nije ni počela a već mi je proradil čir na jedanaestercu.

Kad izgubiš ključeve nemreš doma, kad izgubiš živce, doma si.

Kad mi je teško ja nazovem službu za korisnike i slušam
ono: kako vam možemo pomoći.

Kad sam u autu želim biti in.

Migrena, crni povez, treći dan.

Na telki se s početkom ljeta opraštaju s emisijama. Ostaje
samo emisija CO2.

Nebu loza, zemlji rakija.

Nekom gordijski, nekom sanitarni.

Nikak na zelenu granu dok ovi ne siđu.

Od tolike kuruze na teveju počela sam ispucavati kokice.

Okupit ćemo se mi vani kad za to dođe vrijeme. Oko vatre.
Ispred pećine.

Pametni političari znaju čemu služi zatvor.

Pun mi je kufer tih centara, hajd'mo jednom otvoriti i peri-
feriju.

Radim za režije. Bit će dobar film.

Sve manje obraza, sve više obrazaca.

Sve više vjerujem da je zemlja ravna ploča. Mnogi su na rubu.

U Hrvatskoj se može pošteno živjeti jedino od krađe.

U principu gavrilo.

Uho, grlo, nostalgija.

Бранко Вуковић

СИЗИФОВЕ ФУСНОТЕ : АФОРИЗМИ

(„Алма“, Београд, 2021)

Бог и Ева. Батина је из раја изашла.

Да је Филип Вишњић био глув
умјесто што је био слијеп, остао би
нијем.

Да нам живи, живи рад! Другови,
реанимација није успјела.

Демократија је цивилизацијски ис-
корак у празно.

Дјеца политичара не одлазе у рат јер су лијепо васпита-
на. Не иду тамо гдје нису позвана.

Дјецо, немојте бјежати из школе! Можете срести своје
родитеље који бјеже са посла.

Добар афоризам тако погађа у суштину да се ријечима
не може описати.

Добри смо домаћини. Паразити се на нама најдуже за-
државају.

Добро јутро. Рекао бих и „добар дан“, али два добра не
иду заједно.

Живот чине мале ствари. Мало морген и мало сјутра.

За мене нема зиме. Покрио сам се ушима.

Историја има тенденцију да се понавља. Први пут као наша, а други пут као туђа.

Кад образ отежа, подижемо га климањем главе.

Када сам ја био за опозицију, нико није био. Сви смо били за власт.

Колумбо је заправо тражио демократију, јер ко год тражи демократију, увијек открије Америку.

Људска права су срж за демократију, а кост за дикатуру.

Метак испаљен увис води промашен живот.

На концу конца је рука руци.

Најтеже је бити пророк у свом селу. Нема ко да те слуша.

Није лако бити Србин. Једва саставља крајност с крајношћу.

Његове књиге имају срећан завршетак. Не могу се наћи у слободној продаји.

Реалност нас увијек демантује. Лако је да се на нама прави паметна.

У рукама Мандушића Вука, ћуд је женска смијешна работа.

Момчило Копривица

БИЛО НАМ ЈЕ ДОБРО НЕ ПОНОВИЛО СЕ

(„Младост“, Бијељина, 2021²)

Ако се осјећаш као код своје куће мораш се истуширати.

Бог ми је свједок, нека га узму за заштићеног свједока.

Брак је најбржи начин да се помирите са судбином.

Глад је изљечива болест, само ако се открије на вријеме.

Да би волио своју жену мораш је гледати туђим очима.

Да би сте стигли до Сокоца морате скренути.

Да папир трпи све најбоље говори тоалет папир.

Заклетог песимисту ни лични успјех не може поколебати.

Заљубио сам се на први поглед, можда и не би да сам
дуже гледао.

Зашто се дјеца тешко споразумијевају са очевима, зато
што говоре матерњим језиком.

Издаје ме меморија, не знам када сам последњи пут во-
дио љубав.

Ја сам сада у моди јер се носи оно из шездесетих.

Једино лупа сама себе не велича.

Једино што дијелимо је њено мишљење.

Кад је густо људи се проријече.

Када је постала славна због ногу, слава јој се стално ширила.

Како да будем ведар када се свако јутро облачим.

На вјенчању су се заклели да их нико неће раставити, на крају им нико није ни требао.

Не могу да имам жену и швалерку, кажу да сам у сукобу интереса.

Оженио сам се првом, није ми било друге.

Оптимиста каже „даће Бог“ а песимиста „ако Бог да“.

Пијетао пјева први, када се пробуде кокошке не смије ни да писне.

Почео сам да сумњам у омекшивач од када га жена ставља у доњи веш.

Пукла им је тиква сада грицкају сјеменке.

Све илузије о Америци пале су у воду и прије океана.

Све је компликованије живјети једноставније.

Стари човјек се лако буди али му се тешко диже.

Тек када је загазио схватио је да брачне воде нису слатководне.

Живко Кулић

ВЛАСТ ЦАРУЈЕ, НАРОД КЛАДЕ ВАЉА

(„Алма“, Београд, 2021)

Афоризам је море глупости, упакованих у капи мудрости.

Вредне руке пљују у своје дланове, а скрштене у туђе резултате.

Демократија је владавина народа, упрегнутог у јарам!

Друштвена својина је одсвирала своје! Чим је пала на колена, добила је ноге!

Жута кућа може мирно да спава. Бела кућа ће јој увек дувати у леђа.

Законе доноси проста већина, а диктира богата мањина!

Змија се пресвлачи једном годишње, а жена трипут на дан.

И раширене ноге имају Ахилову пету.

И камен у бубрегу живи к'о бубрег у лоју.

Југославија одавно није жива, а и даље је за све крива!

Кад талог исплива на површину, најбоље пливаче одмах пушта низ воду.

Колико рупа у закону, толико криминала у заклону!

Ко неће Русију за мајку, хоће Америку за маћеху!

Косово је света српска земља, а од 1999. године и уранијумска зона сумрака!

Љубавница се чека с раширеним рукама, а љубавник с раширеним ногама.

Малигни утицај Русије на Балкану је недопустив. Резервисан је само за НАТО.

Међународно право је постало мајчи кашаљ! Закон џунгле га је окачио мачку о реп!

Мито и корупција не брину за резултате избора. У свакој партији имају своје људе.

Многи с разлогом пакују кофере. Глава им је у торби!

Натоисти оком, терористи скоком!

НАТО се превише улењио. Од 1999. године ниједном нас није бомбардовао.

Нобелова награда за мир се тешко зарађује. Многи злочинци још увек је нису добили.

Свака власт је добра. Док не постане претходна.

У памет се, браћо Црногорци! Његошу се не држе лекције.

Пеко Лаличић

ЗАВОЂЕЊЕ ДЕМОКРАТИЈЕ

(„Свен“, Ниш, 2021)

Пеко Лаличић

ЗАВОЂЕЊЕ ДЕМОКРАТИЈЕ

Ми смо разуман народ. Сви се у све разумемо.

Да није инспиративних политичара, преполовио би се број сатиричара.

У мојој политичкој странци сам први човек. Других и нема.

Високо су отишли сви који су ниско пали.

Демократија је цивилизацијско остварење и скоро свуда се заводи.

Јефтине људи нас скупо коштају!

Данас је свој на своме само онај ко није свој.

Нисмо ми шака јада иако нас је шака јада ојадила.

Нама је сваки дан црни петак, а сваки петак најављује још црње дане.

Само слабићи хватају на снагу.

Демократија је вишеумље у којем неретко доминирају и малоумни.

Лептирићи у стомаку српски су бренд.

Нико се није опепелио посипањем пепелом.

Сизифе, не тражи камен. Ево га ми уграђујемо у темеље нове фабрике.

Ко не може све да свари никад се и не омрси.

Не треба се чудити: У европском је духу немати духа.

Бирач је наша Ахилова пета.

Државу најлакше воде они који је одмах пунте низ воду.

Код нас више нема радничке класе. Сада су то запослени на по три месеца.

Уврнуте је тешко пришрафљивати.

Не узбуђујте се. Све је у реду док се врх не унереди!

Не дај боже да се Срби сложе. Сви би у Београд!

Хлеб који већина нас једе је од брашна из воденица које више не мељу.

Оно чега нигде нема, код нас постоји.

Помирили смо супротности. Све су на нашој страни.

Штрајкачи су неуморни. Раде и кад не раде.

Жене воле ово или оно, а већина њих жуди за добросторјећим.

Жељко Марковић

ЖИВОТ НА ОВИМ ПРОСТОРИМА

(„Озон Медиа“ – „Чачанске новине“, Чачак, 2021)

Власт се налази у рукама једног човека. Ни он главом не мисли.

Вођа је постао оно што нам треба. Држава!

Држе власт. Пуне су им руке.

Живе у расејању. Нису могли да пусте корене у својој земљи.

За вођу је посао песма. Одлуке доноси напамет.

Знамо чије је ово масло. Оних који скидају кајмак.

Из круга власти иду околу и обећавају.

Једног дана доћи ће на тапет и онај чија слика виси на зиду.

Ко се у политику удене у све може да се угради.

Немају благе везе о послу. Везу су имали кад су се запошљавали.

Писма нико не шаље, а коверте сви примају.

Побили су небески народ. Кажњени су као да су пуцали у ваздух.

Пола посла је купљена диплома. Друга половина је партијска књижица.

Посао је одличан ако ћу ја у њему бити добар.

Постоје часни и поштени људи. Али нема такве власти која би се на њих ослонила.

Примамо ударце, али шибамо даље!

Пссст! У току је тиха окупација.

Пуне су државне јасле. У њима је Алајбегова слама.

Са чим ћемо пред Милоша? Са Карађорђевоm шницлом!

Све стручњак до стручњака, а никако државу да направимо и децу која ће да живе у њој.

Сви смо на броју – јављају испод једне шљиве.

Седе у првом реду. У првом реду о њима и пишем.

Траже ми клинци новац. А ја радим за ексере!

Углед је пољуљан онима који дрмају.

Ударили смо главом у зид. Баш добро – да видимо колико су нам ставови чврсти.

Узели су нам меру и са нама тргују ђутуре.

Усвоје закон. Онда са њим раде шта хоће.

Усуд самопорицања. Ко нас је клео није дангубио.

Динко Османчевић

ЗЛАТНЕ РЕЗЕРВЕ

(„Алма“, Београд, 2021)

Ако је шупа женског рода, како би гласила у мушком?

Гдје год нађеш згодно мјесто, ту зграду посади.

За Европу кажу да је стара дама, мада више личи на остарјелу проститутку.

За храну не брините, кад ударе Амер и Рус један на другог, ницаће печурке, као послје кише.

Имамо златне мозгове, чим нам их толико испирају.

Кад стекнемо имунитет крда, бићемо мирни до клања.

Кад су угасили оних шест бакљи, завладао је мрак!

Мислио је да му је син добар ђак, али мали је крио кечеве у рукавима.

Мислио сам да имам златни кључић за њену бравицу, али нисам очекивао капијски локот!

Млади су наше златне резерве, депоновати смо их у
иностранство!

На изборима ћу гласати за Алибабу, он са собом води
само четрдесет разбојника.

Најзад смо и ми постали Запад. Кажу да смо Западни
Балкан!

Наша привреда је на позитивној нули. По Фаренхајту!

Није важно колики је јарбол ако нам је застава на пола
копља.

Пензионери пријете штрајком глађу, већ се дуго спре-
мају.

Поштујте своје претке, мајмуни једни!

Првог априла причамо афоризме и вицеове о политича-
рима, а они нам се смију цијеле године.

Рекох јој да желим бити њен, одговорила ми је да нисам
свој.

Сава Савановић био је први вампир у Србији. Касније
су и многи други пили крв народу.

Скинуо сам своју тренерку, и одио је у кревет.

Слава палом јунаку, рече ми партнерка након бурне ноћи.

У јавној кући плаћате за секс. Они из Бијеле куће секса-
ју вас, али ви опет плаћате!

Ђорђе Оташевић

ИЗАБРАНИ АФОРИЗМИ

(„Алма“, Београд, 2021)

Председников говор сви су пажљиво слушали. Барон Минхаузен је чак хватео и белешке.

Народ је побеснео од изобиља. Само прочепркају по површини, а више од пола контејнера се баци.

Гласаћу за десницу. Са њом имам искуства још од пубертета.

Оболели су ми живци. Доктор верује да је то на нервној бази.

Нити су они луди нити смо ми збуњени. А све функционише.

Код нас не постоји полицијски час. Одмах смо прешли на деценију.

Време излагања у Парламенту је ограничено. Да би било у складу са посланицима.

Свиђа ми се ова власт. А нису ми стране ни друге перверзије.

Јесте да носим гаће на штапу, али фирмиране.

Свиђама више не стављају брњицу. Сада им раде пирсинг.

Њих двоје су колеге по перу. Он је писац, она гуска.

Србија ми је мајка. Запад ми није отац, али обавља све брачне дужности.

Радник у фабрици паштета упао је у машину за мљење меса. А био је добар човек, на леба да га мажеш.

Афоризме о политици пишем у клозету. Инспирација само излази.

Избори су показали да памет може одмах да крене. С њом смо се већ поздравили.

Добио сам уверење о патриотизму. Треба ми за исељеничку визу.

Мораћу сину да смањим џепарац. И мени су родитељи смањили.

Џаба сам купио диплому. Код нас се знање мало цени.

Логично је што проститутке зарађују мање од политичара. Мање се и курвају.

Ко то каже, ко то лаже Србија је мала?! Пробај да је пропутујеш возом.

Милан Пантић

СИТНО САМЉЕВЕНО

(Библиотека „17. септембар“ – СПКД „Просвјета“,
Мали Зворник – Зворник, 2021)

Ако желите да се обогатите, немојте истраживати ко
краде, играјте лото!

Бирао сам друштво најбољих, сад сам међу њима најгори!

Гради се у висину, али су темељи – у подземљу.

Епидемиолошке мјере су затвориле кафане, сад су туче
у кругу породице.

За јачање имуног система добро дође и – забрањено воће!

И саобраћајци су возачи који повремено чине прекрша-
је – мање као возачи.

Информацију о враћању редовног војног рока прихва-
тио сам МИРНО!

Кад кола крену низбрдо, треба кочити и узбрдо!

Кад професори уђу у власт, студенти им држе лекције
на улици.

Кад се расправљам са женом, увијек на крају ја изађем.

Ко клекне на старту, брже стигне до циља!

Које јаје је тврђе? Па, то зна свако пиле!

Колона испред шалтера тражи да се заведе ред са друге стране.

Млади тешко рјешавају стамбено питање, могу само да изнајме стан на дан.

Народ жели промјене, зато посланици мијењају партије.

Не мораш рећи шта си мислио, па нисмо се посвађали!

Нећу да радим од куће, недостаје ми моја фотеља!

Нису лопови на привременом раду, они су се овдје примили за стално.

Подмићивање је кажњиво, кажњени су сви који то не чине.

Предсједник је поручио: Чувајте се, и ја вас чувам!

Прелиставајући уџбеник, схватио сам да незнање мог дјетета има савезника.

Проводим пуно времена на паметном телефону. Супротности се привлаче.

Села нам се празне, а градови исељавају.

Тешки су као црна земља, не може их смијенити ни ротација, ни револуција.

У борби против хајдучије, кључни свјedoци су јатаци.

У јавним кућама се спава на послу!

Горан Радосављевић

ПАМЕТНОМ ДОСТА

(„Алма“, Београд, 2021)

У почетку беше Лец.

Пишите дуже афоризме! Краће брже украду.

Ако су речи ваздух, онда и промаја убија.

Ала је леп овај свет, онде поток, овде цвет... Брате, ал' се песник урадио.

Музе ћуте, а они ћуте и музу.

Рођен сам у Србији. Нећу ваљда ту и да васкрснем?

Остварићемо идеју Велике Србије захваљујући натали-тету. И ова мала ће нам ускоро постати довољно велика.

Ништа од сукоба генерација. Млади су нам побегли у иностранство.

Некада су јаничари одводили нашу децу. Сад одлазе сама.

Тачно је да је јутро паметније од вечери, али ми смо народ који се касно буди.

Код нас је све наопачке. И уместо грана, балвани су нам на врху.

Политичари су лоши афористичари јер и са много речи не кажу ништа.

Решио сам да активирам закржљали део мозга. Политички ћу се ангажовати.

Остварили смо видан напредак. Политичари су нам све дебљи.

Радујте се ако вам је Пинокио вођа! Ионако живите у свету бајки и не видите даље од носа.

Због великог броја заосталих предмета судићемо по кратком поступку.

Нисам паметан зато што се дружим са паметним људима, већ што избегавам будале.

Живот је такав, чупав и длакав. Добро је што нас није мазио.

Човек је мера свих ствари, а има и оних који су превршили сваку меру!

Појешћу и овог самоубицу на мосту, рече људождер. Штета да се баци.

Од како смо у браку, жена ми све попушта. Много сам се угојио.

Слободан Симић

РЕЧЕНИЦА КОЈА ГОВОРИ : ИЗАБРАНИ ЈЕДНОРЕЧЕНИЧНИ АФОРИЗМИ

(„Алма“, Београд, 2021)

Ако имаш све, немаш ништа против.

Био сам у националном ресторану - наручио убиство и попио батине.

Где се мишљења преко ноћи мењају, ту зоре не треба чекати.

Гледам ТВ Дневник, а почео сам и да се дрогирам.

Децу нам доносе роде, а односе међународни авиони.

Драги гледаоци, имате ли ви очи?!

Заједнички казан, то је пакао.

Имамо много странака, али, срећом, све су у истој партији.

Истине о ветру не пишу се по песку.

Кад је народ неписмен, писац је национални издајник.

Кад криминалци доносе законе, то је савршен злочин.

Кад су се венчавали јад и беда, Србија је ухватила бидер-
мајер.

Кад трутови овладају кошницом, увозе мед.

Ко је могао и да претпостави да ће бити онако како је
морало да буде.

Ко једном клекне, свеједно му је коме се богу моли.

На изборима у лудници увек побеђује Наполеон.

Нама је свануо мрак.

Направио је будалу од себе, чиме је покренуо серијску
производњу.

Наша историја је толико славна, да уопште не сме да
сме појављује у јавности.

Наши су свачији.

Неко ће морати да плати што нико нема пара!

Нема краја нашем почињању.

Није важна боја заставе, ако је на пола копља.

Почећемо моралну обнову чим се договоримо око про-
визије.

Празне главе наступају пуном паром.

Пролили су крв, одлили мозгове и опрали руке.

Теоретски смо добро потковани, а практично смо осе-
длани.

Мирослав Средановић

ИЗАБРАНИ АФОРИЗМИ

(„Алма“, Београд, 2021)

Афоризам је двосмислен. Није за једноумнике.

Балканске државе су разграничиле море. Ајкуле су им остале заједничке.

Власт није ограничена. Свака власт је тоталитарна.

Гладни су маштовити. У празном тањиру виде и оно чега нема.

Грађани прате годишње мене. Тешко запажају промену диктатуре и демократије.

Земља нам убрзано напредује. Из века у век.

И у диктатури постоји слобода говора. Једном, заувек!

Књаз Милош није дозволио да га описмене. Више је волео да народу диктира.

Код нас Први април није изузетак. Лаже се као и свакога дана.

Лако је цитирати Његоша. Тешко се присетити неке мисли садашњих владара.

Мусолинијеви фашисти су носили црне кошуље. За италијанском модом се и сада у свету лудује.

Народ је увек на власти. У то нас уверавају властодршци.

Постаће богато друштво. Сиротиња ће им изумрети.

Сатиричари су чудотворци. Нашу неописиву стварност исказују кратком причом.

Свет даје сиромашнима вербалне донације. Одваја од својих уста.

Сиромах се најзад усправио. На просјачки штап.

Сиромашни грађани не познају своје великане. Ликови им се налазе на крупним новчаницама.

Сиромашни се у трговинама понашају као у музеју. Гледају, а ништа не дирају.

Срби добро говоре стране језике. Једино не разумеју језик силе.

Србија је колевка демократије. Демократија јој је стално у повоју.

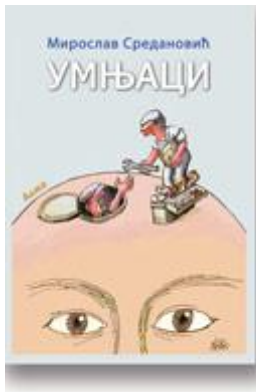
Србија нема море. У Србији народ таласа.

У диктатури је као у храму. Само се шапуће.

Мирослав Средановић

УМЊАЦИ

(„Алма“, Београд, 2021)

Народу великодушно намештају
изборе. И увек га западне власт ка-
кву не заслужује.

Некада су постојале пљачке века.
Сада су то свакодневни догађаји.

Имамо хумано друштво. Једино га
кваре међуљудски односи.

Више нема споменика крајпуташа.
Села се налазе у беспућу.

Нису се сви криминалци вратили у земљу. Неки нас и
даље представљају у свету.

Сада се уводи Нови светски поредак. Демократија је јед-
но застарело друштвено уређење.

На Балкану су свргнуте крунисане главе. Једино су оста-
ле дворске интриге.

Силиконке имају природну лепоту. Само им је интели-
генција вештачка.

Афоризам је лек без рецепта. Узима се на своју руку.

Вук Караџић је подучавао неписмени народ. Да пише као што говори.

Народ се није заразио у протестима. Протести су били стерилни.

Писац поклања књиге. Неће писац да јефтино продаје своју оскудну памет.

Богати се сахрањују о државном трошку. О државном трошку су и живели.

Држава штити личне податке грађана. Грађани су јој и даље анонимуси.

Народ не трпи безвлашће. Народ је научио на демократски централизам.

Државник је изабран демократски. Народ му је био поражени противкандидат.

Може се преживети и у балканским условима. Томе је сведок наша сиротиња.

Сиромашни писац је добио књижевну награду. И одмах је спискао на киоску брзе хране.

Неки посланици стално ћуте. Срамота их је да користе нашу слободу изражавања.

Државник се држи на одстојању. За народ је он непозната величина.

Србија је имала видовите људе. Слепе гусларе.

Милан Тодоров

ИЗАБРАНИ АФОРИЗМИ

(„Алма“, Београд, 2021)

Афоризам је роман који се чита у једном даху.

Ништа не брините. Били смо ми и у тежим ситуацијама па нисмо знали излаз.

Наш народ је мали. Не мора он све да зна.

Ожалошћена породица је основна ћелија нашег друштва.

Кап је прелила чашу... И тече, тече, тече...

Убица и жртва се раније нису познавали, али је потреба за људским контактом учинила своје.

Учествовао сам у многим ратовима. Као пацифисти тешко ми је да кажем који ми је најдражи.

Сваки дан организујемо неку приредбу за пострадале. Само, мртве је прилично тешко разгалити.

Анализа мокраће оних који пишају уз ветар показате да је то нездрава појава.

У кући обешеног не прича се о конопцу, него о томе шта су нам донеле демократске промене.

Председник је посетио сушом пострадао подручје. Народ као да је сунце поново огрејало.

Два и два су пет. То је више него тачно.

Студирао је књижевност а затим се запослио у полицији. Хтео је да боље упозна савремене писце.

Пре него што је потонуо дављеник је више пута излазио на бис.

Тај спринтер је бржи од зеца, ако је веровати његовој жени.

Као мали министар није крао. У то време ништа није указивало да ће бити министар.

Годинама купујем конзерве за пса а да он јадник то и не зна.

Док смо били под Турцима, ПДВ је био десет процена-та мањи него данас.

Особе које тврде да нас води слепац, добијају особу за пратњу.

Тесла је наш највећи научник. Кад би неки универзитет носио његово име, не бих жалио пара за диплому.

А овај дијамантски прстен, господине судијо, то вам је за руку правде.

Милорад Ћосић Ћоса

ИСИЈАВАЊЕ УМА

(„Алма“, Београд, 2021)

Политичке партије су увек у праву и зато једна другој не верују.

Ако само седите и гледате шта вам раде, онда уживајте у том благостању.

Бежим од стварности, али губим темпо.

Власт контролише медије да се не заразе демократијом.

Гласали сте за прелазно решење. Зато сте и пређени.

Друштво нам је болесно, али нација је здрава.

Иако се број говеда у Србији смањио, и даље је велика навала на државне јасле.

Избори су прошли а све друго је остало.

Имамо мањину која се издаје за величину.

Касно сте се сетили да је требало раније да се сетите.

Код нас је све приватизовано – па и власт.

Политичка воља је владајућа самовоља.

Ми уништавамо наше образовање па нека ЕУ види шта ће без кадрова.

Нама је прошло и будуће време.

Наша будућност је мрачна и зато користимо остатке светле прошлости.

Нормални грађани у ненормалној држави губе статус нормалних.

Његово виђење стварности је искривљено – гледа из контејнера.

Он је сноб а и имовина му је без порекла.

Пензионери имају доста година и то је све што имају.

Последња одбрана пензионера од заборавља родбине су њихове пензије.

Слобода говора је гарантована, али свака гаранција има рок трајања.

Таблоиди су као пси луталице – уједају а не одговарају.

Тај политичар је огрезао у корупцији, али ипак трпи и ћути.

У политици ко падне у морални бездан, врло брзо избије на површину.

Ударац је био низак, али је високо оцењен.

III

О КЊИГАМ АФОРИЗМОВ
О КЊИГАМА АФОРИЗАМА
О КЊИГАМА АФОРИЗАМА
ЗА КНИГИ С АФОРИЗМИ
ЗА КНИГИ СО АФОРИЗМИ

**Bosna i Hercegovina / Босна и Херцеговина /
Bosna in Hercegovina**

**Црна Гора / Crna Gora / Черна Гора / Črna
Gora**

Hrvatska / Хрватска / Хърватия / Hrváška

Србија / Srbija / Сърбия

Ivo Mijo Andrić

DEMASKIRANE MISLI O KORONI

(*Zbornik Stožer i maske*. Zagreb: Udruga hrvatskih aforista i humorista, 2021)

Lijepa vremena dolaze i prolaze. Ciklično se ponavljaju i traju koliko se i kako kome zalome.

Loša vremena donosi priroda sa svim nevoljama koje ih prate i ostavljaju.

Zla vremena proizvode ljudi u tvornicama oružja, laboratorijama i suludim mozgovima kreatora nasilja i moći.

Tako se u kratkim crtama može opisati minulo dvadeseto i prva petina dvadeset prvoga stoljeća. Sve što je prirodu i ljudski rod moglo zadesiti, dogodilo se u tih stotinjak i nešto godina. Pomori, potresi, poplave, razorne oluje i užasni ratovi kosili su i pokosili dobar dio stanovništva na planeti Zemlja. A tek je prošao jedan životni vijek stogodišnjaka unutar koga su rođeni njegova djeca, unuci i praunuci. Tri generacije, od kojih jedna na odlasku, a ostale u nesigurnom opstanku.

Pod kraj prvoga svjetskog rata ljudski rod zadesila je jeziva epidemija tzv. „španjolske gripe“ koju je, po nekim izvorima, u zaraćenu Europu preko bare donio američki vojni kuhar. Ona je u grob poslala više desetaka miliona svjetskog stanovništva, ostavljajući pustoš kakvu su ostavljale kuge u prethodna dva stoljeća.

Stotinu godina kasnije svijetu se dogodila pandemija korona virusa koja je proglašena još dok je imala jedva epidemijske

okvire. Netko je očito znao što nas sve čeka u godinama koje slijede pa je, poput pisca Orwela i režisera Orsona Wellesa, majstorski inscenirao i izrežirao vrijeme od kraja 2019. pa nadalje, dajući nam do znanja koliko smo mali i nemoćni pred silama zla ma od koga dolazile. Od prirode, ljudi ili nečega trećeg, svejedno.

No, kako naš narod kaže, rodilo se – valja ga ljuljati. Tako smo, gotovo preko noći, morali kao kauboiji na prašnjavom tlu ili pljačkaši banaka, u po bijela dana staviti maske na lice i prihvatiti izolaciju kao dar kriznih stožera iliti štabova. Sve to s ciljem da zaustavimo prodor nevidljivog virusnog neprijatelja u nosnice i pluća i da izbjegnemo već unaprijed osmišljenu i imenovanu bolest „kovid 19“. Čudne li koincidencije i kovidizacije u vremenu kad nas je napuštala američka i svjetska ekonomska kriza i kad se bližio kraj užasnih ratova na afričkom i azijskom tlu. Ispitivanje uzroka tim ratovima prepuštam ljudima od struke, a ja se vraćam temi s kojom sam započeo ovu, za početak sumornu, a za sredinu i kraj humornu besjedu.

Kako su ljudi živa bića koja se nikada ne predaju zlu i njegovim tvorcima, i u ova koronarna vremena duh nije klonuo pred najezdom virusa, već je nastavio sokoliti tijelo u izolaciji, vraćajući mu moralnu snagu koja je prijeko potrebna u svim vrstama ratova i pomora. Dok su državni i lokalni stožeri donosili maskirne i izolacijske odluke, stvarni i kvazi medicinski stručnjaci smišljali recepte, Bill Gates i njegova raja ulagali milijarde dolara u cjepiva i plodna poljoprivredna zemljišta, farmaceuti mućkali tajnovite sastojke, a medicinari zabijali igle i šprice u junačke narodne desnice, humoristi su bilježili vlastita zapažanja o svesmu i svačemu i sve to stavljali na papir i u svemoćne kompjutere. Da se taloži i sačuva za vremena koja će doći kada korona sa svojim polu-bratom kovidom ode sa zemnih prostora. Ili, kada se prašina koju je podigla slegne i na njeno mjesto dođe neka druga

prirodna ili ljudska pošast. Recimo, otapanje ledenjaka, dizanje razine mora, propadanje u ozonske rupe ili ratovi oružjima koja su 1945. korištena za razaranje dva velika japanska grada. Dogodilo se, ne ponovilo se, kažem da svi čuju i zapamte! Jer, zlo ne može izaći na dobro, niti se s njim uspoređivati, ni kad se samo sluti.

Humoristi svih zemalja svijeta u ovo pandemijsko doba, i bez Marks-Engelsovog poziva, ujedinili su se kao proleter i sredinom 19. stoljeća i krenuli u borbu protiv klasnog koronarnog i inog neprijatelja. U toj borbi izrodili su se milijuni aforizama, epigrama, gnoma, sentenci i drugih duhovitih i satiričnih misli, koji su ispunili stotine i tisuće knjiga objavljenih u dvije posljednje godine. Među njima je i zbornik Udruge hrvatskih aforista i humorista pod naslovom „Stožer i maske“.

Zbornici su odvajkada bili štiva u koja se ugrađuju literarna i druga umjetnička postignuća više autora, s ciljem da se ista stave na uvid čitateljstvu i drugim zainteresiranim poklonicima kulturno-umjetničkog stvaralaštva. Tako je i hrvatska udruga proizvođača aforističkog i humorističko – satiričnog spisateljskog sadržaja, ponudila široj javnosti svoj treći zbornički uradak u drugoj godini bespoštedne borbe protiv nevidljivog, a medicini dobro poznatog neprijatelja, vele-neštovanog korona virusa.

U uvodnoj besjedi glavnog urednika Zlatka Garvanovića, uz naznake ciljeva objave zbornika, upućuje se dobronamjerna drugarska kritika petokolonašima u našim redovima koji se, uzgred budi rečeno, u stručnoj javnosti zovu antivakserima iliti teoretičarima zavjere. Pritom se, očito je, gubi iz vida kako se teorija zove teorijom sve dok ne započne njezina praktična primjena. No, o tome šire nekom drugom prilikom i na drugom mjestu.

Sam po sebi, naslov zbornika otkriva njegov prateći sadržaj. Stožer je u današnje vrijeme simbol organizirane borbe pro-

tiv biološkog agresora, a maske sredstvo zaštite i svakodnevnog skrivanja lica izvan zidova vlastitih domova. U svakom ratu stožer ratuje onako kako mu generali i čelnici kažu. Izravno i neizravno, strateški: uspješno ili manje uspješno. Kako kad i kako rezultati na bojištu ispadnu.

U aforističkoj i humorističko-satiričnoj strategiji 82 člana udruge koji su mobilizirani u zborniku, opredmećena su sva dostignuća relaksacije duha i podizanja poljuljanog morala naroda pred iznimno opasnim neprijateljem. Nije taj narodni neprijatelj samo nevidljivi virus i njegov poglavnik kovid -19. Tu su i moćni nositelji mita i korupcije, tajkunizacije privrede, pljačkaške privatizacije, idejni i stvarni kreatori odašiljanja mladih u svijet radi traženja posla i ljepše budućnosti, te svi oni koji su vlastite interese stavili ispred i iznad općedruštvenih i narodnih. S njima se, riječima naoružani, na duhovit i satiričan način razračunava mala, ali hrabra družina članova UHAH-a. Otvoreno, glavom u šaku i bez dlake na jeziku. Što bi se narodski reklo: muški i uz ne-sebičnu potporu ženskih članova udruge. Uključivo i onih iz susjedne države s kojom dijelimo 1000 kilometara zajedničke granice.

Ono što su Indijancima strijele i koplja, liječnicima tablete, sirupi i šprice, lopovima dugi prsti, a mnogim političarima šuplje priče i prazna obećanja, humoristima su aforizmi, mudre misli, duhovite riječi, karikature i drugi pisani i risani izričaji. To su oružja koja služe za golo preživljavanje i za borbu kojom se ostvaruju određene dobre ili loše nakane, ciljevi i interesi. Kod humorista se u ovom slučaju može govoriti samo o dobrim namjerama kojima je ponekad, nažalost, popločan i put za pakao. To se posebno događa onda kad ih na zub uzmu nedobronamjerni nositelji političke i ekonomske moći. Tada humoristi postanu žrtvama vlastitog izričajnog oružja, koje se pretvori u dobro nam poznati bumerang.

Zbornik Stožer i maske preživjet će i nadživjeti ovo pandemijsko vrijeme, i bit će važan knjiški dokument kad se budu radile aforističke i ine antologije duhovitih misli i izreka. U njemu će svako moći pronaći filozofijske, ironijske, satirične i druge opaske o dvadesetim godinama dvadeset prvoga stoljeća, koje je započelo vojno-političkom, nastavilo se ekonomskom i zdravstvenom krizom, a završit će se opet nekom novom ili već spomenutim krizama. I, dakako, novim potresima, poplavama i pomorima na raznim stranama ove lijepe Zemlje.

Hrvatski aforisti i humoristi svoj doprinos rasvjetljavanju aktualnog društvenog i bjelosvjetskog stanja na zbornom knjižnom mjestu nazvanom „Stožer i maske“, bez maske na licu i straha u duši i očima, ispisuju dugoročne mudre duhovite poruke koje su sažete u jednoj ili najviše dvije rečenice. Da bi čitačima predočili neke od tih poruka, iz zbornika smo prepisali neke koje su nam se učinile prikladne za ovu prikazivačku priliku. Uz aforističke poruke nalaze se i imena njihovih autora da se zna tko je šta mislio i zapisivao u ranim dvadesetima godinama tekućeg stoljeća.

Prepisivanje započinem od najmlađeg autora Marka Babića rođenog 1996. koji nas upozorava: *Ne srljajte kao guske u lockdown!* Na njegov radićevski apel nadovezuje se zagrobnom prijetnjom Vinko Bajrović, koji po dalmatinski kaže: *Umre li moj pape od korone, tražit ću da ga ukopaju zajedno s likaron koji ga je ličija.* Vrli pisac za djecu i odrasle Josip Balaško prenosi nam terapijski savjet koji glasi: *Što tu nije jasno u vježbanju disanja? Udahmeš korona virus i – izdahneš.* Aforist Savo Ilić, koji je, bez korone, preminuo nekoliko dana nakon primanja druge doze cjepiva „moderna“ za života je poručio da... *Zbog pandemije i ljubav treba voditi na distanci.* Pisac – glazbenik Danko Ivšinović podsjeća nas kako... *Medicina napreduje. Bolujemo sve duže.* Prema zapažanju Dra-

žena Jergovića i u doba korone: *Grupiranje je zabranjeno, glupiranje dopušteno!* Svoj stav o radu stožera Damir Markulj prezentira riječima: *Propisujući mjere, stožer je prešao svaku mjeru.* Tomislav Mihanović daje zanimljivu dijagnozu društva u kojoj konstatira: *Procijepljenost nam je mala, ali je zato rascijepljenost velika.* Za razliku od njega, Hrvoje Marko Peruzović tvrdi: *Sve su to petokoronaši.* Po mišljenju Veseljka Vidovića *Korona ima više stožera nego domovinski rat.* Koronarna aforistička zapažanja i kazivanja Mladen Vuković zaključuje poučnim aforizmom koji glasi: *S ovcima nika da nećemo steći imunitet krda.* Živi bili, pa se u to i sami uvjerali!

Osim aktualne koronomanije, aforisti su zaokupljeni i drugim temama i životnim dilemama, koje okupiraju radne ljude i građane iliti hrvatsko pučanstvo. Tako Svetislav Biljanović mudro zaključuje kako... *U politici treba više kulture, a u kulturi manje politike.* Marko Ivan Blažević, ocjenjujući političare kaže: *Izveli su nas na pravi put. Dovedi su nas do granice.* Po mišljenju Drage Bošnića... *Čovjek je najopasniji kad se povuče – u sebe.* A Tomislav Božinović, materijalni status umirovljenika opisuje riječima: *Svaki drugi umirovljenik u prosjeku je prosjak.* Prošlo i sadašnje vrijeme Alojz Buljan opisuje lako razumljivom rečenicom: *Otišla je crvena, a došla „crkvena“ vlast.* Svoj odnos prema svijetu i svemu ostalom Darko Ciglenečki pojašnjava u duhu s vremenom: *Jedini bunt na koji pristajem je bunt – novčanica.* Velemajstor aforistike Jandre Drmić, za gospodina-druga N.N. primjećuje: *Napravili su budalu od njega. Više se nije dalo učiniti.* U skladu s vlastitim godinama Ivan Dujmović obavještava bliže i dalje: *Položio sam kamen temeljac – na groblju.* Željko Funda se na to nadovezuje riječima kako: *Ateisti umiru s vjerom u prošlost.* A Zlatko Garvanović pridodaje: *Većina bogova su ateisti.* Malih, podrazumijeva se. Pokojni Vinko Hajnc još je za života primijetio kako je... *Život samo zalet prema smrti.* Pa vi se zalijećite! Abdurahman Halilović – Ahil misli kako je...

Rano o tome govoriti, a kasno šutjeti. Spisateljica Sakiba Harčević smatra da... *Nije mudrost živjeti, već preživjeti.* A dokle? E, to će se vidjeti kad za to dođe vrijeme. Do tada, po zapažanju Ljerke Poštek Jelača... *Netko brine o zdravlju, a netko o bolesti.* A netko i o imanju, Jer... *Najviše je junaka imovinskog rata,* kaže i potpisuje Elizabeth Suzana Kozina. Da je tomu tako potvrđuje i Zorica Kezinar Blagec, koja Hrvatsku opisuje riječima: *Hrvatska je mala zemlja velikih lopova.* Tko u to ne vjeruje, neka navrati u Remetinec ili bilo koji zatvor lijepe njihove. No, i pored svega toga, Dragutin Lončar poručuje: *Kupujte hrvatsko. Još malo pa nestalo.* A Drago Maršić zaključuje: *Šaka jada najskuplje nas košta.* Sličnog je mišljenja i Marinko Mijović, koji dopunjava misao Karla Marksa riječima: *Rad je stvorio čovjeka, a država neradnika.* Na tu se misao nadovezuje Grgo Mikulić, koji veli: *Čovjek će uraditi sve, samo da ne radi.* Sličnog je mišljenja i Boris Nazansky čija definicija: *Hrvatska – zemlja po vjeri čovjeka,* izražava stanje svijesti društva novokomponiranih vjernika. Društva u kome su, po mišljenju Mare Ožić Bebek: *Manje štete od tajfuna, nego od tajkuna.* Zato, po sudu Ladi-slava Radeka: *Za mnoge naše ljude sunce izlazi na Zapadu.* To je u neku ruku i normalno jer, po mišljenju Tomislava Supeka... *Naš gospodarski zaokret je vraćanje nazad.* Glavni razlog tome je, kako kaže Miroslav Vukmanić, u tome što: *Narod uvijek bira – Barabu.*

Uz sve naprijed spomenuto i ne spomenuto, na kraju ove zapisane besjede navodim aforizam Nede Zubana koji poručuje... *U novinske patke još vjeruju samo – guske.* Radićeve ili neke druge, svejedno. Ako ne mislite tako, onda i dalje pratite naše medije, jer tako će svaki čovjek pronaći svoju istinu. Neko ova-kvu, a neko onakvu, ovisno o tome u što vjeruje i kome sve ne vjeruje.

Do narednog, četvrtog zbornika koji je u pripremi, svima želim učinkovito čitanje „Stožera i maski“. I, uz to dakako, što

За книги с афоризми

skorije raspuštanja i skidanja istih s ljudskih lica i zarobljenih usta i nosnica. Na zdravlje vam bilo svima!

[Objavljeno u časopisu *Motrišta*, Mostar, br. 123/124
i elektronskom časopisu *Šipak*]

Ivo Mijo Andrić

KNJIGE SU MOSTOVI PRIJATELJSTVA

(*Hvatanje za slamku : Zbornik aforizama*. Novi Sad: Ždral, 2021)

Internacionalizacija aforistike kao značajnog dijela književnog stvaralaštva u posljednje vrijeme sve je prisutnija u zemljama slavenskog govornog područja. Primjetno je to u časopisima država srednje i istočne Evrope te u zbornicima i antologijama koje se na tom području objavljuju od početka dvadesetprvoga stoljeća.

Zahvaljujući nekolicini uglednih pisaca i antologičara, u zadnjih dvadesetak godina pojavilo se više antologija i izbora poezije u kojima su zastupljeni radovi poznatih aforističara iz prijateljskih slavenskih zemalja. Te knjige su obogatile literarnu i aforističku scenu i otvorile puteve za širenje saradnje u vremenu koje je pred nama. Za očekivati je da će se tom pokretu uzajamnog povezivanja i spisateljskog razumijevanja pridružiti i drugi stvaraoci sa područja srednje i istočne Evrope, ali i šire. Književnost nema granica i ona je temelj za uspostavu mostova saradnje i razvijanje prijateljstva na području kulture između naroda iz svih dijelova svijeta.

Pridružujući se tom pokretu i projektu internacionalizacije humora i aforistike, poznati novosadski književnik Aleksandar Pavić priredio je knjigu izabranih aforizama dvanaest aforističara iz Srbije i Slovačke, koju je nedavno objavila izdavačka kuća 'Ždral' iz Novog Sada. Priređivač i urednik Pavić, iz svake je ze-

mlje odabrao po šest renomiranih aforista koji su autori brojnih knjiga aforizama i dobitnici prestižnih književnih nagrada. Iz Srbije su tu zastupljeni: Jovan Kragujević, Neško M. Ilić, Zoran Doderović, Aleksandar Pavić, Vladimir Milenković i Igor Braca Damnjanović DIB, a iz Slovačke: Milan Kenda, Milan Kupecki, Jan Heinrich, Vlado Javorski, Ljudovit Majer i Jan Grešak.

Izabrani aforizmi dvanaestorice poznatih bilježnika kratke humorističko-satirične misli bave se najaktuelnijim temama današnjeg vremena. Slučajno, ili namjerno izostavljena je bjelosvjetska tema pandemije korona virusa koja se, zbog medijske razvikanosti gotovo pa ogadila čak i piscima humora i satire. U prvom redu, što su zbog korone i kovida 19, u velikoj mjeri zanezarene druge bolesti od kojih masovno obolijevaju i godišnje umiru desetci milijuna ljudi na planeti Zemlja. Kad prođe kampanja borbe protiv korona-virusne pošasti u desetak varijanti prirodne ili ljudske mutacije, zbrajat će se milijuni kolateralnih žrtava koje su napustile ovaj svijet zbog neadekvatne zdravstvene zaštite u ranim dvadesetim godinama ovoga stoljeća.

No, i bez koronarne tematike, knjiga aforizama srpsko-slovačkih afortističara donosi obilje zanimljivih dubokoumnih misli iz područja politike, ekonomije, socijale, zdravstva, međuljudskih i međunarodnih odnosa te svega drugoga što svakodnevno gledamo i doživljavamo u državi u kojoj živimo i van nje. Kratkim i jezgrovitim mislima obojenim ironijom, alegorijom i satirrom, pisci se obračunavaju sa devijantnim pojavama u društvu i njihovim raspojasanim nosiocima, koji upravljaju svime što ih okružuje onako kako odgovara njima i njihovim interesima. Narod, koji ih na izborima dovodi na vlast, tu je tek puki promatrač koji se ni za što ne pita, niti se njegova riječ čuje i poštuje.

Društvenu poziciju toga naroda Jovan Kragujević kratko i jasno opisuje aforizmom: *Mi smo nebeski narod. Svaki dan čekamo*

da nam nešto padne sa neba. Za to vrijeme, uvažena gospoda... Političari vode računa o higijeni. Posle svakog dogovora operu ruke. Baš onako kako savjetuju medicinari u pandemiji korona virusa. Redovno prati ruke, držati distancu, staviti masku na lice, zatvoriti se u kuće i stanove i čekati da zlo prođe zajedno s onima koji su ga donijeli. A kad će to biti, e, to ni baba Vanga, a ni Đekna ne bi znale reći da su kojim slučajem žive.

Na sličan način o položaju naroda razmišlja i Neško M. Ilić. Po njegovom zapažanju: *Narod ne vodi računa o liniji. Guta sve što mu serviraju. A i šta bi drugo sirotinja raja, kad je tako bilo u svakom vremenu. Harač i porez na isto izađu kada se plaćaju iz malih prihoda. Tu je vlast nebitna: strana, ili domaća. Pogotovo ova druga koju je lako prepoznati u aforizmu: *Toliko balvana, a mi se uvek hvatamo za slamku. U mirnoj rijeci balvani plutaju, u nemirnoj vodi i slamka potone.**

Kreator kratke duhovite, a duboke satirične misli Zoran Doderović, na sličan se način bavi unutarnjim društveno-ekonomskim i migracijskim temama. Tako naše uspjehe u sferi zapošljavanja pojašnjava aforizmom: *Zahvaljujući odlivu mozgova, nezaposlenost smo sveli na razumnu meru. Zato je, skoro pa moguće, da mi sve ove godine opstajemo po principu: *Nema veze što jer život kratak. Idemo dalje. Samo tako je moguće udarati brigu na veselje i nadati se nekim boljim danima, koji će za mnoge doći... malo sutra.**

Priredivač izbora aforizama Aleksandar Pavić, u svom spisateljskom poslanju bavi se, uz ostalo, i biračkim spiskovima koji se kroje pred svake izbore. S tim u vezi podsjeća nas da... *Sređuju se birački spiskovi. Ko živ – ko mrtav! Svejedno je, pošto se na tim spiskovima, po već ustaljenoj praksi, nalaze i živi i mrtvi. Čak i kad su u pitanju izborni rezultati, i tu ... *Cro sumnje nikad ne gla-**

duje. Za to nema razloga jer, kod nas je sumnjivo čak i ono što je oduvijek bilo nesumnjivo.

Vladimir Milenković bavi se sa aforističkog stajališta stanjem naše svijesti, pa zaključuje: *Prazne glave najbolja su ambalaža za čuvanje gluposti.* S njim će se lako složiti svaki skladištar mudrosti i otkriti da... *Nije pravda slepa, nego politika. Svi je vode.* S njim bi se, da je živ, sto posto složio i pokojni velemaistor satire Radoje Domanović.

Najmlađi među aforističkim velikanima zastupljenim u ovoj knjizi, Igor Braca Damnjanović DIB, s razlogom se bavi postmodernim evro-integracijama, koje se odvijaju po notama iz pjesme 'Trla baba lan da joj prođe dan'. U poludržavnu asocijaciju EU, kokuz državnice se guraju kao telad pred punim jaslama, očekujući da pokoja slamka padne i u njihova gladna usta. Tu gužvu u evropskoj štali Braca opisuje iz otadžbinske perspektive riječima: *Hoćemo u Evropu po svaku cenu. A to će skupo da nas košta.* Baš zato i baš radi toga... *Moramo sačuvati demokratiju. Za uspomenu.* Neka se zna da smo i mi imali tu tako željenu, a nikad ne ostvarenu demo(n)kratiju, o kojoj su jedni sanjali, a drugi je sprovodili. Na groblje, a i gdje bi drugo na ovome svijetu.

Slovačku ekipu u ovom susretu hvatanja za slamku predvode dva Milana. Reklo bi se po onoj narodnoj pjesmi: *Moj Milane jabuko sa grane...*

Milan Kenda kao veteran humora i aforistike proživio je sve ratove i okupacije u posljednjih osamdesetak godina i po njegovom viđenju: *Totalitarizam je bio okupacija tenkovima, demokratija je okupacija bankama.* Kome to nije jasno, neka pogleda stare filmove ili neka se 'selfi' slika s računom u banci ili rješenjem o kreditnom zaduženju. Mislim da će mu tada sve biti jasnije. A bit će svima jasno i da: *Postoji mesto koje ne možete izgubiti. Na groblju.*

Samo, molim vas, nemojte to provjeravati. Ima za to vremena. Skoro cijeli život.

Veliki meštar humorističko-satiričkog stvaralaštva Milan Kupecki kome, kao uredniku časopisa Satirikon, pripadaju ogromne zasluge za uspostavljenu dobru saradnju slovačkih i srpskih aforističara, bavi se temama od nacionalnog interesa i ugroženim životinjskim pravima. Na osnovu izvršenih analiza o kretanju novca u i izvan države, on je došao do epohalnog zaključka koji na svim jezicima svijeta glasi: *Sudeći po pranju novca, mi smo čista nacija*. Na temelju toga, odgovorno tvrdim da je jedini prljavi novac onaj koga nemam. Onaj koga sam, pak, na bilo šta potrošio, čist je kao suza. Ko misli drugačije, neka i dalje misli i neka mu je Bog na pomoći. Što se tiče životinjskih prava, koja su svuda ugrožena, po Milanovoj ocjeni: *Vuk je vuku čovek*. Tome se više nema što dodati niti oduzeti. Sve je jasno kao dan i u isto vrijeme, crno kao noć.

Aforist Jan Heinrich bavi se pitanjima odnosa poslanika i njihovih birača te unutar stranačkim odnosima u vlasti. Po njegovim zapažanjima: *Posle izbora poslanici postaju nezavisni. Od svojih birača!* Što se tiče koalicijskih odnosa... *Ako se otvori koalicioni sporazum, u vladi se očekuje promaja*. A u toj promaji vjetar će, garant, neke otpuhati iz koalicijske vlasti.

Vlado Javorski zaokupljen je interpersonalnim odnosima na radnom mjestu i u susjedstvu. U prvom slučaju upozorava nas: *Ako radite u kanalu, svaka kontrola dolazi odozgo*. U drugom je eksplicitniji pa kaže: *Kako da volim svog komšiju, ako ne ume da čuti*. Po principu dobrosusjedskih odnosa to isto, razumije se, vrijedi i za komšinice.

Slično razmišlja i svoje misli na sličan način zapisuje i Ljudovit Majer. U njegovom snoviđenju san i java su pojave različitog predznaka i značenja. *Što lepši snovi, to teže buđenje*. Slično je i

s ljudima, jer... *Najgori su oni za koje nađete vremena, a onda ga sa njima izgubite. Ili dobijete, u nevremenu.*

Jana Grešaka iz Žiline ne brinu toliko društvene teme koliko individualni ljudski problemi. Pogotovo oni koji se odnose na ljudski um i naum. Po njemu: *Ispiranje mozga je postalo deo psihohigijene.* U tom kontekstu: *Ne možeš zavrteti pamet onome ko ima praznu glavu.* Osim, naravno, onima koji, povrh svega, imaju i prazan novčanik. Njima je pamet vazda u brigama kako usmjeriti vrtuljak života. I kako pronaći svoju slamku spasa u vremenu koje prijete olujama.

Dvojezična knjiga izabranih aforizama dvanaest srpskih i slovačkih pisaca, vrijedan je doprinos zbližavanju stvaralaca i čitalaca ne samo ove dvije države, već i svih koji razumiju jezike tih naroda. Ona je i literarni smjerokaz za sve kojima je stalo do povezivanja naroda i prožimanja njihovih kultura i drugih zajedničkih vrijednosti. Zato je preporučujem svima koji vole druženja uz humor i smijeh na svoj i tuđi račun. Od smijeha se niko nije razbolio, jer je smijeh lijek poznat odvajkada.

Nazdravlje vam bilo cijenjeni čitači. A i vama koji knjigu sačiniste za dobro naroda kome pripadate. I kome služite na čast i štovanje.

[Objavljeno u el. časopisima *Šipak* (Srbija),
Humorikon (Slovačka) i *Kvaka* (Zagreb)]

Ivo Mijo Andrić

DUHOVITOST U RIJEČI I DJELU

(Miladin Berić, *Korektivni imunitet*. Banja Luka:
Udruženje književnika Republike Srpske, 2021)

Književnik Miladin Berić nalazi se u krugu najpoznatijih bosanskohercegovačkih humorista i satiričara, koji svojim aforističko-satiričnim mislima i leksičkim bravurama te tečnim pjesmama na aktualne društvene teme i narodne dileme, obogaćuje stranice elektronskih i nekih drugih medija diljem Balkana. Njegov izoštreni smisao za uočavanje negativnih društvenih pojava i prepoznavanje njihovih nosilaca, do te je mjere usavršen i aktualan, da nema događaja ili iskrivljene ljudske ličnosti koje nije upisao u svoje aforizme, epigrame ili produhovljene humorističko-satirične stihove. Prava je šteta što ljudi naših geografskih prostora, od devedesetih godina naovamo, nisu dovoljno upućeni niti naklonjeni toj vrsti literarnog stvaralaštva i obliku nacionalne kulture, jer bi inače masovno čitali njegove duhovite misaone proizvode umjesto političkih pamfleta i informativnog žutila koje je preplavilo ovaj dio Evrope i svijeta. Jednako tako, šteta je što su izdavači, novine, radio i televizija izbacile sa svojih stranica i emisija humorističke sadržaje, pa ova vrsta stvaralaštva nije dostupna širem krugu potencijalno zainteresiranih čitača.

Ali, ta kriza intelektualne polusvijesti i komercijalne nesvijesti nije zaustavila, niti je onemogućila Miladina Berića u naumu

da predano prati profanu politiku, promašenu ekonomiju, dobrano naruženu kulturu i korupcijsko-mafijaška poratna događanja u lokalnoj i inim sredinama. Iz tog konglomerata svega i svačega ili, kako bi naš narod rekao – budiboksnama dešavanja, on svakodnevno izvlači i osmišljava p(r)olupane bisere ljudskih gluposti, mitadžijske nepodopštine kloniranih osavremenjenih Domanovićevih polit-vođa, Nušićevih-eks drugova ministara i gospođa ministarki, oblikujući ih u pitke aforizme, tečne epigrame, ironijsko sarkastične kozerije i kristalne pjesme o nama i našim manama. U tim humornim bilješkama lako će se prepoznati onaj ko živi od tuđeg rada i nevolje, kao i socijalni slučajevi koji se s nostalgijom prisjećaju nekih boljih preminulih dana i godina iz, za mnoge, brzo prežaljenog samoupravnog socijalizma.

Slijedeći vlastiti put nemirenja sa društvenim sivilom, političko-ekonomskim crnilom, medijskim žutilom i intelektualnim sljepilom, Berić je iz svog humorističkog književnog (h)ambara probrao i posložio zbirku blistavo bistrih aforizama pod indikativnim naslovom „Korektivni imunitet“. To dojmljivo štivo za gimnastiku duha i svjedočenje o negativnim pojavama koje nas prate, i problemima koje guramo pod tepih, podijeljeno je u tri cjeline nazvane po dobro nam poznatim riječima: „Virus“, „Semafor“, i „Matica“. Virus je usko vezan uz već dobro nam znani svjetski projekat „korona“, iliti – staračku bolest pokrštenu imenom „kovid 19,“ dok se ne pronađu i masno naplate neke nove vakcine. Semafor je lako dešifrovati kao crveno kroz žuto do zelenog i obratno. Matica garant nije vezana uz pčelu jer pčela donosi, već na one koji sve odnose za svoju korist, a na štetu obespravljenih širokih narodnih masa.

Te tri male, i ne baš uvijek tako slatke riječi, Miladin Berić aforistički elaborira ovako: *Bosanski semafor. Dok smo prolazili iz crvenog u zeleno, najebali smo kao žuti. Što se tiče virusa popular-*

nog imena „korona“, promatran kroz mikroskop očima Kriznog štaba, u Berićevoj interpretaciji, on bi se mogao opisati naprosto proširenom rečenicom: *Bolje da se mjere ukidaju postupno, nego posthumno*. Posljednja sintagma bi se mogla prevesti i kao *postumno*, ako to ne vrijeđa gospodu psihijatre i veleumne doktore koji liječe poznate, manje poznate i nepoznate virusne infekcije u klinikama za infektivne bolesti. Nakon svima, osim idiota i lopova, nepotrebnih ex-yudomopreljubničkih ratova, vještački izazvane ekonomske krize iz 2008. i bankarske pljačkaške akcije sa napuhavanjem „švicarskog franka“ na štetu balkanskih i srednjoevropskih žitelja, korona virus legao je sirotinji, što bi se po bosanski reklo „k'o budali šamar“, od koga će siti biti još sitiji, bolesni još bolesniji, a gladni još gladniji. Jadni i nezaposleni, naravno, još jasniji. Podrazumijeva se da aforistička matica ne proizvodi med već vrca misli koje nude smijeh kao alternativu svim poznatim i „izmišljenim“ bolestima od kojih naprasno umiru polumrtvi, a zdravi ih prebole sitnim kašljanjem. Ne kaže se u Srba džabe: „Dva loša ubiše Miloša“. Jer, kako misli i ironijsko-satirično zapisuje Miladin Berić: *Srbin stavi rampu tek kad prođe voz*. Koronarno gledano iz drugoga smjera, to bi se moglo post(h)umno prevesti kao: *Skinuli smo maske. Progledali smo!* Nazdravlje svima koji su preživjeli ili će proživjeti svjetsku korona pandemiju u kojoj su po političko-mešetarsko-farmakološkoj, medicinsko-medijskoj kampanji izmiksani i izgemištani zdravi i bolesni, živi i mrtvi, mudri i ludi, sabrani i zbunjeni i svi njima slični i ne slični. Nazdravlje svima njima, ma gdje bili i ma kako živjeli!

Svima njima hvala lijepo. Miladin i ja, zajedno sa istomišljenicima, kako se vidi iz priloženog i napisanog, razmišljamo samo svojom glavom. I, uzgred budi rečeno, tuđa nas glava ne boli. Ko voli – neka izvoli! Čitanje Berićeaih aforizama svima je

dobro došlo kao prirodni intelektualni lijek jer, u njemu nema virusa. Osim internetskih, razumije se. Onih koje i pas guta s maslom.

Na kraju ove kratke pisane besjede o knjizi velikog majstora mudre humorističko-satirične misli Miladina Berića, dopisujem sa posljednje stranice jednu, za naše balkanske prilike, gotovo pa nevjerovatnu rečenicu koja glasi: *Knjigu je sufinansiralo Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske na osnovu Javnog konkursa za sufinansiranje projekata iz oblasti izdavačke djelatnosti u 2021. godini.* Pa vi sada dragi državni duhovni cenzori i ini, sudite o tome gdje ima više, a gdje ima manje slobode i demokratije izražavanja na starom dobrom brdovitom Balkanu u jednoj zemlji negdanjih seljaka i dobrano iseljenih radnika. Ako laže pisac, knjiga garant ne laže. U njoj sve piše. Crno na bijelo.

[Objavljeno kao pogovor u istoimenoj knjizi
i u časopisu *Šipak*]

Ivo Mijo Andrić

SATIRIČNE SLIKE NAŠE ZBILJE

(Jandre Drmić, *Kalambure baruta*. Zagreb: vlastita naklada, 2021)

Jandre Drmić je aforist i humorističko-satirični mislilac velikog formata. Ne tolikog po obimu djela, koliko po dometu i snazi onoga što je do sada napisao i javno objelodanio.

Za nekoliko desetljeća književnog djelovanja, Jandre je do sada objavio sedam knjiga aforizama i humoreski, što za pisca u srednjim šezdesetim godinama života i nije tako velik opus. Ali, kad se pročitaju te knjige, slika njegovog stvaralaštva dobiva okvir kakvim se mogu podičiti samo autori iza kojih stoji dugačak i bogat literarni put. Tom putu treba pridodati i činjenicu da je Drmić cijeli svoj radni vijek proveo radeći poslove profesora hrvatskog jezika. Zasluženu mirovinu stekao je u struci koja je čvrst i stabilan temelj književnog poslanja i djelovanja.

U godini kad se pripremao za profesionalno radno umirovljenje, Jandre je pripremio i objavio dvije knjige aforizama. Prva, pod naslovom *Kalambure baruta*, sastavljena je od novih aforizama napisanih u posljednje tri godine. Druga označena imenom *Jandrenalin* donosi izbor iz šest do sada objavljenih zbirki i zao-kružuje njegov dosadašnji aforistički doprinos hrvatskoj kulturi, u kojoj su humor i satira, najblaže rečeno, postale nužno zlo. Barem se tako prema njima odnosi aktualna politika i Ministarstvo kulture, koje vedrom duhu nacije ne pridaje gotovo nikakav zna-

čaj, pošto im ne dodjeljuje neophodne financijske potpore. Tako im praktički stavlja do znanja da su nepotrebni našem društvu i da nisu dobrodošli vladajućim strukturama na čiji rad i doprinos gledaju na humorističan i satiričan način.

Kako sam o nekim Jandrinim, knjigama koje su zastupljene kao poglavlja u *Jandrenalinu* ranije pisao, u ovom osvrtu bavit ću se prikazivanjem zbirke *Kalambure baruta*. Ona je po svemu uspješan nastavak aforističkog serijala započetog zbirkom *Plodovi mora* (2008.), koji je nastavljen zbirkama: *Aureola na sniženju* (2010.), *Maslinarstvo u Eskima* (2013.), *Optimisti iz Sodome* (2016.), *Skeptička jama* (2018.) i *Kalambure baruta*. Pretposljednja u tom nizu, *Skeptička jama*, proglašena je najboljom knjigom aforizama za 2018. od strane Udruge aforista i humorista Hrvatske.

Kalambure baruta, kako sam naslov sugerira, bavi se aktualnim i gorućim temama hrvatskog društva. I ne samo hrvatskog, već općenito svih društava na ovoj našoj lijepoj planeti Zemlja, koja je ozbiljno uneređena lošom politikom vlastodržaca, pljačkaškim ratovima, prljavim industrijama, uništavanjem nemoćnih i slabijih, bogaćenjem malog broja pohlepnih milijardera na račun osiromašenog svjetskog stanovništva i drugim nepodopštinama moćnih pojedinaca te ekonomskih, političkih i vojnih lobi-ja. Sve to predstavlja neiscrpan izvor tema za pisanje aforizama i drugih humorističko-satiričnih sadržaja koji na ironičan, alegoričan i suptilan način razotkrivaju i definiraju negativne pojave i druga zla koja se čine malom čovjeku i njegovim društvenim zajednicama.

Jandre Drmić, u svom malom prizemnom trešnjevačkom stanu, okružen zelenilom i derutnim ciglenim zidovima, dano-noćno sriče i zapisuje sumorne i sive misli, pretvarajući ih u aforizme, gnome, sentence, sarkazme i mudre izreke koje razotkrivaju tamnu stranu svijeta. Taj svijet okružuje i u znatnoj guši nje-

gov optimizam donesen sa Duvanjskog polja, preko Brača i Splita. Radni vijek proveden u srednjoškolskoj učionici učvrstio je u njemu vjeru da škola i učenje nisu najteže mučenje u ljudskom životu, već da postoje i veće muke od proste nauke. A to su muke koje nam stvaraju ljudi loših namjera, kojima su njihovi povijesni sni važniji od života običnih malih ljudskih jedinki i naroda kome pripadaju. Spoznao je to Jandre davno, još za prethodnog sistema, a produbio prateći i gledajući događanja u kojima je i sam bio uključen kao manje važan sudionik. Ne baš uvijek svojom voljom, već nevoljom koja ga je pratila u stopu, kao i druge ljude sličnog socijalnog, materijalnog i inog porijekla.

Iz tog kalambura svega i svačega, Drmić je iskopao duboke misli i oplemenio ih višeslojnim duhovnim i leksičkim izrazima. Sve je to pohranio u lulu mira sa zapaljenim fitiljom, koja nas gleda i opominje sa knjižne naslovnice. Nečujni prasak s njezinih stranica osjetio sam nebrojeno puta dok sam čitao aforističke i satirične misli sročene u jednu ili dvije rečenice. Dubina tih misli nije izmjerljiva, niti joj treba tražiti dno. Dovoljno je pročitati ih, o svemu razmisliti, uputiti smiješak stvarima oko sebe i utonuti u stvarnost čiji smo maleni i skoro nevidljivi dio. Za sve slične nama, osim onih koje poznamo i koji su nam bliski ili slični.

Ako, zbog mogućeg straha, koji se javi nakon pročitanih misli, pokušate tragati za istinom, savjetujem vam isto što i aforist, koji kaže: *Ne bojim se ja istine. Daleko je ona od nas.* Nije, nažalost, daleko samo u prošlosti, već i u sadašnjosti. A, vjerojatno, i u budućnosti. Ne mijenja se svijet tako brzo ni u čemu osim u tehnici i tehnologiji. Sve drugo što je blisko ljudima, slično je onome što su proživjele generacije prije naše. Tijela su ostala ista, duh je i dalje sličan, samo su udaljenosti skraćene glasom, sluhom, korakom i slikom. Sučeljen s takvom istinom i nama kakvi jesmo, Jandre gotovo rezignirano poručuje: *Okrenuli smo se bu-*

dućnosti. Leđima. Iz takvog položaja ne vidi se ono što će biti sutra, ali se dobro vidi šta smo uradili jučer i šta radimo danas.

Nakon rušilačkih ratova kod nas na Balkanu, te u Iraku, Libiji, Siriji i Afganistanu, priroda i (ili ljudi?), lansirali su viruse kao moćno biološko oružje i drže nas pod okupacijom od kraja 2019. Kad njih, pod sa maskama i sa vakcinama potisnemo sa bojnog polja, otvorit će se nova ratišta. Vrijedni stratezi zla na njima strpljivo rade i već su izvukli planove koje je Tramp držao pod ključem za svoga mandata. Njega su zanimale druge stvari koje manje zanimaju novog svjetskog gazdu, čiji su prioriteti: biti prvi u svemu ispred države koja je puno veća od njegove i ispred naroda koji su tri i više puta brojniji od njegovog. Povijest tu nije važna, pošto: *Povijest pišaju pobjednici.* Ne povjesničari jer, oni samo zapisuju ili prepisuju ono što se desilo u prošlom vremenu.

Aforizam je dubokoumna i moćna misao u odnosu na svakodnevne ljudske izričaje. U njemu je sadržan sukus viđenog i doživljenog, koji je zapisan s nekoliko riječi svestranog značenja. U aforizmu nema ispraznog mudrovanja niti leksikomanije građene na principu rekla-kazala. On izvlači srž misli i pretače je u suvislu logičku cjelinu obojenu ironijom, alegorijom, sarkazmom i drugim stilskim figurama i leksičkim značajkama. Sa nekoliko, gotovo pa običnih riječi, aforist daje cjelovitu sliku neke pojave, problema ili lika. Za njega je dovoljna jedna složena riječ ili prosta rečenica, kakve nalazimo na stranicama Kalambura baruta. Na primjer: *Bezobrazovan;* ili... *Duram u molu; Žrtve rata se prevrću u robu; Evo zore, bit će mraka; Matirali su nas šahovnicom; Službenik sjedi, a posao stoji; Mladi su naša prošlost; Svira himna, a meni se ne diže; Znanje stečeno na ulici puno je rupa; Priljev mazgova. Odljev mozgova; Znam da ništa ne znaš itd.* Poruke tih kratko-riječnih misli su duboke, široke, sadržajne i dalekovidne. One nemaju ni slovo viška. Jasne su i mnogo-smislene na prvo čitanje. S njima se

ne moramo složiti, jer one ionako ne trpe jednodumlje, niti im treba naša potvrda. Njihov život se nastavlja u našim mislima koje ćemo dugo pamtit, ili lako zaboraviti. Ostat će samo smisao i poruka kao okosnice nekih drugih misli. I prenosit će se s pokoljenja na pokoljenje, jer su nastale i zapisane u vrijeme koje je utkano u povijest jednog naroda i jednog prostora opterećenog podjelama, bunama, ratovima i pljačkama raznih vrsta.

Zapisničar vlastitih misli o nama i našim manama, ne štediti sebe kao jedinku koja dijeli sa ostalima taj prostor i vrijeme. Čak štoviše, može se reći da je prema sebi jednako strog i pravičan. Najmanje onoliko koliko se može iščitati u aforizmu: *Stojim pred palačom pravde, ali vidim samo palaču*. Ne vide tu sliku drugačije ni ljudi koji su izgubili svoje najmilije u nametnutom ratu. Ni radnici koji su u lopovskoj privatizaciji ostali bez tvornica i posla. Ni mladi koji odlaze izvan zemlje u potrazi za srećom i boljim životom. Ni umirovljenici koji ne izlaze iz svojih kuća i stanova, jer nemaju novca za čaj ili kavu. A ni sam aforist koji svoj ljudski i društveni položaj opisuje ovim riječima i rečenicama: *Teturam ukorak s vremenom; Fizički rad. S tim se ne zamaram; Sinoć sam bio van sebe. Skup izlazak; Ako od mene tražite savjet, nema vam pomoći; Pišem neke erotske stvari. Po sjećanju; Što me briga za ženinog ljubavnika. Nije moj; Upoznao sam samoga sebe. Ništa posebno...*

Mnogo je točnih, tečnih i lijepih misli i riječi zapisano u ovaj jednostavan i jedinstven aforistički libar. On je nastao kao posljedica neprijeporne činjenice da: *Satiričar pažljivo osluškuje sve što se prešućuje*. I zapiše sve to u aforizam, epigram, gnomu, sentencu ili izreku dalekosežnog značenja i važnosti. Kao što to cijeli svoj odrasli život radi marljivi bilježnik Jandre Drmić. I usput plaća vlastitim novcem stečenim učenjem drugih. Da je sreće, kao što je nema, i poduzetne pameti koje je sve manje, ovakve bi knjige objavljivale izdavačke kuće i krčile im put do čitalačkog

naroda. Takav je nekada bio običaj i u ovoj lijepoj, a danas tužnoj zemlji. U njoj danas vrijedi pravilo koje kaže: *Običaj je da kuća časti. Ako nije izdavačka.*

Danas neke naše, očito privilegirane, izdavačke kuće dobivenim državnim novcima časte strane autore i dio domaćih, od kojih pojedini dobro pišu, a drugi imaju dobre veze i poznanstva. Svima prema zaslugama koje gazde izmjere, i kako moćnici kažu i odluču.

Ako je jedno sve, onda je sve svejedno... dodao bi na kraju spisatelj Jandre Drmić. I ostao živ i zdrav, nadam se što duže. Jer, trebaju nam ovakvi pisci. I ovakve knjige uvijek su dobrodošle.

[Objavljeno u el. časopisima *Šipak* i *Centar kulture*]

Ivo Mijo Andrić

MISAONO ZVONO ZA UZBUNU

(Živko Prodanović, *Zlatni zvonik*. Zagreb: vlastita naklada, 2021)

Poznati hrvatski aforističar, pjesnik i prozni pisac Živko Prodanović, pripada krugu spisatelja koji su stvorili obimno i respektabilno književno djelo. U proteklih pedesetak godina njegove pjesme, priče, aforizme i mudre misli mogli smo čitati u brojnim listovima, časopisima i zbornicima na prostorima bivše Jugoslavije i šire. No, znatno rjeđe one su se mogle pronaći u autorским knjigama potpisanim njegovim imenom i prezimenom. U tom obliku do sada su objavljene tek četiri zbirke poezije, dvije knjige priča, dva romana i jedna zbirka aforizama.

Kažem i zapisujem riječ 'tek', jer ona najbolje oslikava nerazmjer između napisane obimne literarne građe i relativno malog broja ukoričenih književnih djela. Taj nerazmjer očituje se, ponajprije, u njegovom aforističkom stvaralaštvu. Naime, Živko Prodanović je na stranicama listova, časopisa i zbornika u zemlji i inozemstvu objavio više od 8000 aforizama i drugih mudrih misli i izreka. Za dio njih dobio je tridesetak domaćih i međunarodnih nagrada i priznanja. Sve to u proteklom je periodu moglo biti ukoričeno u desetak pojedinačnih knjiga, umjesto u jednoj koja je objavljena pod kraj prošle godine. Riječ je o zbirci pod naslovom *Zlatni zvonik* u koju je uvršteno oko 700 aforizama, mudrih misli i ostalih zafrkancija, kako ih je autor označio i nazvao.

Tiskanje svoje prve zbirke aforizama autor je platio vlastitim novcem jer u Hrvatskoj nadležno državno ministarstvo i gradski uredi za kulturu ne potiču ovu vrstu književnog stvaralaštva. To dovoljno govori o stanju duha nacije koja je humor i satiru potisnula na marginu društvenih vrijednosti. Ne treba zato čuditi što su knjige toga sadržaja postale prirodna rijetkost, a njihovi autori nepoželjni na književnim manifestacijama i u javnom medijskom prostoru. Ističem ovo, ne samo zbog njih, već prvenstveno zbog ljudi koji vole humor i satiru, i koji bi takve knjige radije čitali nego neke druge za čije se objavljivanje troše značajna društvena sredstva.

Zbirka *Zlatni zvonik* sastoji se od 17 tematskih ciklusa u kojima se, na duboko uman i duhovit način, sagledavaju negativne i zdravoj pameti neprihvatljive društvene pojave i problemi. U mnogim aforizmima, mudrim mislima i ostalim zafrkancijama uvrštenim u ovu knjigu prozivaju se nositelji, idejni tvorci i realizatori tih anticivilizacijskih pojava i problema, koji uživaju sve privilegije i povlastice države i društva u tranziciji za nepodopštine koje čine na štetu vlastitog naroda i građana. Aforist nije tužitelj niti sudac i njegova zadaća nije da tuži i presuđuje. Njegova je zadaća da ukaže na uočene društvene anomalije i njihove tvorce te da iste ukori i izvrгне javnom ruglu na ironičan, alegoričan, humorističan i satiričan način. Time ih prikazuje narodu onakvima kakvi jesu, a ne kakvima se sami predstavljaju.

Svoju ulogu otkrivača negativnosti u društvu i svakoga tko nije dobar za poštene ljude, aforist definira u prvom ciklusu *Uvodno bockanje*. Kao moto tog ciklusa može se uzeti sentenca: *Nestala su velika Carstva. Ali Carstvo poroka odolijeva vremenu. Careve poroke i moćne poročnike, već na prvo čitanje možemo prepoznati u aforizmima i izrekama: Korupcija je bolest koja se prenosi u kuvertama; Kao političar on je u redu. Za Remetinec; Otišao je s poli-*

tičke scene. Sada se politikom bavi iza scene; Tek kad je kupio svjedodžbu shvatio je kako je pametan – u njoj same petice; Suđenje je bilo vrlo istresno. Sudac nam je istresao i zadnji euro; Svijet pripada pobjednicima. Bolje nisu ni zaslužili. Završna misao Nitko se nije nepošten rodio, nije alibi za životom stečene poroke, već je dobar uvod sve-mu što kasnije slijedi.

A na narednim stranicama slijedi ciklus *Aforizmi opće prakse*, u kojima autor produbljuje započetu potragu za društvenim anomalijama i njihovim učinkovitim proizvođačima. Premda njih ima kao u priči, noveli ili romanu, autor se u kratkim crtama i riječima zadržava samo na onima koji zaslužuju da budu spomenuti u aforizmima opće prakse. U ovoj fazi njima specijalisti nisu potrebni. Specijalci možda jesu, ali to prepuštamo nadležnim državnim organima. Neka institucije rade svoj posao, rekli bi političari. I u obranu svoje časti i poštenja dodali: *Da je za poštenjem veća potražnja bilo bi više poštenih.* Oni, kao i neki državni dužnosnici i činovnici, jako dobro primjenjuju mudru narodnu izreku: *Šutnja je zlato. A može se šutjeti i u eurima*, kaže aforist. Tim dodatkom podsjeća nas da je euro u državnim službama uveden kao pod-platežno sredstvo prije nego što će biti proglašen nacionalnom valutom. Ali, o tim stvarima se samo šuška. Javno se malo govori. A... *Ja sam za slobodu govora, reče doušnik.* Njegovom apelu pridružuje se i aforist s napomenom: *Zašto da ja pazim što govorim? Neka oni paze što slušaju.*

I tako je on čašu po čašu iščasio svoj život. I na kraju krajeva... Toliko je propao da je sada podstanar kod jednog beskućnika. No, i to je dobro, jer... Teško je biti, a ne piti, a još gore je piti, a ne biti. Tko to ne zna, neka čaši dno ne gleda.

Iza opće prakse, u drugom i trećem ciklusu prelazimo *Mostove* i s *Našom bivšom* (predsjednicom) u petom ciklusu degustiramo *Političke žgance*. Degustaciju obavljam abecednim redom

da nam ne prisjednu masni aforistički zalogaji. Na početku degustacije aforist nas pita: *Kako sa slabim karakterom ući u politiku?* I dok razmišljamo, on, umjesto nas, odgovara: *Kao i svi drugi.* E, kad je tako onda... „*Kupujmo hrvatsko*“: *ministre, gradonačelnike, suce, referente...* Ako mislite da su svi oni isti, varate se. *Nisu svi političari pokvoareni. Ali to se može popraviti.* Dovoljno je da im pružite dobru priliku i oni će i sebe i narod dovesti u nepriliku. Jer... *Političara ima raznih – jedni krađu manje, drugi više. A treći manje-više.* Zato se, u svjetlu najnovijih događanja u vladi, aforist s razlogom pita: *Što će našem ministarstvu protuprovalna vrata kada se lopo- vi nalaze unutra, a ne vani.*

I tako, ciklus po ciklus, dolazimo do onoga s odmjereno optimističkim naslovom: *Uspon prema dnu.* U njemu Živko Prodanović aktualizira čuvenu Cezarovu izreku i osuvremenjuje je jednim vrlo popularnim i raširenim domaćim izrazom. U novoj aforističkoj obradi ona glasi... *Cezar u Hrvatskoj: dođoh, vidjeh, potkupih.* Iako su kod nas Rimljani davno vladali, i dalje je na snazi nepisano pravilo da... *I glava može biti platežno sredstvo.* Koliko jučer to su pravilo primjenjivali meštari iz podzemlja i zločinačkih organizacija. Neki od njih su zaradili robiju, a neki bogatstvo od koga i danas uživaju plodove podzemnog rada. Za jednog od njih aforist pouzdano tvrdi: *I on je ratni veteran. Iz ratova podzemlja.* A zašto i ne bi bio kad je... *U nas pravda spora, ali ide u krivom smjeru.* Ovome se može još dodati i da je nedostižna, jer je ponekad brza kao puž, a daleka kao Mjesec. Za obespravljene i obesparene. Dakako, i nezaposlene pošto kod nas... *Najteži je posao traženje posla.* A kad je već riječ o težini, ne treba gubiti iz vida opći princip po kome: *Zakon sile teže – sila uvijek teži vlasti.* Tako je bilo jučer, tako je danas, a tako će biti i sutra. Taj se zakon nikada neće promijeniti, jer su ga skrojili ljudi i trajat će dokad oni traju.

Zasluzenu pažnju autor poklanja posebnoj kategoriji osoba koje od milja oslovljava riječima: *Remetinački dečki*. Njima posvećuje cijeli ciklus aforizama u znak zahvalnosti za ostvarena umotvorna i materijalna krivična djela bez kojih humora i satire gotovo da i ne bi bilo. Ti „zlatni“ dečki nastavljaju svijetle tradicije uznika koji su, nakon stanovitog odležavanja za svoje dobro i za dobro svoga roda, ispekli politički i druge zanate koji su im kasnije koristili, ili će koristiti kad izađu vanka u praktičnom životu i borbi za nove položaje. Političke, ekonomske, tajkunske i njima slične i prilične. *Za političare i kriminalce Remetinec je pravo mjesto za razmjenu iskustva*, kaže pisac, naglašavajući kako bi... *Političari o Remetincu trebali voditi više brige. Ipak je to, prije ili kasnije, njihov drugi dom*. Za taj dom su neki od njih spremni, naročito u situacijama kad u ime visokog domoljublja nezakonito prisvajaju državne i narodne novce.

Nakon Remetinca mnogim njegovim stanarima slijedi *Let iznad kukajućeg gnijezda*, kako je naslovljen deseti ciklus. Taj let su osjetili, ili će osjetiti brojni stanovnici Hrvatske koji, kao gore spomenuti, nisu letjeli na krilima kapitala. A koji su pali pod teretom dugova mile im domovine. *Kapital nema domovinu, ali teško domovini bez kapitala*, zapisuje tu mudru i poučnu misao Živko Prodanović. I nastavlja: *Naši se političari hvale da sve što rade, rade za narod. A naroda sve manje*. Učinak političkog rada u kome se slave rat i ratnici, a ne rad i radnici, najbolje se vidi na iseljavanju mladih u zapadne zemlje. U Njemačku koja je bogata i Irsku koja vodi pametnu politiku. Dosta je mladima slušanja priča o ratu i ratnim pobjedama te o pomoći koja dolazi iz EU. Tim smo pričama zasuti iz usta političara i iz razvikanih medija. Od toga ogromna većina naroda nema koristi i ne živi. Ili živi kao u aforizmu: *Živjet će ovaj narod. Na kapaljke*.

Iz preostalih ciklusa prepisujem nekoliko aforističkih misli i izreka koje potvrđuju snagu Prodanovićevog kratkog književnog izričaja. *On ima zlatne ruke – sve što ukrade pretvori u zlato; On je svoju djecu izveo na pravi put. Za Njemačku; Ona je moj idol. Obožava me; Ljubav prema novcu je kao i svaka druga ljubav – slijepa; Svaki početnik je težak; Internet je dobar sluga, a loš gospodar; Lako je biti pametan u Saboru – budi ti pametan na placu; Nekada se kralo po tvornicama. Sada krađu tvornice; Nije se ona toliko dobro udala koliko se dobro rastala; Šećer je moje gorko iskustvo; Propast svijeta je posljednji veliki projekt čovječanstva.*

Ove misli pozivaju na čitanje Zlatnog zvonika, kao štiva za bolje upoznavanje društva u kojem živimo, za relaksaciju poljuljanog duha te za vraćanje osmjeha na lice, potisnutog svakodnevnim brigama za golo preživljavanje u vremenu pandemije korona virusa i drugih prirodnih i ljudskih nepogoda i pošasti.

[Objavljeno u časopisu *Šipak*]

Ivo Mijo Andrić

MUDROST OPSTAJE, LUDOST JE PROLAZNA

(Ivica Kesić, *Riječ u grlu : Aforizmi*. Kreševo, 2021)

Zanimljiv je i poučan književni put Ivica Kesića pjesnika iz Kreševa. Svoje prve poetske radove objelodanio je u zbirci pjesama *Ispod našeg neba*, kad se približavao pedesetim godinama života. Kesić je rođen 1966. kad su u bivšoj državi započele društvene i privredne reforme, koje su trajale sve do njezinog sloma početkom užasnih devedesetih godina. Imalo je sve to određeni utjecaj na njegov životni i književni put, što se može iščitati iz emotivnih lirskih pjesama uvrštenih u sljedeće dvije zbirke koje su objavljene pod naslovima: *Sovjetionik* i *Odbljesci praskozorja*.

Melankolični i prefinjeni lirik u narednim se godinama počeo zanimati i za druge književne vrste koje produbljuju duhovnost i vode je u sferu humora i satire. Tako je u njegovoj literarnoj radionici iskovana ogrlica aforizama, epigrama, gnoma i sentenci, koje na upečatljiv način svjedoče o vremenu prošlom i sadašnjem. Iz tog niza dubokoumnih misli i iskaza tankočutnog poete Ivica, izranja oštroumni ironik, alegorik i satirik Kesić, koji biranim riječima, bez dlake na jeziku, kroki potezima slika i secira sumornu zbilju bosansko-hercegovačkih i balkanskih prostora, osramoćenih suludim ratom i omeđenim staklenim mirom koga grade klonirane nacionalne i iracionalne vođe, zadvojene podjelama po nacionalnoj i vjerskoj liniji. A ta linija već dugo ne vodi spajanju, nego razdvajanju ljudi na svoje i tuđe. Kao da su ljudi stvari ili zvijeri, a ne umna bića i izvor ljubavi.

Zanimljiva je i ne tako česta transformacija i nadogradnja poetike humorom i satikom, koju susrećemo tek kod nekoliko bosanskohercegovačkih i hrvatskih pisaca. Njima se na pravi način i u punom sjaju pridružio i Ivica Kesić ovom zbirkom aforizama i drugih produhovljenih misli. Za očekivati je da će on taj novi smjer književnog stvaralaštva slijediti i u buduće te tako obogatiti b-h, hrvatsku i balkansku humorističko-aforističku scenu, uz poetsku koju je već obogatio trima vrijednim pjesničkim zbirka-ma.

Tematska područja u kojima se kreće aforist Kesić obuhvaćaju ratom uneređenu politiku, uništenu ekonomiju, nagrđenu kulturu i desetljećima mukotrpno građenu multietičnost naroda i narodnosti na našim prostorima. Na tom zgarištu iz pepela izniče mlado žito budućih generacija ljudi, uz koje opstaje stari ali i klija novi kukolj u vidu naraštaja spremnog na destrukciju svega što je dobro i napredno. Kako će se razvijati taj sraz dobra i zla, to ni svjetski politički i vojni proroci i stratezi, koji u sve imaju upetljane svoje prste, ne mogu proreći. Možda će stvari krenuti u dobrom i pravom smjeru, a možda i neće. Ili, kako bi jedan stari merhametli i rahmetli političar rekao: more bit bidne! A... more bit i ne bidne. Tko će znati šta se sve krčka u prirodnom bogatom bosanskom loncu.

Ali, šalu na stranu. Stvarnost je bila i ostala u prvom planu, a budućnost u drugom ili... čak trećem, sve u ovisnosti od toga kako se prvi i drugi dogovore. U korist ili na štetu trećeg. Tko je tu prvi, drugi ili treći, neka svatko sudi i prosuđuje po svome znanju ili uvjerenju. Nije to piščeva dužnost jer on ukazuje, a ne prorokuje. Proroka su puni kabineti, crkve i džamije. A ni na ulici i drumu ih, jamačno, ne manjka.

Tu sliku i (ne)priliku domovinske zbilje Ivica Kesić ponajbolje opisuje u aforizmima: *Naši bi političari puno lakše našli zajed-*

nički jezik, kad bi ga držali za zubima; Postao je pravi politički otpad. Stalno ga recikliraju; Otkako se na položaj dolazi po nacionalnom ključu, kopiranje ključeva je drastično povećano; Političari su prešli sve granice. Narod ih prati u stopu; Iz glasačke kutije je izašlo više zla nego iz Pandorine; Psi rata nisu u azilu za pse, nego na državnom proračunu. Ako ne vjerujete, pogledajte na internetu pojedine stavke državnog proračuna, pa će te se u to i samo uvjeriti.

Općepoznato je da je kod nas ekonomsko stanje pravo... rimoavanje... velike nužde. E, tu nuždu aforist i satiričar Kesić opisuje ovako: *U privatizaciji su se punili džepovi, a u reviziji-gaće; Negdje su na kriminal stavili točku. A negdje tri...; To što je olakšao državnu firmu, priznato mu je kao olakšavajuća okolnost; Kad je direktor na sastanku pitao ima li tko šta iznijeti, javio se portir i rekao: Nema, sve je već izneseno; Pošto nitko nije htio kupiti naše gluposti, počeli smo izvoziti pamet.* Eto, tako mi plaćamo uvozne škart robe, izvozom domaćih umnih proizvoda. Zato nam je budućnost svijetla kao nebo pred ljetnu oluju.

O materijalnom i socijalnom stanju u društvu ne treba puno trošiti riječi. Iako ih aforist u knjizi opisuje pomno i temeljito, za ilustraciju stanja prepisujem tek nekoliko aforizama i mudroslovnih misli: *Tridesetu godišnjicu mature proslavili su u restoranu, a pedesetu pored kontejnera; Nije pravda toliko spora. Ovisi šta voziš; Ne bih ja izmišljao toplu vodu, da mi nisu isključili struju; Dobro je da smo u banani. Znači da nas još nisu ogulili; Dok se mi krstimo, oni krstare.* Baš zato nam je stanje u društvu... budi Bog s nama. Naravno, ako ste vjernici. Ali, ako ste ateisti onda... budi bog s vama!

Ima u ovoj zbirci - bisernici i puno drugih zrna mudrosti koja će nasmejati čitače i razvedriti im sumorne misli. Nekima će one, zasigurno, vratiti i osmijeh na lice i radost u srce. Krug humorističko-satiričnih tema je non-stop otvoren i iz njega prepisu-

jem još i ove, da posluže kao putokaz za ravnopravno iščitavanje i drugih umotvornih misaonih uradaka Ivice Kesića: *Kroz rešeto života najlakše prolaze sitne duše; Kod nas su srčani... samo udari; Najgore je kad ljevak nekome postane desna ruka; Nije čudo što kod nas vlada zakon džungle, kad je sve više majmuna na vlasti; Tražio je da ga potkuju, a oni su ga nasamarili; Dok smo mi progledali, oni su se nagleдали...*

Ako vam se učini da ste neku od ovih misli već čuli ili pročitali, nemojte zamjeriti autoru što ih je ponovio. Mi, ionako, ne ponavljamo prošlost. *Mi samo utvrđujemo gradivo.* Baš zato nije grijeh ponoviti poneku umnu, lijepu ili smiješnu riječ koju je netko prije nas izrekao ili zapisao. Mudrost tako opstaje a ludosti su, kao i mnoge druge stvari, prolazne. Na štetu drugih i na društvenu sramotu, dakako.

[Objavljeno kao pogovor u knjizi i u časopisu *Šipak*]

Bratislav Kostadinov

...I JOŠ MALO

Kažu da se prvi mačići u vodu bacaju, ali je mene prvi susret sa aforističarskim stvaralaštvom Aleksandra Antića ubedio da je on već satiričarski tigar Srbije.

Njegova satira svojom aktuelnošću uspešno nastavlja tradiciju srpske satire jer zna da političare treba kritikovati čak i kad dobro rade, a još bolje zna koliko dobro su nas svi oni izradili. Svestan je da je zadatak satire da nas drži budnim, ne dozvoljavajući nam da zatvaramo oči i skrećemo pogled od zla.

Kao profesoru anglistike ne promiče mu ni to da se odgovorni prave Englezi samo kada je u pitanju njihova odgovornost. Antićevi aforizmi ogoljavaju stvarnost jer su krojeni od drugačijeg materijala, otpornog na metke mediokriteta. Aleksandar zna i da nam nisu potonule sve lađe, već da su ih oteli i opljačkali svi oni gusari i secikese koje su vladale i vladaju ovom zemljom. Antić puca na visok položaj, nepogrešivo pogađajući glavešine, te beskrupulozne intrigante i ignorante u vrhu politike i društva.

Autor skida fantomke i ostale maske kako bi nam prikazao svu bezočnost tih bezličnih šmiranata, protagonista naše tragikomedije. I dok Srbija nezadrživo srlja u zlatno doba, njegova satira je srebrni metak za sve rđe koje na veliko trguju ljudskim dušama, pritom ne zaboravljajući ni na mešetarenja malih bogova. U vremenima kad je porušeno sve normalno i moralno ova knjiga je još jedna cigla za izgradnju sigurne kuće za ljudskost i pristoj-

nost. Gospodarima naših života se neće svideti ono što Antić piše jer ne shvataju da je on verni sluga samo književnosti i umetnosti. Zato ne dozvolite sebi da vas večno lažu, MORA MALO i Antićev trenutak istine.

[Objavljeno u knjizi: Aleksandar Antić, *Mora malo : Dijalektička obluba stresora iz svakodnevnog života*. Beograd: Alma, 2021]

Vitomir Teofilović

AFORIZMI NA ULTRAKRATKIM TALASIMA

Slobodan Simić, *Rečenica koja govori*, Alma, Beograd, 2021. (Izabrani jednorečenični aforizmi)

Simić je objavio osam knjiga aforizama, devet knjiga priča i dve zbirke pesama, kao i niz dramskih tekstova. Ko poznaje Simića pisca ne zna da je on i ugledan psihijatar i autor mnogih radova iz oblasti medicine, među kojima su i knjige *Sve o depresiji* i *Sve o narkomaniji*.

Pred nama su aforizmi izabrani iz knjiga *Najcrnje je crveno* (1992), *Ratni profiter* (1994), *Vozi, Miško!* (1998), *Siminom ulicom* (2007) i *Rijaliti šou* (2018). Aforizmi su hronološki poređani, pa je knjiga i osobeni vremeplov – satirična vizija našeg društva u toku poslednje tri decenije.

Svi aforizmi su u okviru jedne rečenice. No, iako su najkraći, Simićevi aforizmi su vrhunski. U čemu je tajna poetike sažetosti?

Svi aforističari pišu i jednorečenične aforizme, ali Simić sporadičnu praksu promovise u poetiku. Da bismo preciznije predočili ovaj poetički novum, podsetimo se u najkraćem strukture aforizma – da je to dvodelni paradoksalni iskaz: u prvom delu se kazuje jedno, a u drugom se to implicitnom oprekom negira. Kako Simić uspeva da dvodelnu operaciju sažme u jednu rečenicu?

Motiv prilagođavanja literarnih formi tempu modernog doba ovde je uzgredan pošto je aforizam najkraći književni žanr.

Raison d'être sažimanja umetničkog iskaza nije ekonomičnost izraza, kao u informatici, već da intenzivira prostor i vreme, da u iskaz smesti što više *smisla i sadržaja*, da iskaz ne ostane u apstraktnoj sferi refleksije već da provocira i akciju, angažman. Kako ostvariti to čudo – reći više i efektnije na manjem nego na većem prostoru? To najbolje uočavamo na najkraćim aforizmima, poput sledećeg, sazdanog od samo dve reči: *Prednjače srednjaci*. Prvi stilski rez je *izostavljanje podrazumevanog* – kod većine autora, mahinalno vođenim usmenim obrascem kazivanja, aforizam bi počeo rečima: *U našem društvu...* Izostavljanjem *mesta radnje* poruka nije svedena na adresu, a širom otvoren iskaz aktivira čitaoca da ga sam dogradi (poetika *otvorenog dela*).

U Simićevoj strategiji sažimanja značajnu ulogu igra sintaksa. Inverzija je proizvela mnogo jači efekat no što bi učinila standardna sintaksa (subjekat – predikat). *Srednjaci* su inverzijom, uz opisnu, dobili i vrednosnu konotaciju: državom vladaju ljudi koji nisu samo prosečnih sposobnosti već su i nečasni, bez moralnih skrupula. A imenica *srednjak* je i folklorni sinonim za sintagmu *srednji prst*, koja označava uvredu na ostenzivnom, primitivnom nivou. Ironijska distanca prelazi u sarkazam.

Glavnu ulogu u Simićevoj spisateljsko-poetičkoj invenciji igra metaforična leksika, istančan sluh za značenjski i asocijativni kapacitet reči. Naša mapa metaforičnih reči sadrži samo markantne kote, Simićeva mapa je kao poentilistička slika. Simić je velemajstor u razabiru značenjskog potencijala reči.

U aforizmu *Pišu oštri, zabranjuju tupi* zapažamo kolokvijalno skraćenje prideva *oštroumni* i *tupoglavi*. Skraćeni pridevi *oštri* i *tupi* grade kontrast kakav pridevi usvojoj punoj dužini ne bi mogli. Dok su *oštroumni* kontemplativne naravi a *tupoglavi* lenjog duha, i jedni i drugi su u društvenoj pasivi. Epitet *oštri* konotira borcu za slobodu, a *tupi* cenzuru. Aforizam *Glave su potučene do*

nogu sažima naznačeni odnos drugim metaforama; folklornom leksikom, a nadrealnom slikom.

Svi poimamo značenje aforizma: *Ubi ga prejaka reč, reče islednik rodbini*. Svako ko zna sudbinu Branka Miljkovića i njegov stih *Ubi me prejaka reč* uvideće i metafizičku dimenziju sintagme *prejaka reč*. No, Simić ne ostaje u sferi metafizike. Realistički sažima narativ *život – smrt*, odnos fizike (mahom politike) i metafizike: *Reč koja ubija: pali!*

Iako gradi poetiku sažetosti, Simić ne limitira aforizam na jednu rečenicu – i sam je napisao mnogo aforizama od dve rečenice – narativni izazovi i slojevite opservacije ne mogu uvek da se sažmu u jednu; on je samo uvideo da poetika sažetosti ima mnogo veći potencijal no što spisateljska praksa pokazuje.

Folklor je Simiću čest izvor nadahnuća. Pridev *poslednji*, u značenju *najgori*, sudara se sa glagolom *stići*, koji u epskoj svesti zrači snagom i samopouzdanjem: *biti kadar stići i uteći*. Sukob ovih narativa je tragičan: *Kad si poslednji, sve te stigne*. Nama *kroje kapu* ljudi od akcije a ne misli: *Daju sve od sebe da sve uzmu*. Igra reči *dati – uzeti* kazuje mnogo više od sukoba dva tabora. To su sudari ne samo dve etike već i dva mentaliteta.

Evo i porazne analogije – ljudi su involucijom pali ispod etosa biljaka: *Kad je sunce predsednik, u stranku mogu da se učlane samo suncokreti*.

Simić ne idealizuje tradiciju. Folklorni idiom *oteto, prokleta* ovako je aktuelizovao: *Oteto, prokleta slatko!* Reč *slatko* sažima prijetan osećaj svih čula, ali ovde nije samo ironična dogradnja narodne izreke već i porazna poruka – *otimača* bi bilo više da potencijalne pljačkaše ne sputava strah od kazne.

Turobnu dijagnozu *Dno je naš plafon* poentira oksimoron-ska metafora: *Mi rastemo u dubinu*.

За книги с афоризми

Simićevi aforizmi prepliću lokalno i globalno. Na prostoru minimalnom.

[Objavljeno u dnevno listu *Danas* (29.1.2022)]

Milan Todorov

VAZDUH SLOBODE

(Dobrivoje Antičić, *U govorima do guše*. Novi Sad: Prometej, 2021)

Da li je život o kome se ovde, na podsmešljiv način, govori – stvaran ili je kao i svaka hiperbola iz spisateljskog šinjela namešten da ugodi našoj sve izraženijoj želji da se rugamo svemu, a ponajpre sebi? Da li je moguća rekonstrukcija nakon godina potrošenih nada? Da li su humor i vedro srce pomoćno ili jedino preostalo lekovito sredstvo? Ima li smisla još sedeti u „mirnoći doma“ i čekati da se ponovo rodi Sunce i bude dobro? Gde je sve pošlo po zlu? Kako se od uobičajenog transgeneracijskog nespo razuma došlo do tolikih lažiranih rešenja? Ako mi neko kaže da niko u životu ne bi to nikada uradio ili govorio postavlja se pitanje kako to može da zna. Ko je taj koji u potpunosti poznaje ljudske karaktere?

Uostalom, niko ne može da bude siguran ni u postojanje mentaliteta, a kamoli kolektivnog identiteta. To je razlog što moje simpatije sve više odlaze u pravcu apsolutne slobode aforističara da bude drzak prema svetu bez skrupula.

Magični realizam u satiri još nije ustanovljen, ali svaki put ka njemu bolji je od tragičnog realizma u čijim maskiranim oblicima provodimo naše dane. Kod aforizma mi je sada već jedino važno, ne da fotografski dočara život, nego da stvori takvu sliku života posle koje se osećam kao da imam besnilo, a nema tetanusa. Tu se završava odgovornost pisca u čitaočevom životu koji je

u krajnjoj liniji obeležen svim mogućim profilima neodgovornosti. Poslednja istina je, dakle, jeretička misao da aforističar ne mora nužno da bude sinhronizovan sa objektivnim. Onom ko drži krivo ogledalo bitno je da ogledalo ne ispusti. Ništa nije dovoljno dobro da bi ga vredelo razbiti pojedinačno. Potreban je udarac u centar celine. U dupe. To je slučaj i sa aforizmima Dobrivoja Antonića koje imamo pred sobom. Oni su pametni, smešni i osvežavajuće direktni. Antonić zna da gazi po ljusci jaja i da se nagomilane frustracije ne mogu otkloniti bez nove energije i starog, iznova pronađenog ponosa. Razume se da to nije lak, odnosno u potpunosti je skoro nemoguć zadatak, ali časno je pokušati, jer: *„Kod nas se stubovi društva proglašavaju, a ne grade.“*

Antonić se u aforizmima ne služi uličnim narativima poput mnogih drugih, nego bi se pre moglo govoriti o aforističkom repovanju odnosno ponavljanju uvreženih smislova da bi bili obemišljeni poentiranim saznanjem o novim vrednostima. *„Vozovi nam kasne šest meseci godišnje. Ko ne žuri, eto prilike da se na putu ispriča i nagleda prirodnih lepota.“*

Naše društvo, kao prevashodnu aforističarevu preokupaciju, potrebno je gledati u srpskom ogledalu, a ne u fantastičnom globalnom. Pa i kad naše ogledalo pokuša da laska, jer misli da je dovoljan uspeh biti zaglibljen u osrednjosti, aforističar je taj koji referentne granice postavlja još dalje. Nostalgični mitovi, počevši od biblijskog ili kosovskog, kod Antonića su samo metafore za pozajmljivanje ne bi li se brutalnije istakli kontrasti sanjanih i neostvarenih vrednosti. *„Suočili smo se sa prošlošću. Jedino smo mi bili u pravu.“*

Satiričar je u pravu kad od nas traži da zamislimo svet pošteniji od ovoga, sa liderima boljim od ovih najboljih. Jednom smo imali sve te stvari, zar ne? *„Pesma srpske demokratije je Tamo daleko.“*

Antonić se relativno kasno pojavio na srpskoj satiričnoj sceni. To nikako nije mana, ali može biti indikativno za lapidarni izraz u kome se njegov glas izdvaja iz poznate mase glasova komunicirajući sa njima. *„Kad sam se ja rodio nisu delili po stohiljada dinara. To mi i danas nedostaje.“* On je odomaćen u temama koliko je to potrebno, a ne libi se ni da ošine opšte, belosvetske ljudske gluposti, grabežljivost i vlastoljubivost. *„Ceo svet srpski razume. Srbe u svetu niko ne razume.“* Aforističaru, prema tome, nikad ne ponestaje tema za razgovor. Antoniće govori o moći koja se otrgla kontroli. Zanimljivo je da pisac pri tome izaziva naše simpatije premda ne govori iz pozicije nekoga ko se tome dramatično suprotstavlja. *„Sa nazivom naših ulica niko ne može da se snađe. Rešenje je da se na tu temu održi simpozijum istoričara, Gugl urednika i poštara.“* *„Društvo se podelilo na nas i njih. Čas sam sa nama, čas sa njima, a najčešće sam.“* Ovaj sjajni aforizam nas uči o još jednoj važnoj stvari a ona glasi: Budimo nadmoćniji. Nemojmo misliti da je neophodno da se dodvoravamo svima. Odsustvo drugih samo nas pomera da više dižemo svoj glas otpora. Daleko od toga da je pomiren sa ružnim licima i likovima u našoj stvarnosti, ali postoji u njegovim rečenicama neki maltene gandijevski duh mirenja kao poslednji vid otpora pošto su svi dosadašnji bili neuspešni u nameri da promene moral sveta. *„Brine me mentalno stanje Srba. Nekada smo se tukli zbog drugih, a danas ni zbog sebe.“*

I da svedem, govorom na drugačiji način u tematskim obrascima, Dobrivoje Antoniće nagoni čitaoca da misli svojom glavom i pritom diše vazduh slobode. To mi se čini kao najvrednija posebnost koju ovi aforizmi u moru srpske aforističarske produkcije donose. Masovnim odbijanjem da imenujemo ovo što nas muči građanska i nacionalna agonija srpskog društva se u nedogled produžava. Stoga je ova lepa, i na mahove lirska, knjiga mali ali dragocen recept za našu duhovnu manu. Ova zbirka

je, uveren sam, ispisana u nadi da će se i njeni čitaoci jednog dana osećati sposobnim da kažu ono što sad, iz mnogih razloga, neće, ne smeju ili ne mogu.

Миладин Берић

ХРОНИКА СВЕОПШТЕГ ПОМРАЧЕЊА

Није лако видјети свјетлост на крају тунела, поготово у срединама гдје је мрак основно обиљежје и духа и материје, а по неким и једина расположива опција. У тим замраченим срединама покоја искрица, афоризам, лампион, звјездица или обичан шибицокрес представљају дашак, који без обзира што ништа не може да промијени, бар улива наду. Афоризам је игра ријечи, игра ријечима, по Аци Баљку и својеврстан дриблинг духа на малом простору, који далеко надмашује игру и простор, покушавајући да, обично упакован у филозофско тијело, буде коректив једног друштва и једног времена. Или још боље невремена, јер без невремена нема те иницијалне каписле која покреће афористичаре. А када се покрену афористичари, када са својим афоризмима достигну зрелост, онда је много штошта труло и то не само у држави Данској. Онда је дошао задњи вакат.

Афористичари су против било каквих окова и против сваке власти и ако се деси да нека и падне, афористичари би се, ако би се вршила каква квалитетна анализа тог пада, могли подвести под свједоке сараднике. Као неко ко је указивао на нешто, кад је то нешто било још увијек колико толико бенигно, ако такве власти код нас уопште има.

Афористичар, и још много нешто друго, Динко Османчевић је један од тих свједока сарадника који попут коприве, или још боље обада, непрестано пецка власт и сва њена истурена одјељења, покушавајући да је поправи. У тим својим

стремљењима Османчевић је упоран и не одустаје иако је свјестан залудности своје работе.

Залудан је то посао, донкихотовски, јер као што рече Серјожа Јесењин: изгорјелог нико не запали. Наиме, без обзира што врхунски афористичари, па и сам Динко, знају одлично да власт нико није успио поправити, да је она једном ријечју непоправљива, они ипак сизифовски и даље гурају свој афористичарски камен уз брдо које стално расте, јер им то гурање дође као некакав издувни вентил. Нешто као покушај у покушају. На умјетнички начин. Могуће да су то послиједњи трзаји, јер власт зна како да умртви популацију.

Што је најгоре, то мало борбено што је преостало и претекло и што још увијек смије да владајућој касти сручи, или још боље, звекне истину у лице полако се осипа као армија друга Јосипа која биолошки напушта сцену. Пустимо Јосипову армију која је рекла што је имала рећи. Ова друга млађахна армија која би требала бити борбена бар као афористичари негдје је далеко, одакле са слабо или никако не добацује. Не тамо далеко већ много, много и неповратно даље: „Млади су наше златне резерве, депоновати смо их у иностранство!“

О младима зрело могу да говоре само они који су из више угла зрели, они који су отворили четворо очију да би примјетили оно што већина не примјећује, или ако и примјети, не зна зналачки упаковати то своје „виђење“. Динко има тај риједак осјећај да између редова или пак неочекиваним обртом, поентира чак и у темама које су изгубљена прича. Његове теме су животне теме, додуше често локалне („Босна и Херцеговина је у знаку броја три, имамо три народа са три вјере, говоримо три различита језика, у Предсједништву сједе три члана, а и отишли смо у три лијепе...“) и у тим слу-

чајевима он као прави доктор у истом тренутку и даје дијагнозу и нуди рјешење, односно лијек. Нека рјешења би била тешко прихватљива да се ради о стварном доктору, али су итекако прихватљива јер се ради о специфичној врсти хећи-ма, афористичару... Динко је стога и хроничар једног времена, једног града, једне републике, једне државе и једног свеопштег помрачења, поготово када своје афористичарске мисли усмјери на дневна дешавања. Занимљиво је да он и у таквим случајевима покушава да прошири и вријеме и простор, да их надрасте, јер зна да ће, само у случајевима да у томе успије, створити афоризам који ће надмашити садашњост („Кад стекнемо имунитет крда, бићемо мирни до клања.“ „Народи у Босни и Херцеговини функционишу по принципу; добар, лош, зао. Али сваки мисли да је баш он Клинт Иствуд!“ „У нередима након америчких председничких избора, повријеђено је дванаест Срба, девет Бошњака, шест Хрвата и један из реда осталих!“).

Османчевић попут надахнутог сликара слика данашњицу жигосући све наше апсурде, који су се на овдашњим меридијанима толико угнијездили (а богоми и ухљебили) да више и не дјелују апсурдно („Није важно колики је јарбол ако нам је застава на пола копља.“ „За Први мај, послужили су нам раднички пасуљ, а музика се касније јавила сама, спонтано.“ „Живимо на Западном Балкану, источно од раја.“).

Оно што је најбитније, поготово када су политички афоризми у питању, Динко Османчевић није обукао, или још боље не носи нечији дрес, за њега су и ови и они, и обрнуто, једнако лоши и једнако успјешни у ометањима дисања успаваном народу. Наравно није афористичарима једини циљ буђење народа, поготово не у оном пренесеном смислу,

већ, између осталог и да сперу бљутавост која се у годинама нечињења накупила, јер све има свој праг толеранције. Тај праг је пређен већ самом идејом да се напишу први афоризми и битно је не забасати, односно не приклонити се политичким ваздушним струјама, или још прецизније пијавицама, јер само такав приступ гарантује успјех.

У афоризму свака ријеч мора да буде на свом мјесту, у супротном обрушиће се конструкција. Наравно, и афористичар мора да буде на свом мјесту. Није афоризам кућа па да једна цигла не значи скоро ништа, сем што ће се могуће у кући јавити промаја. Та промаја у афоризму – реченици представља бумеранг који кад тад звекне у главу аутора, али не због некадашњих УДБА разлога.

Наиме, вријеме када је афоризам ма колико био жесток, хирушки прецизан и убитачан, могао обити о главу аутору изгледа да је неповратно прошло. Власт представљају дебелокошци који се не могу застидити, а камоли зацрвени-ти, па их и не дотичу афористичарске промисли. Могуће, из разлога што су скупштинске говорнице постале ОК корал и мјесто главних и најбљутавијих окршаја на којима су наши посланици огулали на било коју врсту критике. С друге стране, афористичари се служе парадоксом. Афоризам упакован у парадокс говори више од оног директног излива незадовољства, али како то објаснити недодорљивима („Гледам нове називе тргова и улица, па како дјеци да објасним ко је побиједио у Другом свјетском рату.“ „Преклапање Ускрса и Првог маја јасна је симболика да радничкој класи само Бог може помоћи.“).

Једног афористичара поред талента да са што мање ријечи каже што више великим чини и разноликост тема. И у том сегменту Динко Османчевић не заостаје за афористичар-

ским кремом, не само са ове стране Дрине. Њему су све теме омиљене, с тим да неке обрађује на хумористичан („Кад ми је за Дан жена пуница стигла у госте, убрзо смо имали ноћ вјештица“), а неке на сатиричан („Преклапање Ускрса и Првог маја јасна је симболика да радничкој класи само Бог може помоћи.“) начин. Он је једнако и ванвременски („Плићи људи, дубље се увлаче.“) и тренутан („Дебакл на квалификационом, олимпијском турниру у Београду, доказ је да Кокосков не може да води орлове.“).

Кад смо већ код дебакла, свака нова књига афоризама је у неку руку попис промашаја, попис дебаклина, оних који нас воде или оних који имају намјеру да нас у будућности воде. Наиме, код нас је опозиција клонирана позиција. Курта и Мурта. Из тог разлога наши афористичари, па и Динко Османчевић, не морају превише да укључују вијуге већ је довољно да само, укључивши таленат, воде евиденцију шта је ко и гдје промашио. Отуда и у овој збирци прегршт знаних јунака који су заслужили афоризам. Оном ко држи до себе и до образа, вјероватно би посљедња жеља била да се нађе у афоризму врхунског афористичара, јер нико не жели да буде рашчеречен. Поготово не у тих неколико ријечи, у тој најчешће једној реченици о којој би се у најбољем свом издању дао написати роман. Наравно, оном ко има маште.

Динко Османчевић је овом својом књигом афоризама додатно ојачао позицију афоризма у Републици Српској и Босни и Херцеговини не штедећи никога, па и оно, што је можда и најважније, ни себе. Јер ако у збирци немате бар један афоризам на свој рачун, може бити да сте били субјективни, а субјективизам зна бити и највећа и непремостива препрека за сваког афористичара.

За книги с афоризми

На срећу, Динко Османчевић има и довољно талента и довољно искуства да се шали и на свој рачун, а то је једини пут који води на врх. Афористичарски врх који му се из магле осмјехује.

[Објављено у књизи: Динко Османчевић, *Златне резерве : Афоризми*. Београд: Алма, 2021]

Др Милован Гочманац

ИНВЕНТИВНА АФОРИСТИКА КАО МЕРА ИСТИНЕ, МУДРОСТИ И ПОУКЕ

Збирку афоризама Мирослава Средановића, под насловом *Умњаци*,¹ чине пет стотина четири афоризма, у одељцима карикатура Шпира Радуловића.

„Средановић уочава оно што други не виде и то је његов кључ књижевног успеха у сатири. Његови афоризми имају снажан лични печат, пошто су препознатљиви по тематици и књижевном стилу.“²

За своју збирку афоризама, *Умњаци*, Мирослав Средановић је употребио анатомски „назив за последњи кутњак који избија после пубертета, зуб мудрости“.³

По Вуку Стефановићу Караџићу (1787–1864), „Умњаци, Умњака“ су „некако племе негдје у Херцеговини (као што једни говоре на западној страни око Дувна). Кажу да Умњака највише има закона Римскога, али их има и Турскога; сви се носе као сељаци у Херцеговини и држе многу стоку (козе и овце), с којом највише, и љети и зими, живе по планинама; жене онијех који су Турскога закона не крију се“.⁴

Мирослав Средановић пише умне, мудре афоризме разумног умовања о политичким и друштвеним приликама у Србији, Балкану и свету данас, али и последицама из прошлости.

Иронијом и сатиричном алузијом на морал, нарав и мудрост, гномастично изражава опасности које собом носи

„слобода говора“ у народу. Његове гноме су писане у прози, чију фабуларну грађу чине два дела.

„Дозвољена је слобода говора. Жалопојке могу и да се отпевају.“

„Странци хрле у Србију. Да стану на луди камен.“

„Народ никад не остаје празних шака. Увек га снађе неко зло.“

„Оставићемо га у дилеми ко је после њега бољи писац. Његош или Андрић.“

„Ислужени политичар се вратио у родно село. Да настави да дрља земљу.“

„Вук Караџић је навукао неписмени народ. Да пише као што говори.“

„Властодршци скривају голу истину. Они су чувари лажног морала.“

Конфучије (приближно 551–479. пре н. е.), говорио је:

„Три пута воде до мудрости: размишљање – оно је најплеменитије; васпитање – оно је најлакше, и искуство – оно је најнеугодније.“⁵

Лао це (VI век пре н. е.), мудрост идентификује врлином којом мислилац може умом обујмити „четири краја света и остати по страни“, и о очувању и стицању врлине, и о путу саветује:

„Делај, независан, предводи, али никада не владај: Суштина скривене врлине почива у томе.“⁶

Ововремене велможе афористичар идентификује са властодршцима, чија је политичка самовоља, у ствари „обожена“, то јест, диктаторска. Мирослав Средановић мудро стаје на страну демократије и слободе мисли и говора, нигде

не вређајући, већ, у сваком афоризму, односно гноми, стајући на страну пониженог човека и неправдама кажњаваних људи и народа коме припадају. Религију сматра средством за политику застрашивања и потчињавања.

„Властодршци тврде да им је власт од Бога дата. Ко не верује може да пита Бога.“

Радомир Животић, књижевни критичар, акценат ставља на савремени политички афоризам и, у бањалучком часопису „Бина“, 2005. он пише:

„Одушке угрожености, у безизлазним ситуацијама, Срби виде у афоризму и вицу, у отпору, макар само у духовном. Српски афоризам данас је заиста симбол отпора: болни подсмех, морални суд о збивањима код нас и у свету, промишљање о људским вредностима и осуда глупости, спонтанна реакција на неправде и зла.“⁷

Мирослав Средановић пише сатиричне афоризме, мудре, са позиције добронамерности поуке. У сваком издању његове афоризме прати уметничка карикатура познатих карикатуриста, аналогно афористичкој идеји и васпитно-образовном садржају.

Исидора Секулић (1877–1958), казује о карикатури објективном дефиницијом.

„Карикатура је исто што и духовито оговарање (...).

Имамо пословицу у којој се крије дубока философија. Пословица гласи: свака је шала пола истина (...).

Политичке карикатуре, међутим, јесу често оруђе (...).

Друштвена карикатура је безазленија; она и нехотице типизује и уопштава“.⁸

За успех у афористици, Мирослав Средановић је примљен за равноправног члана Московског клуба афористике – МКА, који окупља еминентне ствараоце афоризама из Русије, и других земаља, као што су Сједињене Америчке Државе, Немачка, Украјина, Израел, Јерменија... Афоризми Мирослава Средановића објављени су у годишњој публикацији Московског клуба афористике – Алманаху.

„Мирослав Средановић, члан Удружења књижевника Србије и Београдског афористичког круга је, 2021. године примљен за равноправног члана реномираног Московског клуба афористике – МКА.“⁹

Афоризме у књизи Мирослава Средановића, *Умњаци*, ваља поредити са гномастиком, и сентенциозношћу. Неки афоризми се могу тумачити као гноме, а неки и као сентенције, њихов садржај је свевременији.

„И када губе, спортисти добијају паре од клубова. Када побеђују у репрезентацији, морају да дају све од себе.“

„Неке народе не може покорити један диктатор. Њима треба диктатура пролетаријата“.

„Новонастале балканске земље имају добре међусобне односе. Боље него у првобитној заједници.“

„Властодршци су све сами јунаци. Књижевне сатире.“

Гноме су поуке сличне досетки, пословици и сентенцији. Богатије лексичке речитости. Као пословице и сентенције, имају суштинску мудрост, речену и првим делом, и рефреном, као одговором, или одјеком, у другом делу. У афоризмима Мирослава Средановића гноме, пословице и сентенције имају рефрен, као поуку и појачавање мудрости, у дру-

гој синтаксичкој одредници, „лирски паралелизам“, под називом „прип(ј)ев(ак)“.

Александар Вучо (1897–1985), у књизи Васка Попе (1922–1991), *Урнебесник*, надреалистички, ирационални сан, примером је поставио у песми *Хумор заспалог* (1979). У сен-тенциозним одликама гнома, други стих оба дистиха, садржи прип(ј)ев(ак). Вучо у гноме уноси ирационалну надреалистичку подсвест и сан.¹⁰

„Ветар и петар Петар и Павле Етар
и метар метар и грам
Умочи перо умочи веру умочи овна
Великог овна у вечита доба.“

Из таквог надреалистичког сна, Мирослав Средановић, хумористичко-ироничном поентом, обасјава сатиричну мудру поуку првог дела сентенције, гноматски окренуте суштини мудрости оба синтаксичка дела.

Афористичко стваралаштво Мирослава Средановића у збирци *Умњаџи*, заснива естетску и стилску вредност на ело-квентној гордости и инвенцији. Његови афоризми су, више но у било кога афористичара, склони маштовитој особини оригиналног проналажења тема, мотива и емоционалног и рефлексивног одговора лексичком и идејном, стваралачком, мудро, оригиналношћу. Афористичка и гноматска сатира, има снагу народне пословице, анегдоте, параболе, сентенције и досетке. Њиховим идејним и сижејним порукама нигде не вређа људско достојанство, које су, на релацији неправде и осујећености демократије, највише угрозили осиромашене слојеве грађанства. Зато афористичар призива у испомоћ умне напоре елитних афористичара да, својом мудрошћу,

допринесу доношењу одлука од значаја за живот народа, свестан да афоризам не може променити свет али може битно утицати на свест људи уопште. Дакле, свест је, итекако, променљива и афоризам на то циља.

Нажалост, превише је „мета“ за афоризам.

-
- 1) Мирослав Средановић, *Умњаци*, Алма, Београд 2021.
 - 2) Александар Чотрић, *Умно и уметнички*, Мирослав Средановић, Наведено дело, 155.
 - 3) Навод: *Речник српскохрватскога књижевног језика*, Књига шеста, Матица српска, Нови Сад, 1976, 516.
 - 4) *Српски рјечник*, Скупио га и на свијет издао Вук Стеф. Карацић, У Бечу 1852, Нолит, Београд 1975, 782.
 - 5) Јасмина Пуљо (сакупила), *Бисери мудрости*, Спортска књига, Београд 1984, 131.
 - 6) Лао Це, *Књига о путу и његовој врлини*, Превела Нина Живанчевић, Графос, Београд 1984, 20.
 - 7) Радомир Животић, *Време политичког афоризма (поводом Антологије сатиричног афоризма Републике Српске „Лед је пробијен! Ускачите“*, Бина, Бања Лука, 2005), Mons Aureus, стр. 42.
 - 8) *Критички радови Исидоре Секулић*, Приредио др Славко Леовац, Матица српска – Нови Сад, Институт за књижевност и уметност – Београд, Нови Сад 1977, 80, 83.
 - 9) ГТ, Мирослав Средановић у Московском клубу афористике, *Глас Требиња*, 1125, Фебруар 2021, 22.
 - 10) Васко Попа, *Урнебесник*, Нолит, Београд 1975, 162.

[Објављено у књизи: Др Милован Гочманац, *Ингенијум инвентивне афористике – О књижевном делу Мирослава Средановића*, Пожега : Свитац, 2021]

Др Милован Гочманац

АФОРИЗАМ – ОДГОВОР УМЕТНОСТИ НА ЉУДСКЕ НЕПРАВДЕ

Издавачка кућа „Алма“ из Београда, у новопокренутој едицији, издала је књигу Мирослава Средановића (1936.) „Изабрани афоризми“.¹ Књига садржи 600 афоризама, што је стандард едиције.

Афоризми спадају у сатиричне књижевне форме. Имају циљ да се, као народне изреке и пословице, ставе на страну правде, и да, у стиху или прози, изразе мисли или рефлексije у одбрану од људских неправди.

Најбољи српски сатиричар деветнаестог века и данашњице је Радоје Домановић (1873-1908).

„Почео реалистичким приповеткама из сеоског живота и убрзо прешао на сатиру: веома оштро, критички и духовито сликао власт огрезлу у корупцији и насиљу, као и сервилно и послушно грађанство“.²

„Књига афоризама „Крстареће мисли“, проглашена је за најбољу књигу сатире за 2019. годину, па му је Удружење књижевника Србије, уручило 2020. године награду „Радоје Домановић“.

Члан је Удружења књижевника Србије, Београдског афористичког круга и Московског клуба афористике.

Афоризми, „пословице образованих“,³ као сентенциозне изреке или пословице, у афористици Мирослава Средановића представљају одговор уметности на људске неправде. Највећа неправда која задешава и људе овога века је матери-

јално осиромашење огромног броја становника, настало из-рабљивањем и богаћењем мањег броја људи склоних насиљу и отимачини, услед чега настаје сиромаштво већине.

Сиромаштво као социјална особина настаје и услед ратова, или отимачким богаћењем владајућег дела друштва након рата или у време привидног, недемократског, мира.

Постаће богато друштво.
Сиротиња ће им изумрети (5).

Социјалну естетску слику Мирослав Средановић развија на бази контраста или антитезе. Према социјалном мотиву осиромашења поставља се контрапунктално. Тема и идеја осиромашења као узрока и последице, и богатство као чињенично стање, противстављени су применом стилске фигуре антитезе.

Мудри се не отимају за власт.
Они владају собом (6).

Понизно јачег моли.
И слабима прети (9).

Богати су зависни.
Од сиромашних (11).

У афоризму социјалне антитезе права мисао или истина су прикривени поредбеном фигуром по логичкој повезаности узрока и последице, - метонимијом. Афоризам одликује еуфемистички приступ међузависности богатих и сиромашних, што је, заправо сатирична особеност ироније и сар-

казма, и могућност оксиморона: „богато сиромаштво“, што је стилска и сатирична особеност афоризма.

Више је прогоњених него прогонитеља.
На нашу срећу (7).

Сиромах се, најзад, усправио.
На просјачки штап.

Сиромашни имају перспективу.
Несагледиву (13).

Афоризам је двосмислен.
Афоризам није за једоумнике (34).

Афоризмом се изражава анаколут двосмисленог и једносмисленог у истој целини. Две реченице у афоризму, поред контраста, сажимају у сижејној тематици питање и одговор, између којих, специфично, инвентивно и иновантно, у Средановићевом афоризму, стоји психолошка пауза, која афоризму даје особину зена, типичног за јапанску песму од три стиха: 5, 7, 5 слогова, хаику, са најчешћим паузама између другог и трећег стиха.

Сатиричари су чудотврци.
Нашу стварност описују кратком причом (39).

У диктатури су животиње изједначене са људима.
Тамо ни мува не сме да се чује (48)

Слобода стваралаштва и сатира су у идејном контрапункту, јер се сатира заснива на жаокама и, зато је у међусобној колизији, ретко у хармоничном међуодносу. Први део афоризма изражава тврђење, чак опомену другом делу афоризма - да се сатира пише у алегоријама. Због хомогености целине у два контрастна слоја, афоризам се пише у алегоријама, које се, као целина, читају алегорезом.

Влада слобода стваралаштва.

Сатира може да се пише и у алегоријама (83).

Сиромашни писац је добио књижевну награду.

И одмах је спискао на киоску брзе хране (111).

Афоризам је настао у лекарском раду Хипократа (460. пре н. е. – 377. пре н. е.), и његове максиме: „Живот је кратак, а уметност лечења дуга; повољна прилика за лечење болести брзо измиче; испробавање је опасно, а оцењивање и расуђивање тешко“.⁴

Афоризам је лек без рецепта.

Узима се на своју руку (116).

Афоризам Мирослава Средановића никада не подстиче негативне особине, као што су завист и мржња. Његови афоризми су благонаклони, иако успевају да одговоре на најделикатније негативне теме, идеје и мотиве у свим друштвеним сферама, слично Радоју Домановићу сатирама у дветнаестом веку.

„Песници и прозни писци српске књижевности деветнаестог века употребили су сатиру као оружје против свега

онога што су сматрали да је или друштвено, или политички, или културно, назадно у њихово време“.⁵

Мирослав Средановић наглашава став образованог, објективног афористичара, који пише афоризме врло савесно и иновантно, продуктивно и мудро.

Мудри се не отимају за власт.

Они владају собом (6).

У афоризмима нико није запостављен.

Ни умишљене величине (124).

Као сегмент сатире, афоризми у основној, често неочекиваној, поруци, натопљени су пошалицом, особинама досетке и анегдоте. Хумор је, тада, обавезна „збиља“ у значењу. Афоризми имају циљ и да насмеју, јер се, поражени у животу, као што је сиромашни слој народа, и они подвргнути неправдама, прогоњени и обесправљени, сурово бијени диктатуром, не могу или не умеју да се супротставе тортури и, против њих предузиманом, безакоњу и терору. Мирослав Средановић их, као особине, описује оксиморомом и иронијом, као „смешну збиљу“.

Сатиричари се не шале.

Сатиричари описују смешну збиљу (137).

Сатиричари пишу увијено.

Откривају голу истину (138).

Сатиричар је умислио да је Домановић наших дана.

Чак је и шешир накривио (149).

Афоризми Мирослава Средановића у књизи *Изабрани афоризми*, остављају утисак на читаоце као две парадоксалне мисли, са сатирично-хумористичком особином ироније. Афористичка мисао се вековима развијала у људској стваралачкој, уметничкој, машти, у особености одбране од друштвених зала, као што су диктатура, неправде, прогањање и сиромаштво. Средановић пише афоризме као образован човек одмереног става човечности, са васпитно-образовним тежњама. Његови еуфонични афоризми поседују нову особину – психолошку паузу схватљиве мудрости између, увек присутне, две опречне мисли у две реченице, које чине афористичку новину. Та особина иноватне психолошке суптилности, стоји уз контраст, хиперболу, иронију, парадокс и оксиморон, стварајући, тако, емфазу и емпатију афористичког, мисаоног, деловања на читаоца поуком и објективношћу мудрости и истине, које, вишезначно, поседује сваки афоризам Мирослава Средановића.

1) Мирослав Средановић, *Изабрани афоризми*, Алма, Београд 2021.

2) *Мала енциклопедија Просвета*, 1, Просвета, Београд 1978, 529.

3) Војислав Ђурић, *Лирика у светској књижевности*, Српска књижевна задруга, Београд 1982, 502-503.

4) *Мала енциклопедија Просвета*, 3, Просвета, Београд 1978, 584.

5) Велибор Глигорић, *Српски реалисти*, Просвета, Београд 1970, 287.

Милијан Деспотовић

ЊЕГОШУ СЕ НЕ ДРЖЕ ЛЕКЦИЈЕ

*Живот је највећа школа.
Једном руком пише романе,
другом афоризме.*

Ж. Кулић

Наш народни говор је извор мисли. Многи су у нас понели звање старца, мудраца. Њихове казивнице наука о језику види као афоризме. „Развој“ друштва донео је и нови језик и нови говор. Разишли смо се у говору и слушању. Наравно, ја не постављам питање како то помирити, већ покушавам да читам шта се десило. Сатира је мислима додала своје натрухе другости и стекла право на своје дело – сатирични афоризам. И, он се чита, пише, и њега муче оне прве муке: како решити процеп у духу човека, а да жизн његов буде усмерен овако или онако.

И, сагласни смо у једном: нема веће школе од живота. Наш писац Живко Кулић¹ је његову распричаност свео на афоризам. У својој новој књизи „Власт царује, народ кладе ваља“,² он покушава да нађе одговор на питање, зашто је човек склон неправди и злу? Овај писац чисти наше двориште, што је умесно, а при том зна да су прљавија много она „морнократска“, изван наших: „Историја се понавља. Испуњава жеље географије.“ Овде је писац обрнуо след радњи да би са-

тирично довео узрок на зид срама, да га склони иза географије.

Човек се рађа са клицом добра и зла, мада су многи песимистички мислиоци, како је то увидео др Владета Јеротић, сматрали да је човек „од почетка“ био „рђав и зао, а и цео живот, у својој суштини, непоправљиво лош, и, много више, он је управо трагичан.“³ („Што животни век мукотрпно створи, то минут ћутања у заборав претвори!“ – Ж. Кулић) Ипак, сматра др Јеротић, човек треба да упозна себе „и злог и доброд – исход његове борбе између Добра и Зла могао би да буде спасоносан и богоугодан.“⁴

Неке афоризме, афористичке форме, пориче време, али време чува њихову мисаону садржину, особито ону угодну мудрост. Живко Кулић пише особитом сатиричном жустрином у којој је критика свега што добру прети, очигледна. Живот на туђи рачун особито је под његовом лупом. А тај живот Кулић је овако видео: „И камен у бубрегу живи к'о бубрег у лоју.“ Али зато Кулић не тражи склањање бубрега, него камена. Тај ђавољи камен, којим се и код нас „руковало“ почетком овог века, изнедрио је парољу: „Фабрике катанцима, њиве старцима, грбаче странцима! Да се зна ко је газда у кући!“

Суштина овог афоризма кумовала је и називу књиге у којој Кулић непосредно и доследно, осветљава тренутак стварности, чији је сведок, која су део и његове свакодневице, пред којом је немогуће зауставити уздах. А он је без сумње, сведок, који, уочено своди на – афоризам, који доноси и вишесмисленост у тумачењу.

Као жесток сатиричар, Кулић је кадар да свог читаоца инспирише да се, на оно што он пише усредреди са свом својом интелектуалном снагом. Читалац почиње, на неки на-

чин да учествује у дијалогу са афоризмом, тиме и са афористичарем улазећи у проблем и мотив записаног. Опште урушавање статуса сваког од нас које доводи до осећања кривице за оно што (ни)смо учинили, они над нама су искористили за „куповину времена“, за чију се поправку тешко налази време потом, јер: „Где куповина времена ведри и облачи, продаја магле се третира као друштвено користан рад“; „Вредне руке пљују у своје дланове, а скрштене у туђе резултате!“ А то вам је опет тако, налази Кулић привидно „оправдање“ јер „Ко ведри и облачи, мора повремено и да продаје маглу.“ Али из магле бива уклоњен.

Растеравање друштвене магле је пишчев начин да наш дух врати природи, наравно уз потребна жртвовања али само она која спадају у групу милосрђа. Отуда је борба против растурног властодржђа посебно поглавље ове књиге (условно тако га називам), па Кулић подсећа на народну мудрост и ненародну стварност: „Нема хлеба без мотике, ни меда и млека без политике.“ Политика је често помињана реч, а народ каже да је политика нужно зло. И свака критика народна јесте овде сажета, јер афористичар је савест народа оног неподељеног, обично аполитичног, њему се све обије о главу, падну наде а дође безнађе, попут капитализма: „Капитализам је превише подивљао! Ни најбољи дресери не могу га укротити.“ Човек се, само на други начин, мора вратити за мотику, да кладе свог труда сам ваља.

Народ је „нежни цвет на бесном ветру“⁵ политике, коју је он устројио да га растроји, издели. Постао је велики злоупотребник „неограниченог поверења у поруке сунца“.⁶ „Свет је постао глобално село. Мала бара, с много крокодила!“ Афоризам афоризма, на свој начин, враћа поверење светлости духа и слободе. Он неће променити прилике, јер оне не

зависе од њега, али ће својим садржајем мелемно читатељству вратити унутрашњи мир и наду. Писана реч тако живи паралелан живот са приликама изван књига.

А оне су политичке, блатне и ратне, лажни савези и уније које вребају народе и државе, идеологије и товарије тере на грбаче, расрбљавање, лингвистичка пљачка, прављење нових језика од српског, разбоженост, освешћење... Али, „Ситна боранија се опасуљила! Све теже јој се уваљују врући кромпири“:

** НАТО осуђује сваки облик дискриминације. С једнаким жаром руши и села и градове! * Хрвати, Црногорци и Бошњаци тешко налазе заједнички језик. Ко им је крив, кад не знају српски.* У памет се, браћо Црногорци! Његошу се не држе лекције.*

Кулић је писао тако да очува и образ и чојство рода нашег књижевног, имајући на уму ону Његошеву мисао у којој нас вазда опомиње: „Свијет је овај тиран тиранину а камоли души благородној.“ Зато је увек уз свој народ са којим успешно и кладе невоља ваља, притом је свестан да „Глас разума користи биране речи,“ зато биране речи и исписује.

1) Живко Кулић (Београд, 1954), пише афоризме, антипословице, епиграме и сатиричне приче, Објавио 12 књига. Живи у Београду.

2) Живко Кулић: „Власт царује, народ кладе ваља“, Алма, Београд, 2021.

3) Др Владета Јеротић: „О злу и ђаволу“, Арс либри, Београд, 2019. стр. 13.

4) Исто, стр, 14.

5) Из истоимене песме Балше Рајчевића, „Покајање“, Аг-
носта, Београд, 2021, стр. 24.

6) Исто.

Милијан Деспотовић

ОДБРАНА НАШЕГ БИЋА

Афоризам је мисаони сигнал који шаље душа савести на људске адресе. Он својим сагледавањем прилика на бљесак, изриче став-опомену, проблемски упира прст на оне који су „јунаци“ невоље, али показује то и онима које проблем не дотиче али нам се примиче.

Пред сигнаlima се не повлачи море проблема, али докле год лампица трепери, „купачи“ скачу у безводне дубине. Зато, има смисла афоризмолошко мисленије које треба једрати и враћати га свевремљу као наук који нас умно јача.

Своје афоризмичне умнице у новој књизи „Умњаци“, ¹ дарива нам Мирослав Средановић, ² који је наоштрен искуством из дугогодишње дипломатске праксе постао и врсни дипломата мисли. Савременик је читања у потиљак, јер ништа више нема образа да погледа другом у очи нити себи у огледало. Свет се све суровије петља у клупко из којег се тешко извући. Верује у силу, а људи треба да верују у памет. Такво силовано безверје нађе тло где господари. И наши простори се годинама притискају да се покоре а ми тражимо начин да их разобличимо. Није се смело о том каткад ни говорити а Средановић је изговорио у одбрану нашег бића које се улудо гложи по налозима са стране. Чињеница је да: „Нема ни Велике Србије ни Велике Албаније. На Балкану господаре велике силе.“

И прилике у политици су неприродне, што говори да политика одавно није природна појава. Она увек има своје сапетане, циркузанте и зломислеће људе који осим себе не виде свој народ, просто „није демократија за свакога“. „Имамо хумано друштво, једино га нарушавају међуљудски односи.“ У свему томе народ никада не остаје празних шака. Увек га снађе неко зло.“ А ми, ми смо успели да урушимо институцију опозиције која престаје да мисли како би народу било боље већ му загорчава живот. То је наш мислилац овако коментарисао: „Уједињена опозиција се подигла да руши поредак. Успела је да преврне неколико контејнера.“

Оно што је такође неприродно јесу наметнути кумови „и кумство велике силе“. Тако смо рођене кумове заборавили, свој корен отуђили. Дозвољавамо да нам историју пишу они који су се политички дописмењавали. Сели се свет некуд, није ли то припрема за одлазак са планете? Наше прилике су пушта села, празне се и градови. Симболично, Средановић је то приказао кроз мисао о крајпуташима, иначе ретком обичају који је у српском бићу заживео да спомен обележјем врати душе оних незнано погинулих у завичај. Крајпуташа су подизани на раскршћу путева, у црквеним портама, у близини кућа... Велики број њих данас је зарастао у коров, у шибље, као и путеви па Мирослав пише: „Више нема споменика крајпуташа. Села се налазе у беспућу.“³

Векови су уместо језика и мудрости које је народ и његов племенит сој исцртавао, запатили (и запамтили) и друге методе која су показивала интересна лица из света насиља. Човек уме да гради и тиме је обожен, али нам је открио ђавољу моћ да руши и разгруђује. Основа је нови светски поредак који се, изгледа одавно нису Срби уклопили јер су, „реметилачки народ. Осим против окупатора, још су се борили

и против његових домаћих помагача“; „Сада се уводи Нови светски поредак. Демократија је једно старо друштвено уређење.“ Мирослав Средановић је наставио да исписује своје умњаке који опомињу, како то каже песник Славко Алмажан: „Добри човече ово је дневник о твом паду/ Ово је снежна грудва коју држимо над пламеном.“⁴

„Средановић учача оно што други не виде и то је његов кључ књижевног успеха⁵ у сатири. Његови афоризми имају снажан лични печат, пошто су препознатљиви по тематици и књижевном стилу. Садрже дубоки смисао, јер нас као заокружене оригиналне мисли увек нечему подучавају. Афористичареве сентенце су језгровите, импрегниране и крцате значењима, нивоима и смислом.“⁶

У филозофском смислу Средановић је систем „привременог“ објаснио кроз фактичку злоупотребу „трајно“ на примеру наше јужне српске покрајине Косова и Метохије: „Привремене косовске власти забрањују Србима улазак на Косово (и Метохију). Трајно.“ Иза тог трајног покушаја стоје непоменици које је афористичар оличио у сили. Али, сила очишћена од људских елемената правде и истине копа и себи јамиште: „Правда је правична. После натезања, неко ће извући тањи, а неко дебљи крај.“ А читајте ово, колико је истинито: „Велика сила позива Србију да јој се придружи у признању независног Косова. Да се сама не срамоти.“ Међутим, „Косово је било заостала српска провинција. И такво је и остало.“ И ово закључује: „Неке државе су као жива бића. Настале су грешком природе.“

Тријумфује, ипак, човеков дух који само јача у невољности, на ту снагу зло не рачуна а улази и увлачи многе своје у грешност: „Окупатори остављају иза себе трагове своје културе. Надгробне споменике.“ Ако је то демократска култура

цивилизације, онда свет треба вратити у прапочетак, да поново научи шта је човек а шта животиња. Јер, како ствари стоје „нема бесправних друштава. У свету владају закони јачега“.

Тај (не)свет би да „опет пребројава мртве Србе“, а живе припрема да се гложе. Опомена и подсетница једнако, ко смо и шта смо: „Мудри Његош никада није био сам. Опседаде су га мисли.“ Мислити и само мислити, његошевски мудро и заклето и учити зло да се може лепше живети: Чинити добро и мислити о доброти. Срби су свету дали много умних људи, свет је злоупотребио српску памет, и злоупотребљава: „Неки (...) народи својатају српске великане. Да би и они порасли у туђим очима.“

„Људско Друштво је појмовно шире од осталих биолошких царстава, како царства биљака, тако и царства животиња. У њима нема небиљака ни неживотиња. Друкчије је у људском роду: „Нечовек. И он је саставни део човечанства.“⁷ Нажалост постоје нечовечници који не разумеју да је „боља мисао у глави него метак у цеви.“ Метак зна и да се врати у тело оног који држи прст на орозу. Мисао не уме да повреди она поучава, оумудрује и опамећује. Са том намером Мирослав Средановић своје „умњаке“ пуни мислима и наоружава свест свог читаоца са циљем да те паметне и мудре метке испаљује ка свом непријатељу, да му од снаге поруке свако убојно оружје напусти руке. А, писац је имао тешко избегличко искуство као дете, посветио се љубави међу народима, нагледао се и наслушао мржње.

Средановићева мисао која може у сваку антологију мудрости,⁸ неки „људи воде борбу са собом. Да истребе унутрашњег непријатеља“, отвара један социопсихолошки приступ људском самобићу данас, али враћа и наду у очовечење чове-

ка. Верује писац да се људи морају вратити себи и почети мислити, кренути у духовно очишћење, али почев од себе самог. Јасно је сасвим да „људи нису Исус, али су они разапети између неба и земље“. То човека обавезује на духовну животну умереност и част. Кажем част, јер криминал паралелно прати друштвени развој, те групе се најбрже уједињују без обзира на нацију и веру. Нека законска решења или залагања којекаквих организација злоупотребљавају слободу па су омогућили, да се ово може чути: „Затворени криминалци се жале да су им угрожена грађанска права. Немају слободну иницијативу за деловање.“

Иначе, „Умњаци“ су у највећем свом делу књига сатиричног афоризма где је писац остварио саркастичан дијалог са влашћу пратећи сваки потез који би се могао подвргнути критици. За неке афоризме истиче време, али су опомена да се то критиковано не понови.

За сатиричара се често сматра да он збија шале, међутим Средановић о томе има други став: „Сатиричари се не шале. Они само описују смешну збиљу.“ Рекао бих, и тешку збиљу.

„Афористичко стваралаштво Мирослава Средановића у збирци *Умњаци*, заснива естетску и стилску вредност на елоквентној гордости и инвенцији. Његови афоризми су, више но у било кога афористичара, склони маштовитој особини оригиналног проналажења тема, мотива и емоционалног и рефлексивног одговора лексичком и идејном, стваралачком, мудро, оригиналношћу. Афористичка и гноматска сатира, има снагу народне пословице, анегдоте, параболе, сентенције и досетке. Њиховим идејним и сижејним порукама нигде не вређа људско достојанство, које су, на релацији неправде и осујећености демократије, највише угрозили

осиромашене слојеве грађанства. Зато афористичар призива у испомоћ умне напоре елитних афористичара да, својом мудрошћу, допринесу мудрому доношењу одлука од значаја за живот народа.“⁹

1) Мирослав Средановић (Ластва Требињска, 1936), пише поезију, кратке приче и афоризме. Објавио десет књига. Живи у Београду.

2) Мирослав Средановић: „Умњаци“, Алма, Београд, 2021,

3) За посебно признање је напор појединих средина да своје крајпуташе обнове, „прикупе“ и окупе на видна места. Тако Удружење потомака ратника 1912-1920. „Љубомир Марић“ у Косјерићу, скоро читаву деценију ради на бризи о крајпуташима. На нова станишта стигли су крајпуташа из запуштених простора, њих скоро 140.

4) Из песме Славка Алмажана „Да ли се море повлачи“.

5) Треба напоменути да је Мирослав Средановић свестрани књижевни стваралац, он пише поезију, књижевну прозу и афористичке мисли.

6) Александар Чотрић: „Умно и уметнички“, из поговора књизи „Умњаци“, стр. 155.

7) Витомир Теофиловић: „Портрет афористичара – Мирослав Средановић“, из рукописне књиге.

8) Пажњу антологичара мисаоног афоризма не би требало да заобиђу ни ове мисли: „Мудрац је најчешће усамљен. Мудрац се дружи са паметнијим од себе“; „Познато је како постао човек. Још се проучава како настају људи.“; „Црква и народ имају узвишен положај. Обоје су слуге Божије“...

За книги с афоризми

9) Др Милован Гочманац: „Ингенијум инвентивне афористике - О књижевном делу Мирослава Средановића“, Свитац, Пожега, 2021, стр. 109.

[Објављено у књизи: Милијан Деспотовић, *Језички израз духа*, Пожега: Свитац, 2022]

Миодраг Тосић

КАДА НАПРЕДАК ПРЕТЕКНЕ БУДУЋНОСТ

Афоризми Милорада Тосића погађају у центар. Може се у њима пронаћи хумор. Иронија много чешће, неретко сарказам. Аутор је бриљантан познавалац друштвене збиље у којој живимо. Човек у зрелим годинама, обилатог свеопштег знања и културе, богатог животног искуства. Притом независан и неспутан обавезама према покровитељима. Јер, како рече „Класик Марксизма“, само је независан човек слободан човек!

Тосић у својој књизи афоризама „Исијавање ума“, с упечатљивим поднасловом „Нама је прошло и будуће време“ доказује да смо претекли будућност. Или будућности нема? Већ како ко разуме. У сваком случају прецизним и реским опаскама у књизи неупућен читалац много ће научити о стању српског друштва у првим деценијама двадесет првог столећа. Јер као што је својевремено записао други „Класик Марксизма“, Фридрих Енгелс, да је више научио о француском друштву деветнаестог века из Балзакових романа него од свих историчара заједно, тако ће из ове књиге будуће генерације сазнати како се (про)живело, то јест, преживело ово турбулентно време. Под условом да се преживи!

Тосић, рекосмо независан и слободан човек, лично поштен и одговоран интелектуалац, припада самом врху српске сатире. У веома јакој и озбиљној конкуренцији сличних аутора, као и неких других, које демократско српско друштво високо цени и награђује разним привилегијама, Тосић се

високо издигао. Чак се приближио и носиоцима највише власти. Ипак, мисао председника државе, који рече: „Стидим се колико нам добро иде“, неће надмашити ниједан афористичар, па ни сам Милорад Ћосић.

„Све што зарадимо трошимо у садашњости. Јер немамо будућност! Наше кредите враћаће наша деца и унуци, тако да сећање на нас неће избледети! Живимо у благостању. Докази су видљиви!“ – Ћосићева размишљања о будућности државе у којој живи и нације којој припада.

„Ако народ стално спава, никада му неће сванути боље сутра! Наш народ је у расулу. Расуо се по целом свету! Ако стоички ћутите и јарам ће вам лепо стајати!“ – Достојно Диогена из Синопе.

Српска држава се у потпуности ослања на једног човека. Тај титан мора на својим плећима да креира унутрашњу и спољну политику, економију, здравство, образовање, културу... Све до постављања тренера фудбалске организације, односно састављања тимова. Сада већ мора да се бави и кошарком. И Ћосић мудро примећује *„Народ је носилац суверенитета. Носи вођу на грбачи! Када је председник друга вест, значи да је Новак победио!“*

Ћосићева размишљања нису дневнополитичке природе. Напротив. Сваки његов афоризам је промишљен. Зрачи дубином. Читалац мора да застане код читања. Не може једноставно да обрће странице. Па и када се насмеје некој Ћосићевој духовитости, то је горак смех. Посут пелином. Тачније, извире из жучи: *„Код нас је све обрнуто, па је и талог на врху! Лажне вести су темељ наше стварности!“*

Афористичари неће променити свет. Немају ту моћ, премда њихове мисли допиру и до оних којима су намењене. Сатира треба да разобличи глупост, да ослика недолично,

често криминално понашање моћника, примитивизам, да забележи време у којој је настала. По могућству да остави трајан печат. Тада афоризам постаје филозофија, што Ћосић неретко постиже својим записима: *„Врх нам је туп! Сви вас воле када сте успешни, али волеће вас више када посрнете!“*

Да није све тако црно, као што би се из Ћосићевих афоризама могло наслутити, и сам ће писац, на крају, у својој аутобиографској цртици пронаћи мало ведрију ноту: *„Преживео сам разне владе, а овој последњој сам захваљан јер опет ме враћају у детињство – стално причају бајке!“*

Књигу „Исијавање ума“ треба обавезно прочитати више пута. Прави бисер је већ поменути аутобиографски осврт аутора на крају књиге. Да је само то написао, за ову књигу с правом би се могло тврдити да се имала рашта и родити.

[Објављено у књизи: Милорад Ч. Ћосић Ћоса, *Исијавање ума*
: *Нама је прошло и будуће време*, Београд: Алма, 2021]

Витомир Теофиловић

ГОРКИ ХУМОР НА БРЕМЕНУ ИСКУСТВА

Мирослав Средановић, *Умњаци*, Алма, Београд,
2021.

Нова збирка афоризама доајена наше сатире (1936) има симболичан наслов – *умњаци* као последњи зуби асоцирају замашно животно искуство, а пошто је корен те речи *ум*, призивају нам и интелектуалност највишег ранга. Другим речима, наслов на духовит начин захтевну духовност (*ум, логично размишљање...*) амортизује тривијалношћу околности (сви одрасли људи имају *умњаке*). Но без обзира што сви имамо *умњаке*, као и остале зубе, они имају посебну симболику – у народном говору имају и назив *зуби мудрости* јер ничу кад је младо људско биће већ у менталном сазревању, у прелазном добу између дечјег узраста и зрелости (*teen-age генерације*).

Као и све претходне збирке афоризама, и најновија Средановићева књига је у превасходном знаку актуелне сатире, али има и опсервација које сежу у разне сфере људског знања и умећа.

Уводни афоризам ставља под лупу великодржавне науке малих државе као нереалне амбиције у контексту империјалне поделе света: *Нема ни Велике Србије ни Велике Албаније. На Балкану господаре велике силе. Ако су мали осујећени у ширењу, нису у скупљању и згушњавању: За настанак балканске државе довољно је отцепљење од матичне државе. И кум-*

ство велике силе. Писац оставља отвореним питање да ли је реч о дискретнијој варијанти злогласне тактике divide et impera (завади, па владај) или је реч само о аминовању стања на терену. Ако нисмо у стању да се одупремо великим силама, можемо ли да ућуткамо и прочитамо лекцију балканским народима? Имамо прекаљене борце, али и браћа и суседи су жилави и опасни противници: На Балкану није лако добити одликовање. Одликовани се морао истаћи у братоубилачким ратовима.

Од географије је важнија етика, а бар на моралном плану имамо неограничене могућности развоја. И напредујемо корацима од седам миља. Оно што смо некад постизали вишегодишњим трудом сада остварујемо свакодневно: *Постојале су пљачке века. Сада су то свакодневни догађаји.* Некадашњи ниво комшијске мржње, овековечен у народној изреци о комшијској крави, данас перципирамо као наиву. Писац је тај тужни увид мајсторски изразио двоструком рокадом у фолклорној традицији: на место животиње дошао је човек, а сходно томе су променили места и остензивни глаголи *цркнути* и *рикнути*: *Не жели да комшији цркне крава. Више би волео да комшија рикне.*

Да ли је хуманизам о(п)стао на чврстим ногама? Јесте у начелу, ремете га само детаљи и појединости: *Имамо хумано друштво. Једино га нарушавају међуљудски односи.* Хуманизам је у политичкој реторици досегао европски систем вредности, а у пракси је врхунац цинизма: *Нема више масовних убистава на Балкану. Сада је важан сваки појединац.*

Премда је режим ужасан, не смемо му ставити на душу све проблеме у исти мах. Расположива енергија мора се сходно значају проблема распоређивати и трошити: *Режим има своје приоритете. Опозиција му је прва брига.*

* * *

Ауторефлексивни афоризми, афоризми који тематизују основну списатељску вокацију, увек су индикативни, а посебно кад је реч о писцу са великим животним искуством и замашним књижевним опусом. Ево најпре ироничне пројекције сујете – ко не може да досегне респектабилан уметнички стандард, може да се послужи стандардним маниром многих великана: *Иако је анонимус, пише под псеудонимом. Као да је Марк Твен*. Псеудописац може да оде и корак даље, да толико превазиђе естетски укус публике да му није ни стало до ње – пише само за себе: *Непоновљив је писац. Књига му се штампа у једином примерку*.

Ни писци узорне самосвести и (само)захтевности немају среће са читаоцима – мало се чита, књиге морају да се продају *испод сваке цене* да би уопште дошле до читалаца. А колико списатељске енергије и мукотрпног рада, колико знања и умећа, поштен писац уложи у књигу! Долазе нам на ум као наручени исти наслови књижевних дела насталих у разним временима и просторима – Шекспирове драме и приче нашег Милована Глишића: *Много вике ни око шта*. Ево те трагикомичне ситуације – кад већ нема вајде од писања: *Писац поклања књиге. Неће да јефтино продаје своју памет*. Но, постоји и друга страна медаље – може писац и да промени однос према читаоцима, да им нађе *слабу тачку*, да изађе у сусрет њиховим жељама и потребама. И да притом вишеструко профитира: материјално, морално, психолошки: *Објављена је антологија еротског афоризма. Заступљеним ауторима се надигао понос*. Тематски круг посвећен ауторефлексији поентираће-

мо афоризмом најопштијег типа: *У афоризмима нико није за- постављен. Ни умишљене величине.*

Да би и млади читаоци, још неупућени у висину прихода писаца и других уметника, имали бар приближну представу о тој деликатној теми, ево показног афоризма: *Сиромашни писац је добио књижевну награду. И одмах је спискао на киоску брзе хране. Од материјалне, егзистенцијалне беде неописиво је већа духовна, есенцијална, ниподаштавање самог уметничког бића, перципирање речи савести народа као испразне приче: На поклоњене књиге писци пишу посвете. Надају се да тако неће доспети у контејнер. Књига је изузетак из осветане традиције Поклону се у зубе не гледа, поштовања поклона као израза пажње макар дар био и само симболичан, без икакве материјалне вредности.*

* * *

И остали део књиге је профилисан на исти начин – сатирични афоризми смењују се са историјским, социо-психолошким, културолошким и другим опсервацијама које на критички начин третирају противречне појаве у нашем друштву, али и на читавој глобалној сцени. Уместо аналитичарских коментара, у којима се губи једна од главних врлина афоризама – духовитост, сматрамо умеснијим да читаоци имају пред собом саме афоризме. Предочавамо их у два сета – првих десет тематизују теме из разних сфера, а други сет чине сатирични афоризми.

Афоризми о разним темама

- Познато је како је постао човек. Још се проучава како настају људи.

- Људи нису Исус, али су и они разапети. Између неба и земље.
- Није лако постати светац. Код нас је много мученика.
- Људи воде борбу са собом. Да истребе унутрашњег непријатеља.
- На нашим путевима се не гине свакодневно. Гине се даноноћно.
- Свештеници возе луксузне аутомобиле. Нису они Исус да јашу на магарцу.
- И голи и боси имају модног креатора. Мајку природу.
- Не срљамо у будућност. Ми још вучемо богато наслеђе прошлости.
- Афоризам је одлив мозга. У његове плодне дане.
- Сатиричар је умислио да је Домановић наших дана. Чак је и шешир накривио.

Сатирични афоризми

- Народ се не може преварити. Народ ће на изборима да гласа за унапред познатог победника.
- Народу ће бити дозвољено да мења власт. Када ту власт он буде бирао.
- Земља се вратила у доба свог просперитета. У Средњи век.
- Стручњаци нас уче како да говоримо. Властодршци нам прописују и шта смемо да кажемо.
- Народ би да проваљује државне тајне. Захтева да му влада подноси извештај о свом раду.
- Међу балканским лидерима нема дијалога. Они не разговарају ни са својим народом.

- Опозиција подрива режим. Не пријављује полицији своје скривене мисли.
- Криминалцима се озбиљно прети. Судом части.
- Криминалац није ниско пао. Кретао се у високом друштву.
- Имали смо славну прошлост. Имаћемо и светлу будућност када нам прође мрачна садашњост.

У језгровитом и надахнутом поговору књижевника Александра Чотрића последња реченица сублимира и читалачки и критичарски утисак о овој особеној збирци афоризама: *Књига „Умњаци“ потврђује да Мирослав Средановић и те како уме да гризе умњацима (зубима мудрости) и да пише уметнички и умно. Sapienti sat.*

Витомир Теофиловић

ЈЕЗИЧКИ АРТИЗАМ ПРОТИВ ПЕСИМИЗМА

Саво Мартиновић, „Мартинеле“, Народна
библиотека Зворник, 2021.

Саво је међу ретким афористичарима који је познат и код нас и у свету. Свака књига овог писца мултиплекус била је догађај у Србији, Црној Гори и шире, а његови текстови преведени су на многе језике и уврштени у антологије диљем света. Детаљније представљање класика нашег хумора и сатире у уводној напомени било би сувишно – књижевни лексикони ушли су већ и у наше мобилне телефоне.

* * *

Књигу „Мартинеле“ отвара афоризам: Ништа ме не питајте, ја сам одавде. Ако је питање поставио туриста из неке демократске државе, бесумње се зачудио. Подразумева се да свој град најбоље познају они који у њему живе. Странац би одговор могао да схвати само на један начин – да у земљи у коју је дошао влада страховлада, да је са странцима забрањен разговор чак и сасвим техничке, аполитичке природе. Ми који овде живимо знамо да је и *contradictio in adjecto* начин да се индиректно назначи да је код нас опасно рећи истину, а најопасније је рећи је о и у свом месту ту смо најближи, на дохвату пипцима левијатанске хоботнице; ту се гу-

би или добија посао, звање, положај... Страх и од предпитања је врхунац неслободе. Кад је то странац разабрао, могао је само да се сажали: Ви сте одавде? Примите моје сажаљење. Као да је након силаска у бездан хтео да нас утеши ведријом атмосфером, Саво је наредне афоризме фокусирао на брачне теме и дилеме, а њихову комику ишчитавао из судара жеља и стварности, сна и јаве, норме и њене примене. Ево најпре нове интерпретације брачног неверства – субјект кривице се удваја и дословно и метафорично: Док сам спавао, пријатељ ми је отео жену. Нисам ни сањао колики ми је то пријатељ. У патријархалној свести криви су и пријатељ и жена, обоје су изневерили поверење. У овом афоризму, међутим, појам пријатеља добија и друго, последично значење: он је био само лакмус да неверство изађе на видело, само је убрзао истину и на тај начин, објективно гледано, потврдио а не изневерио пријатељство. Но, пошто пријатељ није техникалија попут лакмуса већ живо и грешно биће, његова издаја остаје издаја јер њена последица није произашла из часне намере већ из нечасне побуде. Тако смо добили афоризам са дуплим, чак троструким дном. Прстен као визу за брак Саво нам је предочио као судар фолклорних синтагми јефтино купити – скупо платити. Синтагме које у жаргону свакодневице не припадају истом исказу писац директно сучељава: Прстен сам купио јефтино, а после сам га скупо платио. Јефтин прстен постаје метафора за олако склопљен брак. На суптилан начин Саво нам предочава и асиметрију у менталном нивоу супружника: Оженио сам се паметном женом. То сам схватио тек кад ме оставила. Афоризам је у духу модерног сензибилитета, отворен исказ, по обрасцу Умберта Ека. Овде немамо никакве ознаке за накнадну памет, ниједан оријентир. Но толика отвореност је и потенцијално семантичко бо-

гатство. Да ли је супруг запостављао, игнорисао или чак малтретирао жену? Да ли је, све док га није оставила, подразумевао њену вечну послушност како се понашао према њој? Да ли је тек индиректно, након критике рођака и пријатеља и њиховог указивања на њене врлине појмио каква је она била? Овде није реч о празној (апстрактној) већ о пуној отворености исказа – исказ је крцат (само)критичким потенцијалом. Мушко-женска асиметрија је чест Мартиновићев мотив. Ево два афоризма која на благохуморан начин тематизују мушку (само)свест: Ја сам нежења мирне савести. Јер, како да узмем ону која би узела мене?! / Паметнији сам од жене. Боље сам се оженио но што се она удала. Ево и нашег традиционалног, мушког инацијског односа и где му место није – његову несувислост одаје нам и иначе често издајнички – лапсус, реч бржа од памети: Нећу да живим са женом која ме је оставила. Међу Савовим специјалитетима су и афоризми дублети – поглед из два угла или став два субјекта о истом питању. Ево дублетафоризма о топосу мушко-женских односа: да је туђа жена привлачнија од своје (или муж). Прво чујмо vox populi у епски сроченим стиховима: Може ли нарав мужа бити луђа: воли жену као да је туђа. А ево и исповедне варијанте, са индикативним идиомом к’о да није моја: Ја сам супруг необичног соја: волим жену к’о да није моја. Кад се исказ сведе на бит,на телеграфску сажетост, сам себе обесмишљава – предочава нам своју контрадикцију или труизам као мудру опаску: Нама за идеалан пар фали само једна особа. Мушко-женске односе је Саво тематизовао на безброј начина од благохуморног до ироније и сарказма, користећи мноштво стилских поступака – од поигравања са обрасцима и идиомима усмене традиције до пародије псеудомодерних манира и неологизама.

* * *

Политичка сатира је и у овој збирци у главном фокусу. Теми над темама нашег времена Саво приступа из угла од 360 степени, метафором о читавој држави као затвору: Лудница је тек кад се из ње изађе. Но на излазу је ослобођеног сужња чекала утеха – На испраћају затворски стражар ме тешио: И слобода је за људе.

Појам **овде** је најближи географски репер, стајна тачка, али каткад је и кафкијански тамна метафора, рупа без дна: Пошто живим овде, питам се где ја то живим. Систем вредности је постављен на главу: Ко није за демократију, треба га ухапсити. Зато: Човек чува главу уместо да глава чува човека. Овде је Саво мртав озбиљан, али он зна да је хумор лек и од болесне политике, па жалосно стање констатује шеретски лежерно, колоквијалном синтагмом која означава врхунско уживање: Ко се усправи, не може капу да накриви. Погубно стање није лако постићи – досегнуто је удруженим деловањем две моћне силе, политике и криминала – није довољно штети, треба и моћи красти (без опасности): Крадем кад могу, а могу кад хоћу. Овде се не мисли на мале банде и ситне лопове – чарапаре: Чарапу на главу, па новац у чарапу! Институција крађе подигнута је на виши ниво, ситна крађа више не обезбеђује ни минималан стандард – ни вредни немају довољно за хлеб: Дошло је зло време. Човек се не може толико накрасти колико му треба да измири рекет. Саво је велемајстор речи, као да му је Сенека био учитељ. Ево како је, у афористичком дублету, применио реторичко-стилистичке увиде чувеног Римљанина – Истина је са сваке стране иста и Језик истине је једноставан. Саво их је просејао кроз сито мо-

рала: Срамота је примати мито на јавном месту. Начело треба превести на лични план: Мито не примам јавно. Чувам образ. Немаштина је толико тужна појава да јој треба прићи са ведрије стране, из угла обиља а не оскудице, глаголом имати а не немати: Највише има онога чега нема. Овај афористички исказ можемо појмити и као језичку арабеску, као поигравање речима. И смислом, али није – популистичка демагогија је достигла толики ниво да нам ни црно и бело, немати и имати, више нису супротности већ нијансе, тако да се скоро све има, а само понешто нема: Оптимисти имају и оно што немају. Трагична истина звучи мање трагично ако направимо инверзију догађаја и перцепције. Превођење реалног у надреално премешта фокус пажње на вербални ниво; начин пласирања тужне истине ублажава патњу: Ако кризу не преживимо, можемо да се убијемо. Саво је попут народних јунака који стиском руке цеде суву дреновину – волшебним умећем цеди значења ни из чега; уважава глагол немати као да значи имати, још му даје и законско право: Ко нема ништа, то је његово неутуђиво право. / Нико нема право да нема. А таквих – не да има! / Сиротиња је много сумњива. Одакле јој право да нема?! Укупан салдо нашег имања и немања је у знаку наше посебности у свету: Што нема нигде, има овде. А што има овде, нема нигде.

* * *

Народни говор, фолклор у најширем смислу, је неисцрпно врело Савове речитости, сликовитости, маштовитости... Древне обрасце преводи на актуелни језик. Народну изреку у виду општег искуства. Док једном не смркне, другом не сване, Саво претвара у конкретну слику: Без смрти нема

живота – рече гробар. Ево превода некадашње моралне вертикале и досезања егзистенцијалног упоришта, синтагме стати на ноге, на језик скоројевића лезилебовића: Откад су стали на ноге, по цео дан леже. Бити као отац подразумева очински однос, али често је, поготову у политичком миљеу, метафора без покрића. Саво није фолклорну синтагму оспорио неологизмом, неком новокомпонованом или синтагмом коју је могао сам да смисли, већ је нашао одговарајући опорек, синтагму супротног значења у самом фолклору, у ризници народних идиома: Био нам је као отац – кукала нам мајка! Завршимо Савово превођење фолклорних идиома на савремени језик на примеру синтагме држати реч. Морална вертикала некад је била егзистенцијална потпора, стуб опстанка, а данас је етикета сиромаштва: Човека који држи реч немате за шта ухватити. И овде имамо судар древних синтагми у нашем времену, племенити сјај старог злата.

* * *

За све успехе нашег народа заслужни су – а ко би други? – политичари, који једини брину о свима нама. Брига је распоређена сразмерно савести и мудрости – највећа пада на најмудрију, Вођину главу и његова, најјача плећа: Политика је вештина свемогућег. Пажња према поданицима је сразмерна њиховој угрожености и усклађена са њиховим потребама: Власт брине о свакоме. Посебно угађа мазохистима. Некад је било опасно супротставити се власти, као сукоб голоруког и до зуба наоружаног на бојном пољу, али у данашње време сукоби се не решавају фронталним сукобом на ратишту већ представници разматрају за и против за зеленим столом, уз иће и пиће: Представници владе преговара-

ли су са штрајкачима за шведским столом, уз који је додат и трпезаријски. Данашња власт не користи ауторитет силе већ свој неисцрпан покровитељски капацитет и толико уважава непослушне поданике да су почели да се диве сами себи: Кад сам саслушао оптужбу до краја, порастао сам у својим очима. Националност је некад била судбинска ознака, данас се оријентишемо према очекивањима чаршије, како ветар дува: Ја сам Србин, цртица, Црногорац. Непотребно прецртати. Многи не разумеју зашто власт највећу пажњу поклања пензионерима, као да не зна да на младима свет остаје. Но у питању је мудрост вишег реда. Постоји народни идиом за вешто маневрисање шаком: једним ударцем убити две муве. Ту тривијалну, инсектицидну метафору превели смо на виши, чисто људски ниво – власт једним потезом осваја љубав и младих и старих. И притом учвршћује породичну и ширу друштвену кохезију: Уз повећање пензија, расте и љубав младих према старима. Јача и патриотизам: Млади воле отаџбину преко сваке границе. Политичари не би могли да нас воде у срећну будућност да се и ми не трудимо сходно својим могућностима: Радим за двојицу. Онај други је политичар. Квалитет власти зависи од изборне воље грађана, али то није обична воља. Народна воља мора бити култивисана, прожета не само реалним жељама већ и фантастиком: Бирачи без маште немају шта да траже на изборима. Вођа мора да буде такав лик да га свако пожели поред себе, да буде као рођен да га обесиш у соби. Да не буде забуне: зна народ и за главни предуслов освајања слободе, али ту опасну тајну још држи за зубима, а докле ће – не знамо: Врхунац слободе – диктатор иза решетака. Иако су и власт и народ патриоти без мане и страха, не влада међу њима савршена хармонија. Знају да би ти односи могли бити много бољи. Циничну сутестију Бер-

тогда Брехта да власт промени народ ако се разочарала у свој, да изабере неки други народ, Саво је преточио у метафору спојених судова: Да сам власт, променио бих народ. А да сам народ, променио бих власт.

* * *

Иако свако време носи своје бреме – нове теме и проблеме, Саво се као чаробњак речи напаја са истог извора отако се још као младић латио пера. То је једноставан, сликовит и сочан народни говор у актуелном друштвеном миљеу. Савово око соколово са коте моралне чистоте непогрешиво открива лажне патриоте и злотворе у одори и под маском добротвора; лажни морал демагогије и популизма. Препознаје отровну слаткоречивост и рендгенски разговетно нам је предочава. У рукама Сава Мартиновића и древно гушчје перо је пушка убојита. Критичким духом прожета, хумором и маштом опточена, и најтиша реч истине гвоздена врата отвара. Да боље сагледамо државно здање и стање, а можда и нешто учинимо. Саво нас не прозива, само зазива. Од нас зависи да ли ћемо остати верни инерцији или се одазвати унутарњем зову моралног и политичког ангажмана. Ако вам је добро, онда је то ваш проблем – поручује нам Саво, као невољни психијатар у тесној кожи писца.

Завршимо ово симболично представљање Савових афоризама – за студиознији приказ требало би написати целу књигу, књигу о књизи – сетом бисера духа насловљених заменицом ми, реторичком фигуром која репрезентује тобожње јединство власти и народа, сагласност њихових ставова и интереса. Ево пародије наше илузије да јесмо (и) оно што нисмо: Ми не можемо ни оно што можемо. / Ми нисмо ни ка-

кви смо. / Онакви смо какви нисмо. Ми нисмо ни који смо. / Ми нисмо ни оно што јесмо. / Ми немамо ни кад имамао. / Ми мрзимо и оно што волимо. / Ми нећемо ни оно што хоћемо. / И кад смо некакви, ми смо никакви... Саво није само врхунски рендгенолог и дијагностичар, он је и микрохирург за наше моралне и менталне бољке и девијације.

[Објављено у књизи: Витомир Теофиловић, *Од Змаја до наших дана : есеји*. Београд: Геа, 2022]

Витомир Теофиловић

ГОРКО БРАШНО МИЛАНА ПАНТИЋА

Милан Пантић, Ситно самљевено, афоризми
Библиотека „17. септембар“ , Мали Зворник,
и „Просвјета“, Зворник, 2021.

Пантић је, још младић, био новинар на ратним поприштима бивше Југославије, потом уредник и сарадник разних листова и часописа. Прву књигу, збирку афоризама Знама за јадац, објавио је далеке 1994, а потом је перо заденоу за уво а мотиве за афоризме остављао за мирнија и спокојнија времена. Држао се древне поуке Кад говори оружје, музе ћуте.

Пантићева муза није ћутала – актуелни догађаји су је непрестано провоцирали. Писац је афоризме објављивао у разним гласилима, од школских дана до данас, али је сматрао да књига заслужује штампање тек ако се прибере довољно књижевно вредних афоризама. Због те одговорности пред читаоцима и укупном друштвеном јавношћу, Пантић другу збирку афоризма објављује тек ове године, скоро три деценије након прве. Акумулирано искуство узбудљивог и често опасног живљења уродило је плодом – изнедрило је, као што здраво и крупно жито даје квалитетно брашно, афоризме знатне књижевне и мисаоне вредности, превасходно у знаку сатире, у духу ишчашеног времена, како би га назвао Хамлет. О књизи су надахнуте поговоре написали Жељко Марковић и Милан Курица.

Књига има пет поглавља: Кочење узбрдо, Одмјеравање мјера, Жена и дјеца, Село (не)весело и Збрда здола. Из наслова поглавља назиремо њихову тематско-мотивску осу, али повезује их иста, оловним честицама испуњена атмосфера, која и само дисање, у овом случају читање афоризама, чини мучним, но обилан хумор који из њих зрачи, иако чешће црн него колоритан, чини дисање и читање духовним и естетским догађајем и разгаљује и мозак и душу. Пантић зна да је хумор лек, макар се граничио и са лелеком, јер хумор је специфичан медикамент – олакшава муке недужнима, а у исто време, прозивком криваца или критички интонираном алузијом, жигосе кривце, изазивајући им својим жаокама нелагоду, а на дуже стазе и пукотине у њиховом грешном бићу.

Уводни афоризам, маркантан већ самим својим положајем, указује на привид који имитира, а заправо потиरे суштину. Ево лукаве манипулације жељом народа за промене, за излазак из невеселог стања: Народ жели промјене, зато посланици мијењају партије. Привид је постао топос, опште место свакодневице – заузео место суштине. Привид нас је толико излудео да кад дођемо пред шалтер погрешно поимамо ред и неред. На губљење компаса сатиричар нас упозорава сјајним афоризмом, попут ефектне рокаде у шаху: Колона испред шалтера тражи да се заведе ред са друге стране. Изврстан је и афоризам који дискретно, посредством родитеља, указује на низак ниво објашњења и противречност школских уџбеника. А намењени образовању деце и омладине, треба да буду узорни јасног, логичног и аргументованог мишљења и закључивања: Прелиставајући уџбеник, схватио сам да незнање мог дјетета има савезника.

Наслов поглавља Кочење узбрдо је скраћени афоризам: Кад кола крену низбрдо, треба кочити и узбрдо! Први део овог наоко парадоксалног исказа је народни идиом који упозорава на опасност од нежељеног, наопаког исхода. Други део исказа је вишезначан – кретање узбрдо је синтагма из друштвенополитичке сфере, означава раст, развој, успон. Чему онда кочење? Оно имплицира погрешно кретање, назад под маском напретка, политичку манипулацију великих махера. Зато треба кочити – убрзање би водило ка бездану, у пропаст.

Један од путева у ништавило, у пропаст, наш сатиричар нам је предочио кроз сиренски зов инерције и закључавања у свој тор или атар: Кад се затворе све границе, схватићемо да је непријатељ овдје. Зна се ко затвара границе, ко кроји судбину народа.

Писац не пати од пасторалне идиле, не идеализује ни обичне, послушне грађане, попут чиновника. Удобност и друштвени статус, надређеност малој групи или бар неком појединцу, чак и саму фотељу као статусни симбол, уграђујемо у себе као нераздвојни део свог идентитета: Нећу да радим од куће, недостаје ми моја фотеља!

Општа послушност може да досегне стравичне размере. У мочвари духа и кржљава травка може да буде симбол живота. Крајњу сервилност, дух одионачалиа, писац нам дочарава фигуром сламке, симболом сићушности и немоћи пред стихијама природе – прећутним призивом идиома сламка међу вихорове: Јада се сламка да је једино она пружила достојан отпор олуји. На сликовит начин, метафорично, сатиричар је изложио подсмеху бекство у заветрину кад му време није.

Поентирајмо представљање првог поглавља фолклорном тематизацијом и социолошком надградњом наратива беле куте: Села нам се празне, а градови исељавају. Сучељавањем појмова село и исељавати – село је исконски појам насеља, а исељавање напуштање насеља због неког насиља или егзистенцијалне беде – добили смо драматичан аларм на крајњу угроженост, на ишчезнуће из простора завичаја и читаве отаџбине.

Поглавље Одмјеравање мјера посвећено је пошести пандемије. Борба против опаке болести почиње се превентивом, у нади да ће та битка бити довољна за добијање читавог рата. Но историјска битка за опстанак се већ на почетку претворила у фарсу, упала у бездан између начелног оптимизма и трагичне судбине појединаца: Корону ћемо побиједити заједно, а умирати појединачно! Осим дезорганизације и хаоса у супротстављању новој болести, трагедија је вишеструко увећана што су запостављене све друге, чак и најтеже болести. Уместо хуманистичког, једино спасоносног начела и – и, примењено је супротно начело, принцип искључивости или – или, и то у најгорој, смртоносној варијанти, свођењу свих животних опасности на једну: Неки људи су умрли од канцера, инфаркта срца, možданог удара... Можда би били спасени да су негде успут покупили корону.

Друштвена угроженост се успешно отклања само чврстим јединством власти и народа, хомогеним друштвеним отпором. Но власт се за то јединство залаже само на речима, популистички, а до осталог друштва јој је стало колико до лањског снега. То нам афористичар сликовито предочава фолклорном синтагмом прање руку: И људи из власти поштују мјере – редовно прање руку од свега.

Афоризми у одељку Жене и дјеца призивају нам у сећање не само тематски већ и маштовитошћу, лирском нотом и врцавим хумором прожете афористичке опаске Душка Радовића о деци и мушко-женским односима. Ево радовићевске суптилне ироније у осуди батине као васпитног средства: Не туците дјецу. Она памте батине, али не и разлоге за њих.

Неспорна је истина да је за изградњу дечје личности превасходна родитељска пажња – што више дружења, ћаскања, Хорацијевог поучавања кроз забаву. Али много је лакше препустити децу себи, некад по обрасцу: узми играчке, па се играј; данас по моделу: играј игрице на мобителу. Такав однос резултира поразним исходима: губљење разлике између стварног и фиктивног света, скучен речник, пасиван однос према животним изазовима... Мобителски микро-екран је постао не прозор у свет већ глобални хоризонт. Стварни и виртуелни свет су заменили места: Прозори дјечије собе су стално замрачени : ујутро свјетлост смета спавању, од подне игрицама. Растојање између деце и родитеља у српској доради је достигло глобалне размере: Дјеца нам се школују на даљину, сутра ће да раде на даљину, а прекосутра ће нас поздрављати издалека.

Сатира у књизи доминира, али има у њој и културолошких, социо-психолошких и других виспレンих опаски. Ево духовитог описа школе која не профилише ниједно занимање, а отвара врата за све професије: Гимназија је најбоља школа за оне који знају шта хоће и за оне који не знају шта хоће. Ево и зачараног круга у односу између родитеља и деце, кружне грешке у процесу васпитања: Размажено дијете критикујемо што не учи, а оно не учи зато што га критикујемо.

Најчешћи мотив у Пантићевој тематизацији мушко-женских односа је асиметрија. Другим речима, писац не верује у идиличан однос узајамног обожавања. А пошто је каваљер, зна се којем полу даје предност: Обоје смо заљубљени у исту особу: ја у њу, а она у себе. Но без обзира на неравноправност, пажња је обострана. Рељефно нам је предочена паралелом колоквијалних синтагми скувати кафу и запржити чорбу. Иронија је дискретна – привидно је скувати кафу ситан, симболичан посао, док (скувати и) запржити чорбу захтева већи труд, али пред нама је пренесено, метафорично значење, које обрће ред величина и заслуга: Жена и ја се допуњавамо, ја јој скувам кафу, она мени запржи чорбу.

Животно искуство даје различите исходе – мушкарцу умањује, а жени увећава шансе: Удовица се по трећи пут удаје. Зна жена да изабере. Додуше, и мушкарац стиче неку поуку из искуства, макар оно било и само посматрачко. Довољно да посаветује сина: Не окрећи се, сине! Знам јој мајку.

Може ли писац да ублажи брачну неравнотежу ауторитетом своје списатељске професије? Ево аутопоетичког афоризма у дијалогу супружника: Посветио сам супрузи серију афоризама, а она је погледала – серију. Књижевна посвета, гест посебне пажње, пао је у сенку дневне колотечине. Ако је уопште и примећен, бар крајичком ока.

Село (не)весело није случајно најкраће поглавље – шта о тој теми може да се каже осим да се помену бела куга и оронеле куће са стогодишњим старцима и старицама као јединим житељима?! Може ли се ишта учинити за спас села? Иако по природи песимиста, писац се нада и чак се залаже за преокрет. За почетак, улаже највеће адуте којима располаже – списатељски дар и зов традиције: Уз афоризам сервирам и чашицу ракије. Да се сви отријезнимо! Уз ракију иде

и мезе: Кад ми неко помене село, одмах ми падну на ум суве шљиве и ораси. А светску славу нашем селу су донели ратари: Наше ратове су на својим леђима изнијели – ратари.

Наша власт не седи скрштених руку – прдузима крупне мере да се запуштена и напуштена села обнове и поново населе: У селу долази до укрупњавања посједа, шикара заузима све већу површину. Осим увећавања њива, увећава нам се и сточни фонд. Некад смо у селу гајили само домаће животиње, сад су се одомаћиле и дивље: У селу има јагањаца, али и читаве бригаде вукова. А примењујемо и модерну агротехнику, прелазимо на органску храну: У нашим њивама успијева органски – коров.

Не могу се ни побројати све мере које наша агилна администрација предузима за опоравак села: Не може се све из тефтера пренијети у роковник. Овде можемо поменути само главни оријентир за тај препород, бодри поклич: Сељаци, напоље! Императив напоље овде сажима две речи, згушњава их у радни налог: (Сви) на поље! У обраду запуштених њива и воћњака! То није наређење већ спасоносна директива. Јер сељаци побегли у град, а камоли у бели свет, немају никакву перспективу: Сељаци се у граду сељакају.

Закључно, пето поглавље збирке насловљено је Збрда здола и, као што та колоквијална синтагма сама собом казује, има бескрајан круг тема. Наслов је могао да буде и Свеска сваштара, какве смо обилато исписивали и једни другима показивали као средњошколци. Но то је тад спадало у забаву и разбибригу, а данас у њу записујемо забрињавајуће, алармантне појаве: ђаво је на своју страну придобио чуваре народа од свих зала и невоља – власт и државне институције. Дела су постала недела, а недела – дела: Списак дјела криминалаца је списак недјела државних институција.

Последице су катастрофалне и толико бројне да се не могу ни брзином електронске камере евидентирати: Многи људи штрајкују глађу, само је камера премало! Но и непотпуна евиденција узнемирује и срце и душу свих савесних и честитих бића: Са ТВ-а нам стижу узнемирујући садржаји. Ко је склонио даљински?!

Откуд толико беде кад нас у боље сутра, перспективни је речено: у светлу будућност, воде стручњаци без премца, експерти посебног соја: Владају нам ђаци генерација – партијских школа! То су толики стручњаци да све пред собом руше да би све саградили изнова: Град у коме сам рођен порушили су – инвеститори! Нероновска амбиција нема граница јер Нерона подржавају и куси и репати. Мада у држави једини одлучује о свему, јер све може и све зна, вођа је толико широкогруд да је свим присталицама подарио почасно звање највишег реда: Вођа има пуно савјетника, па сад савјете бира жребом. Докле може да се сроза поданичко достојанство, на потресан начин нам казује карикатурално ниподаштавање библијског гесла Ко тебе каменом (...): Бацамо им пуно хљеба, а не жале ни они камење.

Уместо берићетном садашњицом, поносимо се славном прошлошћу. Зна се шта то значи: Богатом историјом се највише диче народи којима сада не цвјетају руже.

* * *

Сходно налогу времена и поимању писца као савести народа, у Пантићевој збирци највише је, директних или дискретних, сатиричних афоризама. Но у збирци од око 400 афоризама знатан број је и умних опаски из историјске, социо-психолошке, културолошке и других сфера знања и

умећа. Афористичари балканских народа све ређе пишу афоризме који су само игре речи и духа, који су љути, кисели или слани зачин једу. Они су остали зачин, али махом надилазе своју сврху: Афоризам је зачин, а све чешће и главно јело.

Фокусирани на сатиру као књижевно оруђе које разоткрива и најжешће осуђује виновнике невеселе друштвене збиље, само узгред смо дотакли раскошан хумор који из ових афоризама обилато зрачи. Лековито за читаоце, отровно за оне друге, у друштвеној хијерархији, нажалост, прве. Но хумору не треба препорука, исијава раскошним бојама дуге.

Иако је ово тек друга Пантићева књига, на високом је нивоу. Не познаје се да је од претходне збирке – Знама за јадац – протекло скоро три деценије (27 година!). Но писац је свој таленат непрестано брусио у многим листовима и часописима. Личним примером је показао да дежурна, новинска, и књижевна сатира могу бити сестре близнакиње. У књижевном жаргону: синоними.

Уверени да наредну Пантићеву књигу нећемо дуго чекати, да ће изаћи за месец, за годину – да се изразимо оптимистичким насловом романа Франсоаз Саган.

[Објављено у књизи: Витомир Теофиловић, *Од Змаја до наших дана : есеји*. Београд: Геа, 2022]

Александар Чотрић

УМНО И УМЕТНИЧКИ

Збирком афоризама „Умњаци“ Мирослав Средановић нам је понудио књижевно дело које је зрело, уверљиво, мудро, духовито, критичко и поучно. Већ смо навикли да нас овај писац обрадује снажним, неодољивим и самосвојним сатиричним радовима, а његова најновија књига је, не само на трагу претходних читаних, хваљених и награђиваних дела, него представља и квалитативни и естетски искорак навише, јер је посебна, универзална и одговара на многа питања. Претходну књигу Мирослава Средановића „Крстареће мисли“ (2019), жири Удружења књижевника Србије прогласио је најбољом збирком афоризама на српском језику у тој години и овенчао ју је наградом „Радоје Домановић“, најзначајнијим признањем за сатиру у Србији. Стваралашто нашег афористичара није остало незапажено ни ван граница Србије, те је почетком 2021. године Средановић, што је ретка част, примљен у пуноправно чланство Московског клуба афористике, најугледнијег, најбројнијег и најутицајнијег удружења аутора кратке форме у Русији и на целом постсовјетском простору.

Средановић је добар Волтеров ученик који је сматрао да „оно што је постало смешно, не може бити опасно“. Наш филозоф-сатиричар је критичар власти и мана друштва, с позиција духовитости и елеганције уметничког израза. Он се не либи да укаже на све дрскости, обмане, претње и непо-

чинства владајућих („Властодршци представљају своје невиђене резултате. Грађани једино могу да их замишљају.“), али сатиричаревој критици не измиче ни неспособна, неорганизована и компромитована такозвана опозиција („Уједињена опозиција се подигла да руши поредак. Успела је да преврне неколико контејнера.“), као ни неопредељени конформисти, који чине већину у друштву, а све то ћутке прихватају из незнања, незаинтересованости, страха, или зарад личних привилегија („Народ не трпи безвлашће. Народ је научио на демократски централизам“). Када тако пише, српски писац као да увек има на уму мисао Џорџа Орвела: „Циљ исмевања није у томе да унизи појединца већ да му укаже да је одавно унижен“.

Већина Средановићевих афоризама нису везани за одређено време, догађаје и личности („Познато је како је постао човек. Још се проучава како настају људи“.) За њега универзалност значи неприлагођавање било чему, а универзална правила налазе се у изузецима. („Праведници су само Богу дужни. Грешници, и Богу и људима“.) Време пролази и односи у заборав актере и конкретне појаве, а наш писац бележи афоризме који ће моћи да се читају у сваком времену и да изазивају смех код будућих поколења. Писац Лав Ланду је приметио да је „сатиричар писац који види смешно и тамо где га нема“, а Станислав Јежи Лец је тврдио да „сатиру не интересују ствари које су смешне саме по себи“. Средановићева мисао је комплементарна, и он нам указује: „Сатиричари се не шале. Сатиричари само описују смешну збиљу“.

Средановић уочава оно што други не виде и то је његов кључ књижевног успеха у сатири. Његови афоризми имају снажан лични печат, пошто су препознатљиви по тематици и књижевном стилу. Садрже дубоки смисао, јер нас као зао-

кружене оригиналне мисли увек нечему подучавају. Афористичареве сентенце су језгровите, импрегниране и крцате значењима, нивоима и смислом. Парадокс је обавезни садржај Средановићевих реченица, а црни хумор, иронија, па и сарказам, чине их особеним и упечатљивим и читљивим. Афоризми, попут наредних, имају антологијску вредност и сведоче о изузетној ауторовој имагинацији, креативности и умешности: „Природним силама се успешно супротстављамо. Стихијски“; „Није лако постати светац. Код нас је пуно мученика“; „Творац је створио грешне људе. Према своме лику“...

Књига „Умњаци“ потврђује да Мирослав Средановић итекако уме да гризе умњацима (зубима мудрости) и да пише уметнички и умно!

[Објављено у књизи: Мирослав Средановић, *Умњаци*,
Београд: Алма, 2021]

IV

**О АУТОРИМА
О АУТОРИМА
ЗА АВТОРИТЕ
О АВТОРЈИИ**

Блажевски Тоде Ристо (1948. Скопје) Пишува хумористични раскази, афоризми и есеи за карикатурата. Блажевски ги објавил следниве книги и албуми: *Нула Вавилонска* (1995, албум на карикатури), *Хомо балканикус ептен занесеникус* (1999, албум на политички карикатури), *Јас сум виновен за сè* (2008, збирка хумористични раскази и афоризми), *Аспекти на карикатурата* (2014, есеи за хуморот и карикатурата), *Воинственото перце* (2015, албум на антивоени карикатури), и *Ја не сум виновен за ништо* (2018, збирка хумористични раскази, афоризми и карикатури). Во 2014. година збирката *Јас сум виновен за сè* е објавена и на француски јазик, со наслов *Mea culpa*. Во 2019. година, збирката *Јас не сум виновен за ништо* е преведена на руски јазик под наслов *Я ни в чем не виноват*. Дела на Т. Блажевски се превдени од македонски, на англиски, бугарски, српски, руски, турски и француски јазик.

Панов П. Ѓорѓи (1960, Струмица) Пишува афоризми.

Русјаков Иван (1947, Скопје) Пишува афоризми. Соработува во многу балкански списанија за хумор. Добитник е на повеќе награди. Објавил книга *Зрнца*. Живее во Скопје.

Стаменов Свето Автор и коаутор је више од педесет књига из различитих области. Вишеструко награђиван. Књига афоризама *Апокалипса на умот* (2022). Заступљен у многим зборницима. Сарађује са часописима.

Толевски Васил (1956, Будимпешта) Автор на книгите афоризми: *Четири чекори до вистината* (1988), *Музика за глуви* (2006), *Исусе, Луцифер нè вика* (2007), *Македонијо, мајко, кој ми е татко* (2010), *Библија за неверници* (2013), *Маде ин Македонија* (2014), *Исусовите антихристи* (2017), *Сува река* (2018), *Пеколната рајска градина* (2018), *Избрани афоризми* (2020) и *Најдоброто од Толевски* (2021). Објави и *Антологија на балканскиот афоризам* (2008), *Бисери на балканскиот афоризам* (2011), *Антологија на македонскиот афоризам* (2007). Живее во Скопје.

Георгиев Пламен (1957, Кюстендил) Автор е на две книги със сатирични диалози: *Керванът си върви* (2006), *Кучетата си лаят* (2010) и една с афоризми – *Афоризми от ясно небе* (2011). Сътрудничил на списанията. Живее в Кюстендил.

Димитров Валентин (1946, Варна) Негови работи са вклучувани в над 30 сборници, алманаси и антологии в Бугарија и чужбина. В над 20 книги има учество како составител, съавтор или редактор. Носител е на 23 литературни награди. Издал е 18 книги – детска, разкази, повед, миниатюри, афоризми, епиграми, преводи: *Военноморска азбука* (1999), *Морски хора* (2007), *Живот с песен* (2008), *Морски изповеди* (2011), *Слнчева кралица* (2011), *Морски Космос* (2013), *Извинете за нахалството* (2014), *Сатирична терца* (2015), *Кирливи ризи* (2016), *Адмиралски час* (2016), *Настолна книга* (2017), *Трудни орбити* (2018), *Най-доброто от най-добрите – антология на съвременния рускоезичен афоризъм* (2019), *Афористичен тандем* (съавтор с Александър Чотрич, 2019), *Сатирични мистерии* (съставител и преводач на Миле Ѓорѓоски, Северна Македонија, 2020), *Другата стана на медала* (2021), *Кутията на Пандора* (2021), *Четвртиот адмирал* (2022).

Баљак Александар (1954, Црвенка) Збирке афоризама: *Убедили сте бога у мени* (1982), *У границама демократије* (1987), *Крвави провод* (1995), *Сумњиво окупљање речи* (2000), *Афоризми: избор* (2007), *Рат је први почео* (2007), *Демократијада* (2008) и *Зидови на хоризонту* (2016). Аутор је две антологије српског сатиричног афоризма: *Историја афокалице* (1987) и *Век афоризма I* (2000). За свој књижевни и антологичарски рад добио је више награда. Заступљен је у више домаћих и страних антологија сатире. Био је главни и одговорни уредник сатиричника „Данга“. Живи у Београду.

Бандука Јововић Милојка (1951, Сарајево) Пише афоризме, песме, епиграме, хаику поезију, приче и дечију поезију. Објавила четири књиге поезије, књигу дечије поезије, две књиге хаикуа и две књиге афоризама и епиграма: *Скривено звоно* (2011) и *Меку души сви мијесе* (2013). Сарађује са часописима. Заступљена у зборницима. Награђивана. Живи у Подгорици.

Богојевић Дејан (1971, Ваљево) Књижевник и ликовни уметник. Објавио преко сто ауторских књига, алманаха, антологија (поезија, проза, хаику, драма, есеј). Награђиван у земљи и иностранству. Превођен на двадесет језика. Ауторске књиге су му објављене у Словенији, Бугарској, Естонији, Тајланду... Председник „АРТ групе АКТ“ и Хаику друштва Србије; Уредник часописа „АКТ“ и „ТЕНСО“. Живи у Ваљеву.

Васић Момир (1958, Тузла) Пише песме, приче, поезију за децу, афоризме, сатиричне приче и сатиричне песме. Сарађује са часописима, штампаним и електронским. Заступљен у зборницима. Живи у Зворнику.

Видаковић Душан (1969) Пише афоризме и песме. Објавио је шест збирки песама. Превођен је на енглески, ру-

ски, немачки, мађарски, шведски, словачки и македонски језик и заступљен у више десетина антологија и зборника у Србији и свету. Награђиван.

Вујић Живко (1947, Љубатовци, Лакташи). Пише афоризме, песме, приче, есеје, књижевну критику. Објавио је четрнаест књига поезије и прозе, пет књига сатире и четири збирке афоризама: *Ловци на сјенке* (2003, са Миладином Берићем и Дарком Самарцићем Кодаром), *Промашаји који погађају* (2007); *Живујизми који погађају* (2013); *Пушкин у укрштеним ријечима* (2013, афоризми, љубавна поезија и проза). Објављује у многим листовима и књижевним часописима. Заступљен у многим антологијама, зборницима, панорамама, прегледима и збиркама песама, прича или афоризама. Награђиван. Превођен на немачки, енглески, бугарски, македонски, словеначки, мађарски и румунски. Живи у Љубатовцима и Бањалуци.

Вуковић Бранко (1980, Бар) Афоризме објављује у штампаним и електронским медијима у Црној Гори и региону. Књига афоризама *Сизифове фусноте* (2021). Награђиван. Живи у Подгорици.

Гочманац Милован (1941, Велика Врбница код Крушевца) Песник и есејиста. Сарађује с бројним часописима. Књиге песама: *Ватромет* (1964), *Јутро под брдом* (1989), *У ветру лишћа* (хаику, 1995), *Годишње доба* (хаику, 1998), *На тргу мира* (хаику, 1999), *Лица* (1999) и *Мотиви* (2004). Књиге есеја и критика: *Ведри свет детињства у Политици за децу* (1969), *Књижевност и дечји узраст* (1995), *Књижевни ствараоци Пожеге* (2004)... Живи у Крушевцу.

Деспотовић Милијан (1952, Субјел код Косјерића) Песник, есејиста и афористичар. Објавио је осамнаест збирки

песама, пет књига афоризама и књигу афористичких мисли *Мисленик* (2014), једну монографију и десет књига есеја и приказа. Уредник је првог српског хаику часописа „Паун“, покренутог 1988. у Пожеги, као и књижевних новина „Сви-так“. Заступљен у више зборника и антологија у земљи и иностранству. Афоризми, савремена и хаику поезија су му превођени на: италијански, француски, шпански, енглески, немачки, мађарски, словеначки, румунски, русински, пољски, бугарски, македонски, турски, руски, јапански, грчки и јерменски језик. Добитник бројних награда. Живи у Пожеги.

Димитријевић Наташа (1979, Лесковац) Пише приче и афоризме. Живи у Лесковцу.

Додеровић Зоран (1960, Нови Сад) Пише кратке приче, афоризме и хаику. Објавио збирку афоризама *Слепи коло-сек* (2018), књигу хаикуа, књигу кратких прича и још две у ко-ауторству. Заступљен у бројним часописима, зборницима и антологијама. Награђиван. Живи у Новом Саду.

Ђуровић Зоран Ђурке Афоризме објављује у дневним новинама и часописима. Афоризмима је заступљен у зборницима и антологијама. Објавио књигу афоризама *Размишљаоница* (2019). Вишеструко награђиван. Живи у Вршцу.

Ераковић Драгиша (1951, Ниш), Пише кратке приче, песме и афоризме. Објавио је више књига песама. Заступљен у више од сто педесет зборника поезије и кратке приче и неколико антологија. Радови су му објављени у Србији и иностранству. Превођен. Живи у Нишу.

Живановић Милан (1959, Грачаница код Љубовије) Пише поезију и афоризме. Заступљен у зборницима. Објавио је две збирке песама. Живи у Бајиној Башти.

Иванковић Горан (1962) Пише афоризме и кратке сатиричне приче. Афоризме објављује у бројним часописима. Заступљен у зборницима и панорамама. Живи у Бранчићима код Љига.

Илић М. Нешко (1955, Сврачково код Пожеге) Пише афоризме, епиграме и песме. Књига афоризама *Истеривање голе истине* (2011). Вишеструко награђиван. Заступљен у зборницима и панорамама. Сарађује са часописима. Живи у Пожеги.

Кљајић Горан (1955, Чапљина) Пише афоризме и кратке приче. Оснивач сатиричника „Носорог“. Објавио око четрдесет и пет књига. Приредио више зборника сатире. Живи у Бањалуци.

Којичин Владимир (1969, Београд) Објављује афоризме у дневним листовима. Живи у Београду.

Копривица Љ. Момчило (1960, Градина, Општина Гацко) Књиге афоризама: *Афоризмично* (2009) и *Било нам је добро не поновило се* (2014, 2021). Заступљен у зборницима и антологијама. Вишеструко награђиван. Живи у Бијељини.

Костић Селимир (1953, Трновче, општина Велика Плана) Афоризми су му објављивани у часописима, на радију и у зборницима. Награђиван.

Кулић Живко (1954) Књиге афоризама: *Ја сам тај* (1987), *У кожи свога народа* (2002), *У канџама демократије* (2009), *Незаштићени сведок* (2012), *Афоризми: избор* (2013), *Прекомерна употреба демократије* (2015), *Под будним оком демократије* (2016), *Јуначење из мишије рупе* (2018), *У оковима демократије* (2019), *Није шија него врат* (2020), *Стари бисери у новом руху* (2020), *Власт царује, народ кладе ваља* (2021) и *И ми коња за фр-*

ку имамо (2022). Објављује афоризме у часописима, дневним листовима и на радију. Награђиван. Живи у Београду.

Лазаревих Миодраг (Пожаревац, 1954) Пише афоризме, приче, песме и драмске текстове. Заступљен је у зборницима и антологијама. Вишеструко награђиван. Објављене књиге: *Биће боље и друге приче* (1996, афоризми) *„Думперајка од пролетаријата* (1998, сатиричне приче), *Сјај у глави* (2001, дечији афоризми), *Немој да причаш* (2001, хумореске), *Биће боље и друге приче* (2002, афоризми, друго издање, Београд), *Приче из торбе од скаја* (2006, кратке приче), *Сатири-картонс* (2006, афоризми са карикатурама Миодрага Кузмановића), *Назад у боље сутра* (2007, афоризми), *Неки то воле круће* (2007, еротски афоризми), *Два века под србима* (2012, афоризми), *Успаванка за тату* (2013, дечије песме), *Зора сутра* (2013, сатиричне песме), *Кожна биљка* (2014, роман), *Дође доба* (2015, песме), *Бунцање* (2015, роман), *Ласаће комендија* (2017, хумореске), *бања* (2017, роман) и *Јаук демократије кружи Европом* (2019). Живи у Пожаревцу.

Лазих Бранка (2001, Ужице) Пише савремену и хаику поезију, афоризме и критичке текстове. Награђивана. Сарађује са часописима. Заступљена је у зборницима. Живи у Београду.

Лаличић Пеко (1944, Гусиње) Песник, афористичар, романописац и књижевни критичар. Објавио је тринаест књига, од чега четири књиге афоризама: *Вртоглавице ума* (2007), *Крива огледала* (2011), *Празни људи* (2015) и *Ситне мисли – мозгалице* (2019). Заступљен је у бројним зборницима, антологијама и алманасима. Превођен је на енглески, руски, румунски, бугарски, македонски и словеначки језик. Вишеструко награђиван. Живи у Мајданпеку.

Ломовић Бошко (1944, Брезна) Пише песме, приче и афоризме. Објавио је четрдесет књига. Заступљен у више антологија. Добитник бројних награда. Живи у Горњем Милановцу.

Љубеновић Бојан (1972, Београд). Књиге афоризама: *Писма из Београда* (1988), *Поцепани сунџобран* (2002), *Београд, live* (2006), *Смејалице* (2012), *Љубав за понети* (2013), *Трн у оку* (2015) итд. Добитник је бројних награда. Превођен на италијански, словеначки, бугарски... Заступљен у бројним антологијама сатире. Уредник рубрике ТРН и стране хумора у „Вечерњим новостима“. Живи у Београду.

Максић Славица (1957) Пише афоризме, путописе, приче и песме. Сарађује са часописима. Заступљена у зборницима у земљи и окружењу. Књига афоризама *Од лука до стреле* (2020). Живи у Београду.

Марин Б. Данко (1965, Сремска Митровица) Пише песме приче и афоризме. Објавио три књиге. Сарађује са часописима и дневним листовима. Заступљен у зборницима.

Марковић Жељко (1961, Мазоча код Фоче). Пише афоризме, епиграме, хаику и кратке приче. Књиге афоризама: *Истина о нама* (2011) и *Народе, извини!* (2016). Награђиван за афоризме. Живи у Чачку.

Марковић М. Мирослав (Пожега, 1959) Пише поезију, приче и афоризме, коментаре, хаику... Објављивао у заједничким књигама и на радију. Живи у Дражиновићима, код Пожеге.

Миладин Берић (1962, Бањалука) Објавио двадесетак књига. Сарађује са часописима. Заступљен у антологијама,

панорамама и зборницима афоризама. Награђиван. Живи у Бањалуци.

Миљивојевић Милен (1943, Драјинац код Сврљига) Објавио је десет књига афоризама: *Како сам постао уврнут* (1992), *An pasan* (1992), *С ума* (1998), *Није ово Данска* (2001), *Гологлави Рајко и Црвенкапа* (2002), *Касно сам почео да пишем* (2008), *Држави није добро* (2009), *Ерогена прва лига* (2013), *Премишљаји и досмислице* (2016) и *Нама не свиће ни кад устанемо* (2018). Вишеструко награђиван за афоризам. Живи у Бору.

Милосављевић Пантелија (1965) Збирке песама *Небеска ограда* (1988) и *Кад светлост говори* (2016). Живи у Данској.

Минић Драгутин Карло (1942, Крушевац) Аутор је петнаестак књига афоризама и прича. Превођен је на више страних језика. Заступљен у многим домаћим и страним антологијама и прегледима. Добитник је бројних награда. Дугогодишњи је уредник „Сатирикона“ у „Политици“, аутор је рубрике сатиричних коментара „Укратко“ у истом листу. Живи у Београду.

Митровић Н. Жељко (1970, Београд) Пише афоризме, песме, кратке приче, есеје, приповетке. Објавио је једну књигу. Награђиван. Живи на Умци.

Мићковић Радмило (1954, Бошњане, Рача) Пише афоризме, поезију и прозу. Објавио је књиге афоризама *Све ће то народ отплатити*, *Волим и ја вас*, *После потопа*, *Неподобна књига*, *Нуда веритас*, *Исповест тровача смехом*, *Дневник српских понижења*, *Ужасно досадна књига*, *Литерарни узлет мамлаза Баљошевића*: *Скица за портрет једног народа* и др. Заступљен

у многим зборницима и антологијама. Сарадник је бројних листова и часописа. Живи у Рачи.

Николић Јово (1958, Тутњевац, општина Угљевић) Књиге афоризама: *Имитација логике* (1986), *Ланчана реакција* (пет издања, 2000), *Отворени прелом* (2002), *Застава свих боја* (2007), *Дух материје* (2012). Аутор је Антологије афоризама БиХ *Протести мождане масе* (2008). Сарађује са часописима. Заступљен је у преко четрдесет зборника, антологија и лексикона. Превођен на више светских језика. Добитник је бројних награда. Живи у Угљевику.

Николић Крсман Дејан (1958, Богатић) Пише поезију, прозу и афоризме. Награђиван. Заступљен у зборницима и антологијама. Живи у Шапцу.

Османчевић Динко (1971, Бањалука) Писац кратких форми, афоризама, сатиричних прича и песама, (научно) фантастичних прича, крими прича. Објавио књиге афоризама *Велики прасак* (2019) и *Златне резерве* (2021). Заступљен у бројним зборницима и антологијама. Сарађује са дневним листовима, књижевним часописима, магацинима, на радију, на порталима. Вишеструко награђиван. Живи у Бањалуци.

Оташевић Ђорђе (1959, Ужице) Књиге афоризама: *Убиство на кредит* (2002), *Празнина у славолуку* (2010), *Церкут пуњених птица* (2020) и *Изабрани афоризми* (2021). Награђиван. Заступљен у антологијама, домаћим и страним. Афоризми су му превођени на више језика. Живи у Београду.

Пантић Милан (1963, Локањ, Зворник) Књиге афоризама *Знам за јадац* (1994) и *Ситно самљевено* (2021). Сарађује са часописима. Заступљен је у зборницима.

Петковић Стефан (1989, Хум, Ниш) Пише афоризме и хумореске. Сарађује са часописима.

Пешев Божидар (1946, Скопље) Пише афоризме, кратке приче, драме, романе, песме. Објавио је двадесет пет књига. Заступљен у многим часописима, зборницима и антологијама. Живи у Београду.

Пуача Душан (1946, Скопље) Објавио пет књига афоризама: *Тачна вага*, *Пољубац шкорпиона*, *Прометеј је побегао*, *После Прометеја* и *Прометеј се вратио* и књигу кратких сатиричних прича о коњима: *Коњотрк у времену*. Објављивао у више медија: новине, часописи, радио, телевизија, електронски листови и друштвене мреже. Превођен на више од десет језика. Заступљен у више антологија. Живи у Београду.

Радосављевић Горан (1969, Београд) Књиге афоризама: *Хлеба и цигара* (2011), *Таштина таштина* (2014) и *Паметном доста* (2021). Приредио зборнике и алманахе афоризама: *Апотека* (2012, 2013), *Осињак* (2015), *Један за све* (2016). Заступљен у бројним зборницима. Награђиван. Живи у Београду.

Раичевић Марина (1968, Пирот) Пише афоризме, сатиричне приче и песме. Књиге афоризама: *Афоризми и још понешто* (2014) и *ЛАЛИЛИНТ* (2018). Заступљена у зборницима и часописима. Награђивана. Живи у Бору.

Рајевић Бојан (1988, Цетиње) Коаутор књиге *Маратон на кратке стазе* (2012). Објавио је књигу афоризама *Бродоградња у боци* (2015). Награђиван. Живи на Цетињу.

Ристовић Радован (1943, Мионица) Књига афоризама *Забрањено смејање* (2014). Одељак „Афоризми“ налази се у

књизи *Мионица мог детињства*. Сарађује са часописима и дневним листовима. Живи у Београду.

Симић Слободан Симић Слободан (1963, Ужице) Пише афоризме, песме, приче и драме. Објављене књиге афоризама: *Најцрње је црвено* (1992), *Ратни профитер* (1994), *Вози, Мишко!* (1998), *Изабрани афоризми* (2003), *Афоризми: избор* (2007), *Симином улицом* (2007), *Трновита круна: изабрани афоризми* (2013), *Ријалити шоу* (2018) и *Реченица која говори : изабрани једнореченични афоризми* (2021). Сарађује с неколико десетина часописа и листова. Члан је редакције седам часописа. Заступљен је у бројним антологијама, изборима, прегледима и зборницима. Превођен је на дванаест језика. Добитник је многих награда. Председник је Београдског афористичарског круга. Живи у Београду.

Средановић Мирослав (1936, Вучија код Требиња) Пише кратке приче и афоризме. Књиге афоризама: *Сто и ниједан афоризам* (2000), *Није смешно* (2001), *Записи на кожи* (2004), *Упадице* (2007), *Смешна збиља* (2010), *Нагазне мисли* (2015), *Ренесанса без хуманизма* (2017), *Крстареће мисли* (2019) и *Умњаци* (2021). Сарађивао је с бројним часописима и радио-емисијама. Радови су му превођени на руски, француски и енглески језик. Награђиван. Живи у Београду.

Сте Лазовић Соња (1966, Прокупље) Пише приповетке, кратке приче, песме, афоризме, романе и драмске текстове. Објавила збирку приповедака *Како победити кризу* (2014). Заступљена у зборницима. Сарађује са часописима. Живи у Прокупљу.

Тасић Миодраг (1961, Доње Сухотно, Алексинац) Пише афоризме приче, песме, драмске текстове и романе. Објављене књиге афоризама: *Горки плодови* (1997, афоризми и са-

тиричне песме) и *Пелинов прах* (2000, афоризми). Основао и уређивао књижевни часопис „Светионик“. Сарађује са бројним часописима. Превођен (углавном афоризми) на енглески, немачки, шведски и македонски језик. Живи у Швајцарској.

Теофиловић Витомир (1943, Врчин) Књиге афоризама: *Доле црни петак* (1978), *Примери оптимизма* (1989), *Државни циркус* (1989) и др. Приредио је панораму нашег послератног афоризма *Враг и шала* (2000). Награђиван. Заступљен је у више зборника и антологија сатире. Живи у Београду.

Тодоров Милан (1951, Банатско Аранђелово) Књиге афоризама: *Црвени и плави* (1981), *Сиротињска забава* (1990), *Острво без блага* (2003), *Покори се и почни* (2013) и *Изабрани афоризми* (2021). Добитник бројних награда. Заступљен у многим антологијама, домаћим и страним. Живи у Новом Саду.

Ђировић Д. Миленко Љутички (1950, Љутићи код Пљеваља) Пише поезију (укључив и хаику), књижевну критику, анегдоте и афоризме. Поезија (углавном хаику) превеђена је на енглески, јапански, руски, француски, грчки, румунски, словеначки, немачки, шведски, македонски и арапски. Објавио је књиге поезије *Пртљаг завичаја* и *Акорди трајања*; књиге хаику поезије: *Вртача*, *У загрљају сјенки*, *Здраво свануо* (на српском и енглеском), *Хаику : избор*. Заступљен у преко двесто зборника и антологија у земљи и у иностранству. Вишеструко награђиван. Уредник часописа за хаику поезију „Освит“. Живи у Београду.

Ђосић Ч. Милорад (1939, Београд) Пише афоризме, сатиричне приче и епиграме. Сарађује са бројним часописима. Заступљен у зборницима. Награђиван. Књига афори-

зама *Исијавање ума : Нама је прошло и будуће време* (2021). Живи у Београду.

Чотрић Александар (1966, Лозница) Књиге афоризама: *Даћемо ми вама демократију* (1993), *Пета колона* (1997), *Недозвољене мисли* (2000), *Кратки резови* (2004) итд. Објављује афоризме у бројним листовима и часописима. Заступљен у многим антологијама, нашим и страним. Превођен је на пољски, немачки, француски, словеначки, мађарски, румунски, шпански, македонски, словачки, бугарски... Његови афоризми уврштени су у читанке које се користе у основним школама у Србији. Књиге афоризама и прича објављене су му у Румунији, Македонији, Словенији, Пољској, Мађарској, Бугарској и Албанији. Приредио је антологију српског афоризма за децу *Раздељак*, зборник афоризама о спорту *Дриблинг духа*, *Антологију савременог стваралаштва за децу српских писаца у расејању*, зборник српског хумора и сатире у региону и дијаспори *Смех није грех*. Превео је и приредио више антологија афоризама: *Велико у малом : Антологија савременог руског афоризма*, *Трн и ружа : Антологија бугарског афоризма*, *Пољски пут : Антологија пољског афоризма*, *Мед и отров : Антологија румунског афоризма*, *Кнедла у грлу : Антологија чешког афоризма* и *Бело на црно : Антологија белоруског афоризма*. Превео је на српски збирке афоризама више страних афористичара. Заступљен је у антологијама које су објављене у САД, Русији, Немачкој, Шпанији, Италији, Аустрији, Бугарској, Македонији, Пољској, Румунији, Словенији, Шведској, Црној Гори и другим државама. Добитник бројних награда. Живи у Београду и Панчеву.

Шарац Милан (1959, Пљевља) Пише поезију, сатиричну поезију, хаику и афоризме. Објавио је књиге афоризама:

Рафална палба (2015), *Пописивање жртава* (2018), *Пријеки суд* (2019) и *Условна слобода* (2022), као и четири књиге поезије. Заступљен у више зборника и антологија, те различитим публикацијама у Црној Гори, Србији и региону.

Agić Slavica (1958, Bačka Palanka) Piše поезију, прозу, афоризме, сатиру и песме и приче за децу. Objavila je zbirku поезије. Zastupljena u antologijama i zbornicima. Saraduje sa časopisima. Višestruko nagrađivana za поезију, приче и афоризме. Živi u Bačkoj Palanci.

Andrić Ivo Mijo (1948, Čanići) Piše поезију, прозу, драме, eseje, афоризме, epigrame, oglede i književne prikaze. Zbirke афоризама: *Sindikalizmi i radnikalizmi* (2001), *Kapitalne misli* (2007), *Ulomci od slova* (2008), *Inventura uma* (2010), *Prosijane misli* (2014), *Aforizmi i druge bodlje* (2015) i digitalna izdanja: *Otvori se zemljo* (2010), *Aforizmi u korizmi* (2012), *Aforizmi u korizmi* (2014), *Sumnjive misli* (2016), *Misli promašenog pisca* (2017). Suraduje sa časopisima. Književni radovi su mu prevedeni na engleski, njemački, ruski, češki, slovački, slovenski, makedonski, kineski, rumunjski i jermenski jezik. Živi u Zagrebu.

Antić Aleksandar (1983, Niš) Piše песме и афоризме. Saraduje sa časopisima. Zastupljen u zbornicima. Knjiga афоризама *Mora malo (Dijalektička obljuba stresora iz svakodnevnog života)* (2021).

Antonić Dobrivoje (1952) Objavio je knjigu афоризама *U govorima do guše* (2021), kao i dve knjige eseja i tri monografije. Aфоризме objavljuje na internetu. Zastupljen u zbornicima. Živi u Novom Sadu.

Bašanović Marković Željka (1973, Beograd) Piše kratke i satirične priče i aforizme. Pričama i aforizmima zastupljena u zbornicima. Saraduje sa časopisima. Nagrađivana za priču. Živi u Beogradu.

Dekić Senka Piše aforizme. Saraduje sa časopisima. Zastupljena u zbornicima i antologijama. Živi u Veterniku.

Grgić Boško Piše aforizme i poeziju. Knjiga satire *Provi par opanaka* (2020). Satiru objavljivao u mnogim listovima. Zastupljen u mnogim zbornicima i jednoj antologiji. Višestruko nagrađivan za satiru i poeziju.

Hrnčić Midhat (1947, Ključ) Piše pesme, epigrame, aforizme, zagonetke, pesme za decu, haiku, tanke, igrokaze, pripovetke, bajke. Objavio je dvadeset i dve zbirke stihova i proze. Zastupljen je u preko sedamdeset zbornika, izbora i antologija. Višestruko nagrađivan. Živi u Sanskom Mostu.

Ivšinović Danko (1957, Mrkonjić-Grad) Piše poeziju, prozu, aforizme i epigrame. Objavio zbirke aforizama: *Mislím, dakle postím* (2000), *Ja s jajima* (2004), *Pametniji propušta* (2011), *Preveslani veslaju* (2017) i *Talija i ja* (2022). Suraduje s brojnim časopisima i listovima. Zastupljen u brojnim zbornicima. Nagrađivan. Prevođen je na rumunjski, ruski, makedonski i srpski jezik. Živi u Gospiću.

Jovičić Saša Eks (1969, Osijek) Knjige aforizama: *Ništa nije dobro* (1995) i *Misli iz zavetrine* (1997). Saraduje sa brojnim časopisima. Aforizmima zastupljen u leksikonima, u desetak antologija i zbornika. Prevođen na engleski, ruski, rumunjski i makedonski jezik. Nagrađivan. Živi u Vukovaru.

Karadžić Nada (1971) Knjiga aforizama *Dokazano nedokazano* (2017). Saraduje sa časopisima. Zastupljena u zbornicima.

Kostadinov Bratislav (1975, Kruševac) Knjige aforizama *Voštena inteligencija* (2015) i *Deveti krug spektakla* (2018). Višestruko nagrađivan. Sarađuje sa časopisima i dnevnim listovima.

Kragujević Jovan (1950, Novi Sad) Knjiga aforizama *Duhovne frakture* (2019). Sarađuje sa časopisima. Aforizmima zastupljen u zbornicima i panoramama kao i u pisanim i elektronskim medijima. Aforizmi su mu prevedeni na engleski, ruski, mađarski i slovački jezik. Nagrađivan. Živi u Novom Sadu.

Marko-Musinov Snežana (1958, Padina) Piše kratke priče, pesme za decu i odrasle, aforizme i kritičke osvrtne. Objavila je jednu knjigu. Zastupljena u preko osamdeset zbornika i antologija. Sarađuje sa časopisima. Prevođena na engleski, arapski i slovački. Višestruko nagrađivana. Živi u Zemunu.

Mitić Dragan (Niš) Piše aforizme, poeziju i prozu. Zastupljen u zbornicima. Sarađuje sa časopisima. Živi u Koprju.

Mitić Nenad (Leskovac) Piše aforizme. Objavljuvan u dnevnim novinama i časopisima. Zastupljen u zbornicima aforizama.

Nazansky Boris (1953, Rijeka) Piše haiku, poeziju za djecu, zagonetke, aforizme, epigrame i priče i prevodi sa slovenskog i engleskog jezika. Dobitnik je stotinjak nagrada i priznanja za haiku i poeziju u Hrvatskoj i inozemstvu. Prevođen na petnaestak jezika. Živi u Zagrebu.

Novaković Aleksandar (1975, Beograd) Piše romane, drame, aforizme, pesme i kratke priče. Knjige aforizama: *Pij Sokrate, država časti* (1998) *Neće moći* (2006) *Malo li je?* (2011). Objavio je i devetnaest knjiga drama, romana, priča, pesama i teatarskih studija. Višestruko nagrađivan. Živi u Beogradu.

Prodanović Živko (1945, Zagreb) Piše romane, pjesme, priče i aforizme. Zastupljen u mnogim časopisima, zbornicima i antologijama u dvadesetak zemalja. Dobitnik je brojnih književnih nagrada i priznanja. Živi u Zagrebu.

Rukavina Jovan (1959, Šabac) Objavio je sedamnaest knjiga. Aforizme objavljuje u časopisima. Zastupljen u zbornicima. Nagrađivan. Živi u Šapcu.

Stefanović Vladimir (1981, Kragujevac) Piše aforizme, kratke satirične priče, pesme i eseje. Objavio knjigu aforizama *Kad Atlas slegne ramenima* (2019). Sarađuje sa časopisima. Živi u Kragujevcu.

Supek Tomislav (1939, Ilok) Objavio je sedam knjiga aforizama. Sarađuje s brojnim listovima i časopisima. Zastupljen u hrvatskim i stranim antologijama. Nagrađivan.

Šarčević Stevan (1962, Subotica) Piše romane, priče, pesme i aforizme. Višestruko nagrađivan. Objavio je pet romana, dve zbirke priča i jednu zbirku poezije. Prevođen na slovenački, mađarski, ruski, francuski i engleski jezik. Živi u Subotici.

Šesto Silvija (1962, Zagreb) Piše poeziju, prozu i drame. Objavila je dve knjige aforizama i trinaest romana, knjiga priča i igrokaza. Višestruko nagrađivana.

Šimić Tonin Nikola (Crkvice, Zenica, BiH) Pjesnik, pripovjedač, kritičar, pisac za djecu, aforist, lektirni pisac, tekstopisac... Objavio 37 knjiga, prevođen na mnoge jezike. Živi u Zadru, Dragama i selu Plavnom kod Knina.

Šišmanović Kepčija Daliborka (1974) Knjiga aforizama *Predstava o životu* (2015). Sarađuje sa časopisima. Zastupljena u zbornicima i antologijama. Živi u Cirihu.

Tofčević Dejan (1971, Užice) Knjige aforizama *Crno na belo* (2002) i *Predskazanje prošlosti* (2009). Sa Savom Martinovićem i Veljkom Rajkovićem priredio je *Antologiju crnogorskog aforizma Rijetke čestice*. Sarađuje sa časopisima. Zastupljen u zbornicima i antologijama. Nagrađivan. Živi u Podgorici.

Vasić Slavomir (1962, Aleksinac) Knjige aforizama: *Dođoh, videh pobegoh* (1996), *Test za štelovanje uma* (2005), *Ispovest bildovanog mozga* (2008), *Ja sam Srbin, a vi kako ste?* (2014), *Homo satirikus* (2019) i *Pretpremijera apokalipse* (2022). Živi u Aleksincu.

Vlahović Vladislav (1963, Rovci, opština Kolašin) Knjige aforizama *Noć dugih jezika* (1996), *Uojerenje o državljanstvu* (1996), *Nepoznati izvršilac* (1998) i *Noćne more* (2007), te zbirke satiričnih priča *(P)omamljeni* (2002) i *Bestežinsko stanje* (2019, 2020). Sarađuje sa brojnim časopisima. Živi u Podgorici i Briselu.

САДРЖАЈ
SADRŽAJ
СОДРЖИНАТА
VSEBINA
СЪДЪРЖАНИЕТО

I Афоризми / Aforizmi	5
Александар Баљак	7
Милојка Бандука Јововић	9
Дејан Богојевић	11
Момир Васић	13
Душан Видаковић	15
Живко Вујић	17
Бранко Вуковић	19
Наташа Димитријевић	21
Зоран Додеровић	23
Зоран Ђуровић	25
Драгиша Ераковић	27
Милан Живановић	29
Горан Иванковић	31
Нешко М. Илић	33
Горан Кљајић	35
Владимир Којичин	37

Sadržaj

Момчило Љ. Копривица	39
Селимир Костић	41
Живко Кулић	43
Миодраг Лазаревић	45
Бранка Лазић	47
Бошко Ломовић	49
Бојан Љубеновић	51
Славица Максић	53
Динко Марин	55
Жељко Марковић	57
Мирослав Марковић	59
Саво Мартиновић	61
Милен Миливојевић	63
Пантелија Милосављевић	65
Драгутин Минић Карло	67
Жељко Н. Митровић	69
Радмило Мићковић	71
Дејан Николић Крсман	73
Јово Николић	75
Динко Османчевић	77
Ђорђе Оташевић	79
Милан Пантић	81
Стефан Петковић	83
Божидар Пешев	85
Душан Пуача	87
Горан Радосављевић	89
Марина Раичевић	91
Бојан Рајевић	93

Радован Ристовић	95
Мирослав Средановић	97
Соња Сте Лазовић	99
Миленко Д. Ђировић Љутички	101
Милорад Ч. Ђосић.....	103
Александар Чотрић	105
Миленко Шарац	107
Slavica Agić	109
Ivo Mijo Andrić	111
Aleksandar Antić	113
Dobrivoje Antić	115
Željka Marković Bašanović	117
Senka Đekić	119
Boško Grgić	121
Midhat Hrnčić	123
Danko Ivšinić	125
Saša Jovičić Eks	127
Nada Karadžić	129
Jovan Kragujević	131
Peko Laličić	133
Snežana Marko-Musinov	135
Dragan Mitić	137
Nenad Mitić	139
Boris Nazansky	141
Aleksandar Novaković	143
Živko Prodanović	145
Jovan Rukavina	147
Slobodan Simić	149

Vladimir Stefanović	151
Tomislav Supek	153
Stevan Šarčević	155
Nikola Šimić Tonin	157
Daliborka Šišmanović Kerčija	159
Dejan Tofčević	161
Slavomir Vasić	163
Vladislav Vlahović	165
Тoде Ристо Блажевски	168
Ѓорѓи П. Панов	170
Иван Руџаков	172
Свето Стаменов	174
Васил Толевски	176
Пламен Георгиев	179
Валентин Димитров	181
II Iz knjiga / Од книги / Iz knjig / От книги / Из књига 183	
Валентин Димитров: „Гърнето на Пандора“	185
Васил Толевски: „Најдоброто од Толевски“	188
Ivo Mijo Andrić: „Raspuštene misli“	191
Aleksandar Antić: „Mora malo“	193
Dobrivoje Antić: „U govorima do guše“	195
Živko Prodanović: „Zlatni zvonik“	197
Silvija Šesto: „Od fejsa do nebesa“	199
Бранко Вуковић: „Сизифове фусноте“	201
М. Копривица: „Било нам је добро не поновило се“	203
Живко Кулић: „Власт царује, народ кладе ваља“	205
Пеко Лаличић: „Завођење демократије“	207
Жељко Марковић: „Живот на овим просторима“	209

Динко Османчевић: „Златне резерве“	211
Ђорђе Оташевић: „Изабрани афоризми“	213
Милан Пантић: „Ситно самљевено“	215
Горан Радосављевић: „Паметном доста“	217
Слободан Симић: „Реченица која говори“	219
Мирослав Средановић: „Изабрани афоризми“	221
Мирослав Средановић: „Умњаци“	223
Милан Тодоров: „Изабрани афоризми“	225
Милорад Ч. Ћосић Ћоса: „Исијавање ума“	227
III О knjigah aforizmov / О књигама афоризама	229
Ivo Mijo Andrić: „Demaskirane misli o koroni“	231
Ivo Mijo Andrić: „Knjige su mostovi prijateljstva“	239
Ivo Mijo Andrić: „Duhovitost u riječi i djelu“	245
Ivo Mijo Andrić: „Satirične slike naše zbilje“	249
Ivo Mijo Andrić: „Misaono zvono za uzburu“	255
Ivo Mijo Andrić: „Mudrost opstaje, ludost je prolazna“	261
Bratislav Kostadinov: „...i još malo“	265
Vitomir Teofilović: „Aforizmi na ultrakratkim talasima“	267
Milan Todorov: „Vazduh slobode“	271
Миладин Берић: „Хроника свеопштег помрачења“	275
Др Милован Гочманац: „Инвентивна афористика као мера истине, мудрсти и поуке“	281
Др Милован Гочманац: „Афоризам – одговор уметности на људске неправде“	287
Милијан Деспотовић: „Његошу се не држе лекције“	293
Милијан Деспотовић: „Одбрана нашег бића“	298
Миодраг Тасић: „Када напредак претекне будућност“	305
В. Теофиловић: „Горки хумор на бремену искуства“	308

Sadržaj

В. Теофиловић: „Језички артизам против песимизма“	314
В. Теофиловић: „Горко брашно Милана Пантића“323
Александар Чотрић: „Умно и уметнички“332
IV О ауторима / О autorima / О avtorjih / За авторите	335

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ АФОРИЗАМ : JUŽNOSLAVENSKI
AFORIZAM : JUŽNOSLAVANSKI AFORIZEM :
ЮЖНОСЛАВЯНСКИ АФОРИЗЪМ : 2021

1. издање

Приредио:

Др Ђорђе Оташевић

Рецензент:

Др Милутин Ђуричковић

Издавач:

„Алма“, Београд

Корице:

Дејана Јовановић

Штампа:

„Алма“, Београд

Тираж:

200

ISBN:

978-86-6122-050-0

CIP – Каталогизација у публикацији

Народна библиотека Србије

821.163-84(082.2)

821.163.09-84(082.2)

821.163:929

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ афоризам = Južnoslavenski aforizam = Južnoslavanski aforizem = Южнославјански афоризъм : 2021 / [приредио Ђорђе Оташевић]. – 1. изд. – Београд : Алма, 2022 (Београд : Алма). – 362 стр. : илустр. ; 21 см. – (Библиотека Хумор и сатира ; књ. 206)

Текст на срп., хрв., мак. и буг. језику. – Тираж 200. – О ауторима: стр. 335–355.

ISBN 978-86-6122-050-0

1. Оташевић, Ђорђе, 1959- [приређивач, сакупљач]

а) Афоризми б) Афористичари

COBISS.SR-ID 76927241